

ทำเนียบองค์กรด้านอินโดจีนศึกษาในประเทศไทย
(Directory of Indochinese Studies
Organizations in Thailand)

โดย

สมหมาย ชินนาค
จันทร์เพ็ญ ธงไชย

ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
กุมภาพันธ์ 2545

คำนำ

ทำเนียบองค์กรด้านอินโดจีนศึกษาในประเทศไทย เล่มนี้ เป็นผลพวงจากโครงการวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง “องค์กรและกิจกรรมด้านอินโดจีนศึกษาในประเทศไทย” (Indochinese Studies Organizations and Activities in Thailand) โดยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรด้านอินโดจีนศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งอาจจะมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป คือ “สถาบัน” “ศูนย์” “โครงการ” “สมาคม” “มูลนิธิ” “เครือข่าย” “สำนัก” และ “คณะกรรมการ” ทั้งนี้รายชื่อองค์กรที่ปรากฏในทำเนียบเล่มนี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามสังกัดคือ

กลุ่มที่ 1 องค์กรในสังกัดของสถาบันการศึกษา ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 13 องค์กร

กลุ่มที่ 2 องค์กรภาครัฐ ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 2 องค์กร

กลุ่มที่ 3 องค์กรภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 5 องค์กร

ข้อมูลของบางองค์กรในทำเนียบเล่มนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลหลักจาก *เอกสารประกอบการสัมมนา ทรัพยากรด้านวิเทศศึกษาของประเทศไทย : พัฒนาการ โครงสร้าง และกิจกรรม* ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลด้วย

อย่างไรก็ตาม การจัดทำทำเนียบองค์กรด้านอินโดจีนศึกษาเล่มนี้ ก็ยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายส่วน เนื่องจากยังไม่สามารถรวบรวมข้อมูลขององค์กรที่มีกิจกรรมด้านอินโดจีนไว้ทั้งหมด และข้อมูลบางส่วนก็ไม่เป็นปัจจุบัน อีกทั้งข้อมูลที่ได้รับมานั้นก็มาจากหลายแหล่ง ทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้แทนขององค์กร การค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ตลอดจนจากเว็บไซต์ขององค์กรนั้นๆ ฉะนั้น จึงทำให้ข้อมูลที่นำเสนอแตกต่างกันไป ทั้งในแง่ของการเรียงหัวข้อและรายละเอียดของแต่ละองค์กร และบางองค์กรก็จะนำเสนอข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษ เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อมูลขององค์กรที่เป็นภาษาไทยได้ ซึ่งมีอยู่ 2 องค์กรด้วยกันคือ สถาบันลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น และสถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งได้ข้อมูลจากเว็บไซต์ของสถาบัน

อันที่จริงแล้ว องค์กรที่มีกิจกรรมด้านอินโดจีนศึกษาในประเทศไทยนั้นยังมีอีกมาก แต่ที่ไม่ได้นำเสนอในทำเนียบนี้ก็คือด้วยเหตุผลหลายประการคือ

ประการแรก ผู้วิจัยไม่มีข้อมูลขององค์กรเหล่านั้น เนื่องจากไม่ทราบว่ามี

ประการที่สอง เป็นองค์กรที่ผู้วิจัยมีข้อมูลเฉพาะชื่อองค์กรแต่ไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์กร จึงไม่อาจที่จะนำเสนอข้อมูลรายละเอียดได้ เช่น ศูนย์ศึกษาลาว คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มเพื่อนบ้านศึกษา โครงการพนมดงรักศึกษา สถาบันราชภัฏสุรินทร์ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แม่น้ำโขง สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ ศูนย์ข้อมูลอินโดจีน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ศูนย์กฎหมายภูมิภาคแม่น้ำโขง (Mekong Region Law Center – MRLC) ศูนย์ศึกษากัมพูชา ศูนย์ศึกษาลาว และศูนย์ศึกษาเวียดนาม ของธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น

ประการที่สาม เป็นองค์กรเน้นกิจกรรมในประเทศไทยมากกว่า แม้ว่าชื่อขององค์กรจะเกี่ยวข้องกับอินโดจีนก็ตาม เช่น สถาบันพัฒนาสี่แยกอินโดจีน (ส.พ.อ.) (Indo-China Intersection Development Institute

(I.D.I.) ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก ที่เน้นกิจกรรมแก้ไขปัญหาโรคเอดส์และสร้างเครือข่ายองค์กรประชาสังคม เป็นต้น

ประการที่สี่ เป็นองค์กรที่ไม่ได้มีกิจกรรมส่วนใหญ่เกี่ยวกับอินโดจีนศึกษา เช่น สถาบันไทยศึกษา (Thai Studies Institute) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยสังคม (Social Research Institute) และ สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม (The Center for the Promotion of Arts and Culture) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น

ประการสุดท้าย เป็นองค์กรที่ปิดหรือยุติบทบาทของตนเองลงไปแล้ว ทั้งๆ ที่เป็นองค์กรที่มีบทบาทด้านอินโดจีนศึกษาที่โดดเด่นมาก ซึ่งก็ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลอินโดจีน หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ที่ปิดตัวลงเมื่อปี 2540 และศูนย์อินโดจีนศึกษา (ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์อาณานิคมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ปิดตัวลงในปี 2541

อย่างไรก็ตาม เพื่อที่จะให้ผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมขององค์กรต่างๆ ทั้งที่มีข้อมูลปรากฏในทำเนียบนี้ และที่ไม่มีด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำตารางสรุปที่อยู่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับอินโดจีนศึกษามาไว้ด้วย จึงหวังว่าจะอำนวยความสะดวกแก่ผู้สนใจได้พอสมควร

อนึ่ง การสะกดชื่อ ที่อยู่ ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ ของแต่ละองค์กรที่ผู้วิจัยนำเสนอในทำเนียบนี้อาจมีข้อผิดพลาดอยู่บ้าง ฉะนั้นหากพบข้อผิดพลาดใดๆ โปรดทักท้วง และกรุณาเสนอชื่อองค์กรที่ท่านเห็นว่ามี ความเหมาะสมที่จะควรอยู่ในทำเนียบเล่มนี้ โดยการส่งข้อมูลไปยังที่อยู่ข้างล่างนี้ เพื่อผู้วิจัยจะได้ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณตัวแทนขององค์กรต่างๆ ทั้งที่เสียสละเวลาให้ผู้วิจัยได้สอบถามและค้นคว้าข้อมูล และที่กระตือรือร้นจัดส่งรายละเอียดขององค์กรไปให้ผู้วิจัย ขอขอบคุณโครงการอาณานิคมศึกษา 5 ภูมิภาค (อบศ.5) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทำเนียบองค์กรด้านอินโดจีนศึกษาเล่มนี้ จะมีประโยชน์ในแง่ของการเป็นแหล่งข้อมูลให้กับหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจจากอาจารย์กาญจนา ชินนาค นอกจากนี้ขอขอบคุณคุณจันทร์เพ็ญ ธงไชย ผู้ช่วยนักวิจัย ที่ทำหน้าที่จัดส่ง รวบรวม ติดตาม จัดพิมพ์ จนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี ข้อผิดพลาดหรือจุดอ่อนเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏในทำเนียบเล่มนี้ ผู้วิจัยขอภัยและขอน้อมรับไว้โดยลำพัง

สมหมาย ชินนาค
ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร 045-288387
e-mail : sommai@la.ubu.ac.th

สารบัญ (Contents)

	หน้า
สถาบันการศึกษา (Education Institutes)	
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย <i>Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University</i>	1-1
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล <i>Institute of Language and Culture for Rural Development Mahidol University</i>	2-1
สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ <i>Institute of Asia Pacific Studies, Srinakharinwirot University</i>	3-1
สถาบันลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น <i>The Mekong Institute, Khon Kaen University</i>	4-1
สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม <i>The Research Institute of Northeastern Arts and Culture, Mahasarakham University</i>	5-1
ศูนย์เขมรศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ <i>Khmer Studies Center, Rajabhat Institute Buriram</i>	6-1
ศูนย์อินโดจีนศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา <i>Indochina Studies Center, Burapha University</i>	7-1
ศูนย์ข้อมูลลาว สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น <i>Laos Data Center, The Center for the Promotion of Arts and Culture, Khon Kaen University</i>	8-1
ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี <i>Mekong Sub-Region Social Research Center (MSSRC) Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University</i>	9-1
ศูนย์เวียดนามศึกษา สถาบันราชภัฏสกลนคร <i>Vietnam Studies Center, Rajabhat Institute Sakolnakorn</i>	10-1
ศูนย์ลาวศึกษา สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี <i>Laos Studies Center, Rajabhat Institute Ubon Ratchathani</i>	11-1
โครงการศึกษาอาณาบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	

Mekong Sub-Region Study Program

Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University

12-1

หน้า

ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มแม่น้ำโขง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Center for Research on Pluralism in the Mekong Region (CRPM),

Faculty of Humanities and Social Sciences,

Khon Kaen University

13-1

องค์กรภาครัฐ (Government Organizations)

โครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง กระทรวงพาณิชย์

Greater Mekong Subregional Economic Cooperation : GMS-EC

Ministry of Commerce.

14-1

คณะกรรมการแม่น้ำโขง กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงพลังงาน

The Mekong River Commission,

The Department of Energy Development and Promotion,

Ministry of Energy

15-1

องค์กรเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชน (Non Government Organizations)

สมาคมไทย-ลาว

Thai – Lao Association

16-1

คณะกรรมการประสานงานเศรษฐกิจและการค้าอินโดจีน

หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี

Indochina Economic and Trade Cooperation Committee

Ubon Ratchathani Chamber of Commerce

17-1

เครือข่ายแม่น้ำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

South East Asia Rivers Network –SEARIN

18-1

โครงการฟื้นฟูนิเวศวิทยาในภูมิภาคอินโดจีนและพม่า

Towards Ecological Recovery and Regional Alliance – TERRA

19-1

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

Social Sciences and Humanity Sciences Textbooks Foundation

20-1

ตารางสรุปที่อยู่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับอินโดจีนศึกษา

ที่	หน่วยงาน/องค์กร	ที่อยู่	โทรศัพท์/โทรสาร/website/email
1	โครงการตลาดอินโดจีน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย Indochina Market Project, Tourism Authority of Thailand	อาคารเลอคองคอร์ด ชั้น 20 202 ถนนรัชดาภิเษก ห้วยขวาง กทม. 10310	โทรศัพท์: (662) 694-1398, 694-1222 ต่อ 2015 โทรสาร : (662) 694-1388 www.tourismthailand.org
2	ศูนย์ลาวศึกษา สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี Laos Studies Center Rajabhat Institute Ubon Ratchathani	สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัด อุบลราชธานี 34000	โทรศัพท์ 045-262423 – 32 โทรสาร 045-311472
3	สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Institute of Asian Studies Chulalongkorn University	ชั้น 7 อาคารประชาธิปไตย- รำไพพรรณี จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย พญาไท กทม. 10330	โทรศัพท์ : 02-2187468, 02-2187464 โทรสาร : 02-2551124 http://www.ias.chula.ac.th/
4	ศูนย์อินโดจีนศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา Indochina Studies Center Burapha University	อาคารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ ชั้น 3 ห้อง 320 มหาวิทยาลัยบูรพา ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131	โทรศัพท์ : 038-745900 ต่อ 2375,2376 โทรสาร : 038-745851-2
5	สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร Institute of Asia Pacific Studies Srinakharinwirot University	สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กทม.10110	โทรศัพท์ 02-2600137 โทรสาร : 02-2600138 http://www.swu.ac.th/iaps/ Email : Japs@psm.swu.ac.th
6	สมาคมไทย-ลาว Thai – Lao Association	กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ถนนศรีอยุธยา พญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400	โทรศัพท์ : 02-6435200-01 โทรสาร: 02-643-5202 http://web.kku.ac.th/~lao/ new/lao0401.htm
7	ศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น Laos Data Center, Khon Kaen University	อาคารหอศิลปวัฒนธรรม ชั้น 3 ริมบึงสีฐาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ. เมือง จ.ขอนแก่น 40002	โทรศัพท์ 043-332309 Homepage: http://web.kku.ac.th/~lao/

ที่	หน่วยงาน/องค์กร	ที่อยู่	โทรศัพท์/โทรสาร/website/email
8	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล Institute of Language and Culture for Rural Development Mahidol University at Salaya Nakorn Pathom	มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา อ.นครชัยศรี จ. นครปฐม 73170	โทรศัพท์ :02-4419514, 4419327, 4419343 โทรสาร : 02-4419517 http://www.lc.mahidol.ac.th/
9	โครงการศึกษาอาณาบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Mekong Sub-Region Study Program, Institute of Asian Studies Chulalongkorn University	ชั้น 7 อาคารประชาธิปไตย- รำไพพรรณี จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย พญาไท กทม. 10330	โทรศัพท์ : 02-2187468,02- 2187464 โทรสาร : 02-2551124
10	ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี Mekong Sub-Region Social Research Center (MSSRC) Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University	คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อ.วารินชำราบ จ. อุบลราชธานี 34190	โทรศัพท์/โทรสาร : 045-288387 http://www.la.ubu.ac.th
11	ศูนย์เวียดนามศึกษา สถาบันราชภัฏสกลนคร Vietnam Studies Center Rajabhat Institute Sakolnakorn	ห้องวิเทศสัมพันธ์ อาคาร 1 ชั้น 2 สถาบันราชภัฏ สกลนคร 680 ถนนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม อ.เมือง จ. สกลนคร 47000	โทรศัพท์ 042-711274 ต่อ 335 http://www.ris.ac.th/
12	โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง Greater Mekong Subregional Economic Cooperation : GMS-EC Ministry of Commerce.	กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ อาคาร ค ถนนราชดำเนินกลาง แขวงบวรนิเวศน์ เขตพระ นคร กรุงเทพฯ 10200	โทรศัพท์ : 02-2826171-9 โทรสาร : 02-2800775 http://www.moc.go.th/thai/dbe/
13	สถาบันลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น The Mekong Institute Khon Kaen University	มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ. เมือง จ.ขอนแก่น 40002	โทรศัพท์ :043-246851-2 โทรสาร : 043-343131 http://web.kku.ac.th/%7Emekong Email: mekong@kku.ac.th

ที่	หน่วยงาน/องค์กร	ที่อยู่	โทรศัพท์/โทรสาร/website/email
14	ศูนย์เขมรศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ Khmer Studies Center Rajabhat Institute Buriram	สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ 31000	โทร.: 66-44-611221, Fax : 66-44-612858 http://phanom.ribr.ac.th
15	คณะกรรมการแม่น้ำโขง กระทรวงพลังงาน The Mekong River Commission Ministry of Energy	เชิงสะพานกษัตริย์ศึก กรุงเทพฯ 10330	โทรศัพท์ : 02-2230021- 9,2224102-9,2232593-5 โทรสาร : 02-2261416 http://www.dedp.go.th
16	คณะกรรมการประสานงานเศรษฐกิจ หอการค้าอินโดจีน (ปคอ.) Indochina Economic and Trade Cooperation Committee, Ubon Ratchathani Chamber of Commerce	หอการค้าจังหวัด อุบลราชธานี อ.เมือง จ. อุบลราชธานี 34000	โทรศัพท์ 045-243603 โทรสาร 045-245494
17	เครือข่ายแม่น้ำเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้ South East Asia Rivers Network –SEARIN	78 หมู่ 10 ถนนสุเทพ ต.สุ เทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200	โทรศัพท์ : 053-278334,280712 โทรสาร : 053-283609 email: searin@chmai.loxinfo.co.th http://www.searin.org
18	โครงการฟื้นฟูนิเวศวิทยาในภูมิภาค อินโดจีนและพม่า Towards Ecological Recovery and Regional Alliance – TERRA	409 ซอยโรหิตสุข ถนน ประชาราษฎร์บำเพ็ญ ห้วย ขวาง กรุงเทพฯ 10320	โทรศัพท์ : 02-6910718-20 โทรสาร 02-6900714 email : terra@terraper.org ; terraper@comnet.ksc.net.th http://www.terraper.org
19	มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์ Social Sciences and Humanity Sciences Textbooks Foundation	413/38 ถนนอรุณอมรินทร์ บางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700	โทรศัพท์ : 02-4338713,4245768 โทรสาร : 02-4338713
20	สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Thai Studies Institute Chulalongkorn University	ชั้น 9 อาคารประชาธิปไตย- ราไพพรรณี จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย พญาไท กทม. 10330	โทรศัพท์ : 02-2187490-95
21	สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ Thai Khadi Research Institute Thammasart University	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ 10200	โทรศัพท์ : 02-2230195 โทรสาร : 02-2262112 http://tkri.tu.ac.th/

ที่	หน่วยงาน/องค์กร	ที่อยู่	โทรศัพท์/โทรสาร/website/email
22	ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มแม่น้ำโขง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Center for Research on Pluralism in the Mekong Region (CRPM), Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University	คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัด ขอนแก่น 40002	โทรศัพท์ & โทรสาร: 0-4323-7605 http://mail.kku.ac.th/~hsfac/pahulak_research/index.html Email: yaoapi@kku.ac.th
23	สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Social Research Institute Chiang Mai University	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถนนห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200	โทรศัพท์ : 053-892353, 053-892358, 053-892360 http://intra.chiangmai.ac.th/~sri/
24	สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ The Center for the Promotion of Arts and Culture, Chiang Mai University	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถนนห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200	โทรศัพท์ : 053-211552 โทรสาร : 053-943626, 053-222680 http://art-culture.chiangmai.ac.th/
25	สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม The Research Institute of Northeastern Arts and Culture, Mahasarakham University	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัด มหาสารคาม 44001	โทรศัพท์/โทรสาร 043- 721686 http://www.rinac.msu.ac.th
26	สถาบันพัฒนาสี่แยกอินโดจีน (ส.พ.อ.) Indo-China Intersection Development Institute (I.D.I.)	90/1-2 หมู่ 10 ต.ท่าทอง อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000	โทรศัพท์ : 055-282930, 216843-4 โทรสาร : 055-215430

สถาบันเอเชียศึกษา
Institute of Asian Studies
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
Chulalongkorn University

ที่ตั้ง

สถาบันเอเชียศึกษา
ชั้น 7 อาคารประชาธิปไตย-รำไพพรรณี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330
โทร. (662) 218-7411, 218-7464 โทรสาร: (662) 255-1124
Institute of Asian Studies
7th Floor, Prajadhipok-Rambhai Barni Bldg.
Chulalongkorn University
Phyathai Road, Pathumwan, Bangkok 10330 THAILAND
Tel: (662) 218-7411, 218-7464 Fax: (662) 255-1124
<http://www.ias.chula.ac.th>

ความเป็นมาของสถาบันเอเชียศึกษา

เราอาจจะกล่าวได้ว่า สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถือกำเนิดภายใต้คณะรัฐศาสตร์ ซึ่งคณะรัฐศาสตร์นี้นอกจากจะเป็นแหล่งกำเนิดของสถาบันเอเชียศึกษาแล้ว ยังเป็นที่มาของคณะ สถาบันอื่นอีกเช่น คณะเศรษฐศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ สถาบันวิจัยสังคม สถาบันประชากรศาสตร์ สถาบันความมั่นคงและนานาชาติ สถาบันศึกษาและวิจัยรัฐวิสาหกิจและโครงการยุโรปศึกษา เป็นต้น

การที่กล่าวว่าสถาบันเอเชียศึกษา ถือกำเนิดภายใต้คณะรัฐศาสตร์นั้นก็เนื่องจากว่า จุดแรกเริ่มของสถาบันเอเชียศึกษามาจากแรงผลักดันของ ศ.ดร.สมศักดิ์ ชูโต, ผศ.อำพน นະมาตร์, ศ.ดร.เกษม สุวรรณกุล และศ. ดร.เจียน วีระวิทย์ เนื่องจากโดยปกติแล้ว ในคณะรัฐศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง มีหลักสูตรการสอนเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของประเทศในเอเชียอยู่แล้ว ต่อมาแตกย่อยออกเป็นการเมืองการปกครองของประเทศเอเชีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยเช่นกัน

* ข้อมูลหลักจาก วิทยา สุจริตนารักษ์ “ทรัพยากรด้านวิเทศศึกษาในประเทศไทย : กรณีสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เอกสารประกอบการสัมมนาทรัพยากรด้านวิเทศศึกษาของประเทศไทย : พัฒนาการ โครงสร้าง และกิจกรรม, วันที่ 10-11 สิงหาคม 2537.

ในขณะเดียวกันก็มีความรู้สึกว่าการศึกษาประเทศเพื่อนบ้านในแง่ของภูมิภาคศึกษาน่าจะได้รับการเน้นมากกว่านี้ จึงได้เพิ่มรายวิชาที่ว่าด้วยประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ต้องการมองภาพรวมใหญ่และสอนเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับข้อเขียนที่เกี่ยวกับภูมิภาคส่วนนี้ที่มีอยู่ในภาษาอังกฤษ จากภาพรวมดังกล่าวและแรงผลักดันของนักวิชาการจำนวนหนึ่ง จึงได้ก่อตั้ง “สถาบันเอเชียศึกษา” ขึ้นมาในปี พ.ศ. 2510¹ ภายใต้การดูแลของอาจารย์บางท่านโดยเฉพาะในภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นับเป็นก้าวแรกของการรวมตัวกันของผู้สนใจในด้านภูมิภาคศึกษาและให้มีผลงานด้านภูมิภาคศึกษาเกิดขึ้น โดยการจัดกิจกรรมในรูปของการปาฐกถาอภิปราย และการทำวิจัย

กิจกรรมของสถาบันเอเชียศึกษา ค่อยๆ ขยายตัวขึ้นอย่างช้าๆ จนกำหนดโครงสร้างองค์กรขึ้นมารองรับ คือมีผู้บริหารอันได้แก่ผู้อำนวยการ และในระยะหลังจึงมีรองผู้อำนวยการสองท่าน เลขานุการสถาบัน/เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและนักวิจัย/นักวิชาการ ซึ่งกลุ่มหลังนี้ได้เข้าร่วมงานของสถาบันฯ โดยความสมัครใจเอง และอยากเห็นวงวิชาการด้านภูมิภาคศึกษาได้ขยายกว้างออกไป และในขั้นนั้นการรู้จักมักคุ้นเป็นการส่วนตัว นับถือกันและกันเป็นปัจจัยสำคัญในการร่วมมือกันทำงาน สถาบันฯ ให้ความสนใจศึกษาจีนและญี่ปุ่นเป็นพิเศษด้วยประเทศทั้งสองมีบทบาทสำคัญในเอเชีย นักวิชาการที่ร่วมงานก็สนใจประเทศทั้งสองประกอบกับทุนวิจัยเกี่ยวกับประเทศทั้งสองหาได้ไม่สู้ยาก งานวิชาการ งานวิจัยจะทำในรูปโครงการคือ โครงการจีนศึกษา ซึ่งได้ผลิดวารสารจีนศึกษาขึ้นมาพักหนึ่งแล้วหยุดดำเนินการ และโครงการญี่ปุ่นศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ความสนับสนุนเป็นอย่างดี ทำให้การทำงานของสถาบันฯ ไม่ขาดงอกถกนัก จุดเด่นที่ควรเน้น ณ ตรงจุดนี้ก็คือ เริ่มเกิดมีชุมชนทางวิชาการด้านเอเชียศึกษาขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว และได้ชักจูงนักวิชาการจากสถาบันอื่นเข้าร่วมงานด้วยซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีทำให้เกิดความคลั่งไคล้ไม่น้อย และสถาบันเอเชียศึกษาเริ่มเป็นที่รู้จักของต่างประเทศ ทั้งๆ ที่ยังเป็นส่วนหนึ่งของคณะรัฐศาสตร์ ผู้บริหารเป็นอาจารย์คณะรัฐศาสตร์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ก็ได้รับจากคณะรัฐศาสตร์

แนวคิดตั้งแต่เริ่มต้นคือต้องการให้สถาบันค่อยๆ เติบโต ค่อยๆ สะสมความสามารถ เครือข่าย และเงินทุน ผู้บริหารคือผู้อำนวยการสถาบันคนแรก ศ.ดร. เจียน ชีระวิทย์ ได้ใช้ความพยายามทุกทางให้สถาบันสามารถทำงานได้โดยคล่องตัว ได้รับความสนับสนุนจากมูลนิธิต่างประเทศ และเมื่อถึงจุดหนึ่งก็ได้รับความช่วยเหลือจากเอกชนบางคน ภายในประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสนับสนุนในการใช้เงินผลประโยชน์ของจุฬาฯ ว่าจ้างพนักงานเท่าที่จำเป็นเท่านั้น กับช่วยค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์วารสารบางเล่มของสถาบันฯ เครื่องใช้ไม้สอยได้รับอนุเคราะห์จากคณะรัฐศาสตร์ จนในที่สุดมีที่ทำกาเป็นของตนเอง ณ อาคารวิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ

¹ แต่ยังไม่ได้มีฐานะเป็นหน่วยงานที่เป็นทางการ อยู่ภายใต้คณะรัฐศาสตร์

ชั้นที่ 5 งานวิจัยที่สถาบันฯ สามารถดำเนินไปได้เป็นเงินอุดหนุนโครงการวิจัยจากภายนอกทั้งสิ้น สถาบันฯ เริ่มเป็นฝั่งเป็นฝาในระยะปี พ.ศ. 2522 คือมีผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสองคน เลขานุการสถาบันฯ เจ้าหน้าที่ธุรการ การเงิน พัสดุ พนักงานพิมพ์ดีด และนักการภารโรง สถาบันเอเชียศึกษาเริ่มเป็นที่รู้จักกันกว้างขวางยิ่งขึ้น ด้วยการจัดประชุมทางวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับนานาชาติ งานประชุมวิชาการระดับนานาชาติที่ทำชื่อเสียงให้กับสถาบันฯ อย่างมากในสมัยที่ ศ.ดร. เจียน ชีระวิทย์ เป็นผู้อำนวยการอยู่คือ *Indochina and Problems of Security and Stability in Southeast Asia* ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 18-21 มิถุนายน 2523 (1980) มีนักวิชาการมาจากทั้งฝ่ายโลกเสรีและฝ่ายสังคมนิยมในช่วงระยะเวลาที่สงครามอินโดจีนยังร้อนแรงอยู่ ผู้ที่เข้าร่วมประชุมในครั้งนั้นมี สหรัฐฯ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน โซเวียต จีน เวียดนาม และไทย เอกสารการประชุมที่สถาบันฯ ตีพิมพ์ขึ้นได้รับความสนใจมาก ต้องตีพิมพ์เป็นครั้งที่สอง ด้วยความสนับสนุนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันเอเชียศึกษาได้รับการจัดตั้งเป็นสถาบันอิสระแห่งหนึ่งของจุฬาฯ มีฐานะเทียบเท่าคณะฯ หนึ่ง เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2528 หรืออีกนัยหนึ่งสถาบันฯ ใช้เวลานานถึงเกือบ 28 ปี ที่จะบรรลุสถานะความเป็นสถาบันอย่างแท้จริง

การบริหารงาน

ปัจจุบันการบริหารงานของสถาบันฯ อยู่ภายใต้การดูแลของผู้ผู้อำนวยการ โดยมีรองผู้อำนวยการจำนวน 3 คนเป็นผู้ช่วย พร้อมทั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการอีก 4 คน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานด้านการบริหารของสถาบันฯ นั้น ยังมีคณะที่ปรึกษา คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการต่างๆ ซึ่งแต่งตั้งขึ้นตามโครงการต่างๆ ช่วยกำกับดูแลอีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้คณะกรรมการต่างๆ มีดังนี้

1. คณะที่ปรึกษา (Advisors) ประกอบด้วย
 - 1.1. รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย
 - 1.2. ศ.ดร.เจียน ชีระวิทย์
 - 1.3. รศ.ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์
 - 1.4. รศ.ดร.สุรพล วิรุฬักษ์
 - 1.5. รศ. เขาวลัย พงศ์ชาติโรจน์
 - 1.6. อธิบดีกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
 - 1.7. รศ.ดร.สุธี ประศาสน์เศรษฐ์
2. คณะกรรมการบริหาร (Executive Committee) ประกอบด้วย
 - 2.1. ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา
 - 2.2. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย
 - 2.3. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

- 2.4. รศ.ดร.ศรินันท์ ธนิตยวงศ์
- 2.5. คณบดีคณะนิติศาสตร์
- 2.6. คณบดีคณะรัฐศาสตร์
- 2.7. คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
- 2.8. คณบดีคณะอักษรศาสตร์
- 2.9. ผู้อำนวยการศูนย์ยุโรปศึกษา
- 2.10. ผู้อำนวยการศูนย์จีนศึกษา
- 2.11. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย
- 2.12. ผู้อำนวยการศูนย์โสตทัศนวัสดุ
- 2.13. คุณกวี จงกิจถาวร
- 2.14. ศ.ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร
- 2.15. รศ.ดร.สมพงษ์ ชูมาก
- 2.16. อาจารย์ฉลอง สุนทราวณิชย์
- 2.17. รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร
- 2.18. เลขานุการสถาบันเอเชียศึกษา

3. คณะผู้บริหาร

นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจวบจนปัจจุบันนี้ สถาบันฯ มีผู้อำนวยการแล้ว 4 คน คือ

ศ.ดร.เจียน ชีระวิทย์ (พ.ศ. 2528-2534)

รศ.ม.ร.ว.พฤทธิสถาน ชุมพล (พ.ศ. 2534)

รศ.ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์ (พ.ศ. 2534-2542)

ศ.ดร.สุภางค์ จันทวานิช (พ.ศ. 2542 – ปัจจุบัน)

โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ *ระยะแรก* ระหว่างปี 2510-2528 ซึ่งระยะนี้ยังไม่เป็นสถาบันที่แท้จริงผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเป็นคณาจารย์ของคณะรัฐศาสตร์ ที่พร้อมจะมาอุทิศตนให้กับงาน และต้องช่วยบุกเบิก อนึ่ง ในระยะประมาณปีแรกคำว่า “ผู้อำนวยการ” เป็นคำที่ใช้เรียกหาในการติดต่อกับภายนอกเสียมากกว่า จะหมายถึงผู้บริหารในความหมายที่แท้จริง แต่*ระยะที่สอง* คือ หลังปี 2528 มาแล้วจึงเป็นผู้บริหารโดยสมบูรณ์ แม้ว่าตำแหน่งผู้อำนวยการยังเป็นคณาจารย์ของคณะรัฐศาสตร์อยู่ แต่ตำแหน่งรองผู้อำนวยการทั้งสองคนมาจากคณะอื่นแล้วคือ นิเทศศาสตร์ อักษรศาสตร์ ครุศาสตร์ สำหรับรายนามคณะผู้บริหารชุดปัจจุบัน (2545) มีดังต่อไปนี้

- 3.1. ศ.ดร.สุภางค์ จันทวานิช ผู้อำนวยการ
- 3.2. รศ.ดร.ศักดิ์ ธานีกุล รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร
- 3.3. รศ.สุริชัย หวันแก้ว รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย
- 3.4. ดร.สุนทร ชุตินทรานนท์ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

- 3.5. นางพัชรารัตน์ วงศ์บุญสิน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
 3.6. นางสาวพรพิมล ตรีโชติ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
 3.7. นางกนกพรรณ อยู่ชา ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
 3.8. นายอุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
 3.9. นางสาวชานดา วงศ์วิวัฒน์ เลขานุการ

วัตถุประสงค์ของสถาบัน

สถาบันเอเชียศึกษา มีจุดประสงค์ 4 ประการคือ

1. ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการด้านเอเชียศึกษา
2. เสริมสร้างความสนใจอย่างแท้จริงในด้านเอเชียศึกษาในหมู่คนทั่วไปทั้งภายในและภายนอกประเทศ
3. ส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศไทยกับประเทศทั้งหลายในเอเชีย
4. เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนในเอเชียกับชุมชนอื่นๆ ในโลก

โครงสร้างองค์กรของสถาบัน

สถาบันเอเชียศึกษา เป็นสถาบันวิจัย ไม่มีบทบาทด้านการเรียนการสอนเลย หน้าที่หลักของสถาบันฯ คือทำการวิจัย เผยแพร่ผลงาน และการจัดอบรมทางวิชาการ โดยมีการจัดโครงสร้างองค์กรดังนี้

คณะกรรมการอำนวยการ เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายหลัก และให้คำแนะนำ ตลอดจนกำหนดทิศทางของสถาบันฯ โดยมีสมาชิกจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นประธาน แต่งตั้งเป็นวาระให้สอดคล้องกับการเข้ารับหน้าที่ของผู้บริหารแต่ละชุด คณะกรรมการบริหารซึ่งมีผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษาเป็นประธาน มีหน้าที่ควบคุมการดำเนินงาน และแนวทางที่คณะกรรมการอำนวยการกำหนดไว้ไปปฏิบัติของคณะผู้บริหาร ตลอดจนให้คำแนะนำแก่คณะผู้บริหาร ให้ความเห็นชอบในการจัดทำงบประมาณและการดำเนินโครงการต่างๆ คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งให้สอดคล้องกับวาระการรับหน้าที่ใหม่ของคณะผู้บริหาร สถาบันฯ ผู้บริหารสถาบันเอเชียศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร ซึ่งรับผิดชอบด้านธุรการ บุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ งบประมาณ และการจัดประชุม รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รับผิดชอบติดตามงานของนักวิจัยของสถาบันฯ ให้คำปรึกษาหารือแก่นักวิจัย ดูแลโครงการบางโครงการ จัดกิจกรรมวิชาการของสถาบันฯ

สำนักงานเลขานุการสถาบันฯ มีเลขานุการเป็นคนควบคุมดูแล ด้านการเงินและบัญชี พัสดุ และอาคารสถานที่ ธุรการและสารบัญญ งานบันทึกข้อมูล งานสำนักงาน งานประชาสัมพันธ์ งานยานยนต์ งานบุคคล ตลอดจนงานวิเคราะห์แผนและนโยบาย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ ซึ่งมีจำนวนจำกัด งานบางอย่าง เช่น ประชาสัมพันธ์และวิเคราะห์แผนและนโยบายยังไม่มีผู้ปฏิบัติ

ศูนย์บริการวิชาการ มีงานด้านการจัดประชุมสัมมนา อภิปราย ปาฐกถา งานอบรม ซึ่งปัจจุบันมีจัดประจำทุกปีคือการอบรมเอเชียศึกษา และญี่ปุ่นศึกษา ซึ่งเปิดการให้บริการวิชาการแก่ครูผู้สอนในระดับโรงเรียนมัธยม ตลอดจนประชาชนทั่วไป งานสิ่งพิมพ์และเผยแพร่ ซึ่งดูแลด้านการจัดพิมพ์ผลงานวิจัย วิชาการรูปแบบต่างๆ ตลอดจนดูแลด้านการจัดจำหน่าย งานวิเทศสัมพันธ์ งานแลกเปลี่ยนนักวิชาการกับสถาบันต่างประเทศ งานหาทุนและการบริหารทุน

สำนักวิจัยและพัฒนาเอเชียศึกษา สถาบันฯ สนับสนุนให้ทีมงานวิจัยพื้นฐานเพื่อเป็นข้อมูลความรู้และใช้อ้างอิงต่อไป งานวิจัยนโยบายมุ่งประโยชน์ที่จะให้มีผลในการนำไปปฏิบัติได้ งานส่งเสริมการวิจัยของนิสิตนักศึกษาในด้านเอเชียศึกษา สถาบันฯ ได้จัดตั้งทุนวิจัยวอล์ฟ กัง วิทเวอร์ (Wolfgang Wittwer) เพื่อสนับสนุนการค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ด้านเอเชียศึกษา ทุนนี้ตั้งชื่อให้เป็นเกียรติแก่ศาสตราจารย์วอล์ฟกัง วิทเวอร์ ผู้ล่วงลับไปแล้ว จากมูลนิธิโฟล์คสวาเก่น (Stiftung Volkswagenwerk) โดยให้ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาเกี่ยวกับประเทศเอเชีย เป็นแนวทางการสนับสนุนให้ทีมงานวิจัยเกี่ยวกับเอเชียศึกษาในสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งสถาบันฯ ได้เคยดำเนินงานและได้ชะงักงันในปัจจุบันก็ได้ริเริ่มที่จะจัดสรรทุนนี้ให้แก่ นิสิตนักศึกษาขึ้นใหม่ ผลงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์ที่เคยได้รับทุนวอล์ฟ กัง วิทเวอร์ และสถาบันฯ ได้นำออกตีพิมพ์เผยแพร่มีเรื่องขบวนการเสรีไทย, โปยก๊วน : การส่งเงินกลับประเทศจีน, และการสะสมทุนของชาวจีนในมลายู ค.ศ. 1899-1900

ศูนย์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์แห่งเอเชีย มุ่งจะให้การฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรของประเทศต่างๆ ในเอเชียที่มีจุดมุ่งหมายจะทำธุรกิจ และลงทุนในประเทศไทย และแก่คนไทยที่จะไปทำธุรกิจและลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน

ศูนย์ข้อมูลเอเชีย ประกอบด้วย (1) คลังข้อมูลเอเชีย (Data Bank) ของประเทศกลุ่มอินโดจีน พม่า มาเลเซีย และสิงคโปร์ มีฐานข้อมูลเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ เป็นภาษาอังกฤษครอบคลุมหัวข้อต่างๆ รอบด้าน เมื่อทำฐานข้อมูลเสร็จแล้ว จะมีการเพิ่มข้อมูลทุก 3 เดือน สถาบันฯ มุ่งจะใช้ข้อมูลในเชิงพาณิชย์ด้วย แต่จนปัจจุบันนี้ยังไม่ประสบความสำเร็จ (2) ศูนย์เอกสารเอเชีย (Asia Documentation Center) ซึ่งทำหน้าที่เก็บรวบรวมสิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการของประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ก็เก็บหนังสือเท่าที่จำเป็นและพอหาได้เพื่อเปิดให้บริการแก่ผู้สนใจแต่ยังอยู่ในระยะเริ่มก่อตั้ง (3) ศูนย์ข้อมูลผู้ลี้ภัยอินโดจีน (Indochinese Refugee Information Centre – IRIC) ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยอินโดจีนและพม่าถ่ายทอดข่าวความเคลื่อนไหว ทำวิจัยเกี่ยวกับปัญหาผู้ลี้ภัยประสานงานกับหน่วยงานด้านผู้ลี้ภัยทั่วโลก

ตลอดจนจัดโครงการพิเศษเช่นฝึกอบรมให้แก่ผู้ลี้ภัยที่ตกค้างอยู่ในประเทศไทย ปัจจุบันนี้ได้เปลี่ยนสภาพเป็น “ศูนย์ข้อมูลการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย” (Asian Research Center for Migration – ARCM)²

ฝ่ายอนุภูมิภาคศึกษา ประกอบด้วยโครงการต่างๆ คือ โครงการญี่ปุ่นศึกษา จีนศึกษา อาเซียนศึกษา อินโดจีนศึกษา พม่าศึกษา เอเชียใต้ศึกษา ตะวันออกกลางศึกษา เอเชีย-แปซิฟิกศึกษา และสมุทรศึกษา สถาบันฯ พยายามให้นักวิจัยของสถาบันฯ ศึกษาเฉพาะเป็นรายประเทศ ในปัจจุบันนี้มีนักวิจัยประจำจีน พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อาเซียน ตะวันออกกลาง เอเชียใต้ ไทย (ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศอื่นๆ ในเอเชีย) และการรวมกลุ่มประเทศต่างๆ

ศูนย์โสตทัศนวัสดุ (เดิมคือฝ่ายโสตทัศนวัสดุศึกษา) ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2525 โดยศาสตราจารย์ ดร.เขียน ธีระวิทย์ เพื่อเป็นแหล่งผลิตโสตทัศนวัสดุ (audio visual materials) อันได้แก่ สไลด์ และวีดิทัศน์เพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลิตชุดการสอนเป็นจำนวนมาก และจัดจำหน่ายในราคาที่พอสมควร ซึ่งสามารถนำไปใช้เพื่อเสริมความรู้และช่วยการเรียนการสอนแก่ครู-อาจารย์และนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ขณะนี้สถาบันฯ จะเป็นผู้ผลิต ชุดมาสเตอร์ให้บริษัทเอกชนรับช่วงผลิตจำหน่ายตลอดจนจัดจำหน่าย

ตลอด 18 ปีที่ผ่านมา ศูนย์ฯ ได้ผลิตสื่อช่วยสอนประเภทสไลด์และวีดิทัศน์ ประกอบหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเอเชียจะนวนกว่า 60 เรื่อง จำหน่ายให้แก่โรงเรียนต่างๆ ในราคาถูกลง ปัจจุบันก็ได้เริ่มต้นผลิตสื่อช่วยสอนด้วยคอมพิวเตอร์หรือ CAI (computer-aided instruction) เพิ่มขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง ศูนย์ฯ ใช้หลักวิชาทางด้านการผลิตสื่อ ร่วมกับการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชาอย่างลึกซึ้ง ในการสร้างสื่อการสอนที่น่าสนใจ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนในห้องเรียนมีประสิทธิภาพ โดยเล็งเห็นว่า หากนักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีพื้นฐานที่มั่นคงตั้งแต่ระดับมัธยม ก็จะสามารถต่อยอด เกิดความสนใจและมีความรอบรู้อย่างแท้จริงในเหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับภูมิภาคเอเชียสมดังเจตนารมณ์ของสถาบัน

ฝ่ายโครงการพิเศษ เป็นโครงการที่มีความเป็นเอกเทศในตัวเอง เพราะมีคณะกรรมการบริหารเงินทุนเองและมีเงินทุนของตนเอง แต่อยู่ภายในสถาบันฯ และให้ความสนับสนุนแก่สถาบันฯ ได้แก่ (1) โครงการความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ (International Understanding Program- IUP) จัดปาฐกถา/สัมมนา โดยการเชิญทูตประเทศต่างๆ ประจำประเทศไทยมาเป็นองค์ปาฐกถา ตีพิมพ์เผยแพร่คำกล่าวของทูต จัดทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีกับประเทศต่างๆ และจัดรายการทางโทรทัศน์ตอบปัญหาเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มนักเรียนมัธยม ผู้ชนะในขั้นสุดท้ายได้ไปทัศนศึกษาประเทศในเอเชียเพื่อศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง (2) โครงการเครือข่าย

²เว็บไซต์ของศูนย์คือ

แม่น้ำโขง (Mekong Development Research Network – MDRN) จัดทำโครงการเพื่อสร้างเครือข่ายการวิจัยเกี่ยวกับแม่น้ำโขงในกลุ่มประเทศที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงทั้ง 6 ประเทศ คือ จีน (ตอนใต้) พม่า ลาว กัมพูชา ไทย และเวียดนาม สถาบันเอเชียศึกษาเป็นผู้ประสานงานและมีเครือข่ายของประเทศอื่นๆ ตั้งขึ้น เพื่อร่วมกันทำวิจัย ในปีแรกศึกษาเกี่ยวกับผลงานต่างๆ ที่ทำเกี่ยวกับแม่น้ำโขงโดยจำกัดขอบเขตในด้านการขนส่ง คมนาคม ท่องเที่ยว และสภาพแวดล้อม ในปีที่สอง เริ่มงานวิจัยด้านสภาพแวดล้อม

รายละเอียดทั้งหมดที่กล่าวมานี้ถือว่า เป็นโครงสร้างองค์กรเต็มรูปแบบของสถาบันที่คิดเอาไว้ ในการทำหน้าที่จริงๆ นั้น บางส่วนยังไม่ได้มีบทบาทจริงจังทั้งนี้เพราะว่าจากอัตรากำลังที่มีอยู่ในปัจจุบันเพียง 35 คนทั่วทั้งสถาบันฯ ย่อมไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ซึ่งย่อมหมายถึงสถาบันฯ จำเป็นต้องใช้บุคลากรทำหน้าที่นอกเหนือกรอบหน้าที่ของงานเฉพาะตัว อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นักวิจัยของสถาบันฯ จึงต้องรับงานด้านธุรการ แต่สถาบันฯ พยายามให้งานธุรการที่ว่ำนั้นเกี่ยวข้องกับด้านวิชาการ เช่น เป็นบรรณาธิการของสิ่งพิมพ์ที่จัดทำขึ้น ซึ่งรวมหน้าที่ตรวจพิสูจน์อักษรด้วย ให้นักวิจัยทำหน้าที่ติดต่อนักวิชาการ/นักวิจัยภายนอกในเมื่อมีกิจกรรมทางวิชาการเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ธุรการต้องพร้อมช่วยเหลืองานทุกอย่างในเมื่อมีกิจกรรมสำคัญๆ เกิดขึ้นเช่นการประชุมระดับชาติและระดับนานาชาติ

อัตรากำลัง

ในปัจจุบันนี้สถาบันฯ มีนักวิจัยของสถาบันเองจำนวน 14 คน แต่ยังเป็นนักวิจัยรุ่นหนุ่มสาวอยู่ มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการรวมนักการภารโรงและคนขับรถ 22 คน ทั้งนี้แยกเป็นเจ้าหน้าที่สาย ค. ซึ่งรวมทั้งเลขานุการสถาบันฯ ด้วยแล้วจำนวน 9 คน ทั้งหมดนี้เป็นข้าราชการกับที่เป็นลูกจ้าง จ้างด้วยเงินทุนสถาบันฯ 13 คน เจ้าหน้าที่สาย ข. จำนวน 13 คน ซึ่งหมายถึงนักวิจัยทั้งหมดของสถาบันฯ การโยกย้ายถ่ายเทบุคลากรที่เป็นข้าราชการนั้นมีบ้างแต่นานๆ เกิดขึ้นครั้ง ลูกจ้างเงินทุนสถาบันฯ นั้นเปลี่ยนแปลงบ่อยกว่าทั้งหมด เพราะเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่ให้ต่ำกว่าภาคเอกชนมากเกินไป สถาบันฯ เห็นว่าจำเป็นที่สถาบันฯ จักต้องช่วยเหลือเจือจุนบุคลากรของสถาบันฯ บ้างตามกำลังความสามารถ โดยมีหลักในการพิจารณาว่าผู้ที่ทำงานกับสถาบันมานานอุทิศตัวให้กับงานของสถาบันเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย และในบางกรณีสถาบันฯ เห็นว่าบุคลากรบางคนหากสถาบันฯ ไม่ดูแลให้พอควรย่อมไปทำงานภาคเอกชนที่ให้เงินเดือนสูงกว่ามาก สถาบันฯ ต้องหาคนใหม่จะดีเท่าคนเก่าหรือไม่ ไม่อาจทราบได้ ต้องเสียเวลาฝึกงานอีกนาน ด้วยเหตุนี้เองสถาบันฯ จึงมีนโยบายให้เงินค่าตอบแทนเพิ่มเติมจากเงินเดือนจ่ายให้ทุกเดือน แต่เดิมนั้นจ่ายให้บุคลากรทั้งสองสาย หลังจากมีการปรับเงินเดือนตามบัญชี 1 สถาบันฯ เลิกจ่ายเงินตอบแทนแก่นักวิจัย หากสนับสนุนให้นักวิจัยทำโครงการวิจัยขอรับความสนับสนุนจากทางจุฬาฯ หรือคณะกรรมการวิจัย หรือจากองค์กรภายนอก ค่าตอบแทนในการวิจัยหรือเงินสมนาคุณตกเป็นของนักวิจัยทั้งหมด สถาบันฯ ยังได้ค้น

เงินบางส่วนจากเงินทุนพัฒนาวิชาการซึ่งเป็นหนึ่งในสองเงินทุนที่มีอยู่อีกกองทุนหนึ่งคือเงินทุนสวัสดิการบุคลากร เงินทุนที่ส่งมาจากเงินทุนพัฒนาวิชาการที่ว่านี้มาจัดตั้งเป็นกองทุนสงเคราะห์บุคลากร มีคณะกรรมการดูแลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติจ่ายเงินช่วยเหลือบุคลากรในโอกาสสมควร เช่น เยี่ยมไข้ ได้ลูกใหม่ และให้กู้ยืมฉุกเฉิน โดยคิดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร และจะมีการปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ทุกๆ ปี

ในฐานะที่เป็นสถาบันวิจัย สถาบันฯ มีความเป็นกึ่งพลในเรื่องบุคลากรสาย ข. หรือ นักวิจัยมาก นอกจากจะมิโนบายว่าให้บุคลากรสาย ข. มีศักดิ์และสิทธิ์เท่าสาย ก. หรือรวมเรียกว่า สายวิชาการแล้ว สถาบันฯ ยังมีภาระที่จะต้องส่งเสริมนักวิจัยของสถาบันฯ ได้ผลิตผลงานสม่ำเสมอและให้ผลงานมีคุณภาพดีขึ้นเรื่อยๆ ส่งเสริมให้นักวิจัยได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทั้งนี้เพราะความคิดที่ว่าสถาบันฯ จะเป็นสถาบันวิจัยที่แท้จริงได้ก็ต้องมีนักวิจัยที่มีคุณภาพเอง และมีผลงานออกมาสู่ชุมชนวิชาการ แต่การทำเช่นนั้นได้เต็มที่ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างนับตั้งแต่อัตราค่าจ้างที่เพียงพอ นักวิจัยต้องไม่มีภาระอื่นๆ มีเงินทุนอุดหนุนในสายการวิจัยที่ต้องการพอ สถานที่ทำงานบรรยากาศในการทำงานและมีศูนย์ข้อมูลดี เป็นต้น สภาพเช่นที่ว่ายากที่จะทำได้ตามใจนึกทั้งหมด สถาบันฯ จึงต้องพึ่งพาอาศัยนักวิชาการ/นักวิจัยจากภายนอกอย่างมาก ทั้งที่อยู่ในภาคเอกชน บุคลากรของจุฬาฯ เอง และจากสถาบันอื่นๆ เข้ามาร่วมงานกับสถาบันและมีนักวิชาการจากต่างประเทศเป็นบางส่วนที่ร่วมงาน/มาช่วยงานสถาบันอยู่

การมีนักวิจัยภายนอกสถาบัน นอกมหาวิทยาลัยนอกประเทศ ถือได้ว่าเป็นหน้าเป็นตาของสถาบันฯ ด้วยเช่นกัน ประเด็นอยู่ตรงที่การเกิดมีความสัมพันธ์ระหว่างกันขึ้นทั้งในแง่บุคคลและสถาบันทำให้มีการติดต่อกันได้โดยง่าย มีความเป็นชุมชนทางวิชาการการในแง่หนึ่ง ทั้งสถาบันฯ ยังต้องเปิดตัวให้กว้าง สถาบันฯ มีโครงการเชิญนักวิชาการจากต่างประเทศมาประจำอยู่ที่สถาบันฯ แบ่งช่วงระยะเวลา 1, 3, 6 เดือน หรือ 1 ปี สถาบันมีกองทุนชิบูซาวา ซึ่งเป็นการบริจาคของนักวิชาการญี่ปุ่นซึ่งเกี่ยวกันนั้น ทำให้สถาบันฯ สามารถเชิญนักวิจัย/นักวิชาการอาวุโสมาผลิตผลงานให้สถาบันฯ ได้ สถาบันฯ ออกค่าใช้จ่ายให้ทุกอย่างนอกนั้นหากนักวิชาการคนใดต้องการมาทำวิจัย คั้นคว้าในประเทศไทย มีทุนเองอยู่แล้ว และทำงานในด้านเอเชียศึกษา สถาบันฯ จะจัดทำทำงานและช่วยอำนวยความสะดวกอื่นๆ ให้ตามควรการเหล่านี้ต้องผลิตผลงานให้สถาบันฯ และร่วมกิจกรรมวิชาการของสถาบันฯ สถาบันฯ ยังมีโครงการวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัย 2 แห่งในประเทศจีน ซึ่งผลงานบางส่วนได้ดีพิมพ์ไปแล้ว สถาบันฯ มีการติดต่อกับสถาบันต่างประเทศหลายแห่งทั่วโลก บางแห่งมีการแลกเปลี่ยนสิ่งตีพิมพ์ซึ่งกันและกันอย่างดีมาเสมอ

กิจกรรมของสถาบัน

หน้าที่หลักของสถาบันฯ คือ วิจัย เผยแพร่และจัดกิจกรรมวิชาการ

การวิจัย

ในฐานะสถาบันวิจัย สถาบันเอเชียศึกษาย่อมมีภารกิจหลักคือการสร้างผลงานวิจัย ซึ่งอาจจำแนกงานวิจัยได้เป็นสองประเภทใหญ่ๆ ได้แก่งานวิจัยพื้นฐาน (basic research) และงานวิจัยประยุกต์ (applied research) ในระยะต้นของการก่อตั้งคือในช่วงปี 2528-2535 งานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ เช่น การรวบรวมข้อมูล จัดตั้งเป็นคลังข้อมูล (data bank) เกี่ยวกับประเทศเอเชีย โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ งานวิจัยเกี่ยวกับชาวจีนแต่จิวในประเทศไทยและถิ่นกำเนิดของชนชาติไคในประเทศจีน งานวิจัยเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยจากอินโดจีน งานค้นคว้าเพื่อผลิตบทความทางวิชาการและสื่อโสตทัศนวัสดุ เพื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับประเทศเอเชียของโครงการสิ่งพิมพ์และศูนย์โสตทัศนวัสดุ ตลอดจนงานจัดทำพจนานุกรมไทย-เวียดนาม ในช่วงครึ่งหลังสถาบันเอเชียจึงได้เริ่มเบนเข็มงานวิจัยเข้าสู่การวิจัยเชิงประยุกต์ ดังปรากฏว่าผลงานนับตั้งแต่ปี 2536 จนปัจจุบันได้มีส่วนในการช่วยกำหนดนโยบายของประเทศ เช่น งานวิจัยเรื่อง “การค้าประเวณีหญิงจีนในไทย” ได้มีผลให้มีการดำเนินงานจัดส่งหญิงที่ถูกล่อลวงกลับไปภูมิลำเนาของนางกว่า 100 คน ในเวลาต่อมา งานวิจัยเรื่อง “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : กระบวนการประชาธิปไตยและการเมืองสมัยใหม่” มีผลให้เกิดการตื่นตัวเพื่อคุ้มครองแรงงานไทยในต่างแดนมากขึ้น แม้จะยังไม่มีการปรับปรุงระบบการจัดหางานของเอกชนให้ดีขึ้นก็ตาม ส่วนงานวิจัยและการจัดประชุมนานาชาติเรื่อง “Cross Border Migration and HIV/AIDS Vulnerability at the Thai-Cambodia Border Aranyaprathet and Khlong Yai” ก็ได้กระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวและนำไปสู่นโยบายด้านสาธารณสุขในเอเชียที่ให้ความสำคัญต่อการป้องกันโรคติดต่อ ในพื้นที่ดังกล่าวและการดูแลรักษาสุขภาพของผู้ย้ายถิ่น นอกจากนี้งานวิจัยเรื่อง “การติดตามผลการจดทะเบียนแรงงานต่างชาติดจากเมียนมาร์ กัมพูชา และลาวที่ลักลอบเข้าเมือง” กับงานวิจัยเรื่อง “การศึกษากิจการที่ขาดแคลนแรงงานในประเทศไทย ปี 2542” ก็นำไปสู่การกำหนดนโยบายแรงงานต่างด้าวของประเทศไทยในปัจจุบัน งานวิจัยเชิงประยุกต์เหล่านี้ยังช่วยให้สถาบันเอเชียศึกษาได้นำข้อค้นพบไปเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์และการกำหนดนโยบายระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ เช่นในด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แม้ในผลงานที่เป็นงานวิจัยพื้นฐาน เช่น งานเรียบเรียงเรื่อง “ไทยกับเพื่อนบ้าน” ก็ได้รับการยอมรับและนำไปใช้ประโยชน์ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้เลือกงานชิ้นนี้เป็นหนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย

งานวิจัยของสถาบันนั้น ได้รับเงินทุนอุดหนุนจากแหล่งต่างๆ หรือมาจากผลงานของการจัดประชุมในระดับนานาชาติ งานวิจัยที่เป็นของนักวิจัยสถาบันเองแท้ๆ นั้นปัจจุบันเริ่มมีมากขึ้น และผลงานของนักวิจัยของสถาบันฯ จะปรากฏในลักษณะรวมกัน หน่วยงานในสถาบันฯ ที่ช่วยผลิตผลงานวิชาการมาจากโครงการต่างๆ คือโครงการจีนศึกษา ญี่ปุ่นศึกษา อินโดจีนศึกษา พม่าศึกษา ตะวันออกกลางศึกษา ศูนย์ข้อมูลผู้ลี้ภัยอินโดจีน ผลงานของนักวิชาการที่แลกเปลี่ยนหรือเยี่ยมชมงานวิจัยบางชิ้นของบุคคลภายนอกที่ยินดีทำให้กับสถาบันฯ สถาบันยังมี โครงการ

กองทุนวิจัยโวลฟ์กัง วิทเวอร์ เพื่อเอเชียศึกษา ซึ่งส่งเสริมงานศึกษาของนิสิตนักศึกษาที่สนใจในด้านเอเชียศึกษาโดยการให้ทุนค้นคว้าเพื่อเขียนวิทยานิพนธ์ และตีพิมพ์ผลงานวิจัย/วิทยานิพนธ์ดีเด่นทางด้านเอเชียศึกษาซึ่งในกรณีนี้จะจัดทำแบบย่อเป็นภาษาอังกฤษต่างหาก นอกจากนี้แล้วสถาบันเอเชียศึกษาฯ เคยได้รับ ASEAN Cultural Fund มาทำโครงการ ASEAN Fellowship Awards ซึ่งสถาบันได้รับมาเป็น 2 ระยะ ระยะแรกระหว่างปี 2529-2532 ระยะที่ 2 เริ่มตั้งแต่ 2534 - 2538 โครงการจัดสรรเงินทุนที่ได้มาให้แก่นักวิชาการของประเทศในอาเซียนไปทำวิจัย หรือสอนในสถาบันการศึกษาในประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นสักระยะเวลาหนึ่ง ผลงานวิจัยที่ออกมาจะได้รับการตีพิมพ์

การเผยแพร่และจัดกิจกรรมทางวิชาการ

การเผยแพร่ผลงานของสถาบันฯ ทั้งใน 2 ลักษณะสำคัญคือ (1) ตีพิมพ์ผลงานวิจัยในลักษณะต่างๆ ดังกล่าวแล้ว (2) ทำสิ่งพิมพ์ในรูปวารสาร ซึ่งในปัจจุบันนี้มีวารสารเอเชียปริทัศน์ ตีพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ วารสาร Asian Review ตีพิมพ์ปีละ 1 ฉบับ เอเชียรายปี ตีพิมพ์ปีละฉบับ ข่าวเอเชียศึกษาปีละ 4 ฉบับ จดหมายข่าวศูนย์ข้อมูลผู้ลี้ภัยอินโดจีน เป็นภาษาไทยและอังกฤษตีพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ ตลอดจนพิมพ์รายงานประจำปีเป็นภาษาอังกฤษ แง่กิจกรรมของสถาบันฯ ในรอบปีที่ผ่านมา สิ่งตีพิมพ์ทั้งหมดของสถาบันเอเชียศึกษา ในปัจจุบันจัดทำโดยศูนย์หนังสือของจุฬาฯ ปัจจุบันสถาบันฯ มีรายได้จากการขายสิ่งตีพิมพ์พอให้กิจการสิ่งพิมพ์ดำเนินไปได้เรื่อยๆ นอกจากนี้แล้ว โครงการโสตทัศนศึกษา ยังได้ผลิตสไลด์ และวีดิทัศน์ จำนวนไม่น้อยในหัวข้อต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา รายละเอียดดูใน

ในส่วนของการบริการวิชาการนั้น สถาบันฯ มีกิจกรรมจัดปาฐกถา สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ อย่างสม่ำเสมอ โครงการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ จะเชิญเอกอัครราชทูตประเทศต่างๆ ประจำประเทศไทยมาแสดงปาฐกถาเป็นครั้งคราวและเปิดให้ผู้สนใจเข้าร่วมฟังและซักถามได้ สถาบันฯ ได้จัดอบรม “เอเชียศึกษา” เป็นประจำทุกปีในหน้าร้อน หัวข้อของการอบรมจะเป็นเรื่องเด่นๆ ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียในแต่ละปีมุ่งประโยชน์ให้แก่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษาเป็นสำคัญ เป็นกิจกรรมที่มีได้มุ่งหวังกำไรแต่มุ่งจะให้บริการแก่ครูเป็นสำคัญ “การอบรมญี่ปุ่นศึกษา” จัดทำร่วมกับสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทุกปี โดยความสนับสนุนของ Japan Information Services และสถานทูตญี่ปุ่น ผลงานสไลด์และวีดิทัศน์มุ่งให้ประโยชน์แก่ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นใหญ่จำหน่ายในราคาพอสมควร

นอกจากนี้ สถาบันฯ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ และแม้แต่เอกชนในการจัด/ร่วมกิจกรรมบางอย่างซึ่งมักเกิดขึ้นสม่ำเสมอ บางครั้งจะมีกิจกรรมพิเศษเกิดขึ้นเช่น ดือนรับคณะผู้แทนจากต่างประเทศ จัดบรรยายพิเศษให้แก่กวีวิจัยต่างประเทศเช่นจากเวียดนาม จีน สถาบันฯ ยังได้จัด

รายการ “วิเคราะห์ข่าวเอเชีย” ทางวิทยุจุฬาฯ คลื่นความถี่ 101.5 MHz. ทุกวันเสาร์ ระหว่างเวลา 06.30-07.00 น. โดยนักวิจัยของสถาบันฯ เป็นผู้ดำเนินรายการ สถาบันฯยังตีพิมพ์บทความวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ใน นสพ. มติชนรายสัปดาห์ และปัจจุบันนี้มีบทความลักษณะเดียวกัน ใน นสพ. กรุงเทพธุรกิจ และมติชน ด้วย

การเงินของสถาบันฯ

สถาบันเอเชียศึกษาได้รับงบประมาณแผ่นดินทั้งในงบดำเนินการและงบวิจัยมาตั้งแต่ปี 2529 และมีวงเงินสูงขึ้นตามลำดับตลอดระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี 2529 ถึง 2537 คือ 0.3473, 1.3484, 1.3152, 1.3399, 1.9003, 2.3535, 2.4142, 3.044 และ 4.1376 ล้านบาท ตามลำดับ งบประมาณแผ่นดินรวม 3 ใน 4 เป็นงบดำเนินการซึ่งมีความสำคัญต่อสถาบันฯ มากเพราะถ้าขาด งบประมาณจำนวนนี้สถาบันฯ ก็จะไม่สามารถทำอะไรได้เลย ส่วนงบประมาณด้านการวิจัยจาก งบประมาณแผ่นดินนั้น สถาบันฯ ได้รับอยู่ในเกณฑ์ระหว่าง 0.110 ถึง 0.350 ล้านบาท ในระยะปี 2529-2537 และมีลักษณะแปรปรวนเพราะขึ้นอยู่กับจำนวนและลักษณะโครงการที่ทำขึ้น นอกจากนี้แล้ว สถาบันฯ ยังได้งบประมาณด้านการวิจัยจากการสนับสนุนของจุฬาฯ ในอีก 2 ลักษณะ คือ เงินทุนรัชดาภิเษกสมโภช โดยนักวิจัยของสถาบันฯ ทำเป็นโครงการให้คณะกรรมการ วิจัยรัชดาภิเษกสมโภชพิจารณา กับเงินอุดหนุนพิเศษที่จุฬาฯ พิจารณาให้ตามความเร่งด่วน ความสำคัญและความจำเป็นของสถาบันฯ นอกจากนี้แล้วสถาบันฯ ยังได้รับความสนับสนุนจาก แหล่งทุนอื่นคือภาคเอกชนในโครงการวิจัยบางโครงการด้วยในบางระยะ อย่างไรก็ตาม เงินทุนวิจัย ส่วนใหญ่ของสถาบันฯ จะได้จากแหล่งทุนภายนอกประเทศ และสถาบันฯ ในประเทศ และ สถาบันฯ ได้รับการสนับสนุนในระยะ 2527-2537 เป็นยอดเงิน 3.4471, 2.0245, 1.9985 , 2.8167, 2.2156, 3.7266, 5.7003, 3.2223, 3.2003, 1.6556 และ 2.4264 ล้านบาทตามลำดับ การเปลี่ยนแปลง ของยอดเงินขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการวิจัยต่างๆ ที่กำลังดำเนินอยู่ ระยะที่เริ่มต้นโครงการจะมี งบประมาณก้อนใหญ่ แต่เมื่อใกล้สิ้นสุดโครงการงบประมาณการวิจัยจะลดลง สถาบันฯ ยังได้รับ เงินอุดหนุนจากภายนอกในกิจกรรมอื่นๆ อีกตามความจำเป็น ซึ่งถ้าหากรวมเงินจำนวนนี้เข้า ด้วยกันแล้วจะมีจำนวนมากสำหรับสถาบันฯ ถ้าเปรียบเทียบอัตราส่วนของงบประมาณแผ่นดินกับ เงินอุดหนุนจากภายนอกที่สถาบันฯ ได้รับอยู่จะมีลักษณะสัดส่วนในช่วงปี 2529-2537 ดังนี้คือ 1:7.79, 1:2.44, 1:2.79, 1:3.70, 1:3.46, 1:2.08, 1:1.79, 1:1.12 และ 1:0.85 ตามลำดับ

จะเห็นว่าสถาบันฯ ยังต้องพึ่งพิงความช่วยเหลือจากภายนอก คือมิใช่งบประมาณแผ่นดิน และเงินอุดหนุนจากจุฬาฯ เป็นอย่างมาก คือตั้งแต่ทำตัวถึง 3 เท่าตัว แต่แหล่งทุนสนับสนุนใหญ่มัก เป็นแหล่งทุนต่างประเทศที่มีบทบาทอยู่ในประเทศไทยนานแล้ว เป็นหน้าที่หลักอย่างหนึ่งของ ผู้บริหารสถาบันฯ ที่จะต้องหาแหล่งเงินทุนต่างประเทศเข้ามาสนับสนุนโครงการวิจัย

อุปสรรคและปัญหาของการดำเนินงาน

ความเจริญเติบโตของสถาบันวิจัยทั้งหลาย ย่อมขึ้นโดยตรงอยู่กับผลงานด้านการวิจัยอันหมายถึงว่า สถาบันจะต้องมีนักวิจัยเพียงพอ นักวิจัยมีความสามารถผลิตผลงานที่มีคุณภาพได้ สถาบันจะต้องมีทุนในการวิจัยเพียงพอทำงานด้านการวิจัยที่เห็นว่าจำเป็นได้ มีเครือข่ายการติดต่อทั้งภายในและภายนอกประเทศกว้างขวางพอ มีสถานที่ทำการที่ไม่แออัดคับแคบ มีโอกาสได้ใช้เครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมที่จำเป็นเช่น ห้องประชุมที่มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่เหมาะสม มีศูนย์ข้อมูล/เอกสารที่จำเป็นเฉพาะงานของสถาบัน ตลอดจนสามารถให้บุคคลภายนอกเข้ามาใช้ประโยชน์ได้ แน่นอณสิ่งทั้งหมดเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และหลายอย่างเป็นปัจจัยภายนอกที่สถาบันเองควบคุมได้บางส่วนจนถึงควบคุมไม่ได้เลย

ในด้านนักวิจัยโดยเฉพาะเป็นสิ่งจำเป็นที่สถาบันฯ สมควรต้องมีนักวิจัยของสถาบันเองประจำ/ติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ ในภูมิภาคใหญ่ๆ คือ เอเชีย เอเชียตะวันออก เอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตะวันออกกลาง เอเชีย-แปซิฟิก อาเซียน แล้วจึงลงมายังรายประเทศที่สำคัญๆ อันได้แก่ จีน ญี่ปุ่น อินเดีย เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน อาจจะเป็นงานฝากไว้กับประเทศใดประเทศหนึ่งก่อนได้ ขณะเดียวกันก็ต้องมีผู้ดูแลด้านประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบางลักษณะที่กระทบโดยตรงต่อ/กับเอเชีย สมควรมีผู้ดูแลด้านออสเตรเลีย ซึ่งเข้ามามีบทบาทในฐานะสมาชิกของชุมชนเอเชียมากขึ้น แน่นอณอัตรากำลังเหล่านี้จะมีพร้อมในเวลาเดียวกันย่อมไม่ได้ ต้องค่อยๆ บรรจุ สถาบันฯ เองไม่ขัดข้องในประเด็นนั้น สามารถเสนอแผนบุคลากรให้รัฐบาลพิจารณาอยู่ตลอดเวลา แต่สมควรมีตารางกำหนดเวลาการได้บุคลากรที่ค่อนข้างแน่นอนพอสมควรในสภาพปัจจุบันทำไม่ได้เลย ทั้งยังดูสวนทางกับนโยบายลดอัตรากำลังคนของระบบราชการอีกด้วย แต่นโยบายการลดกำลังคนในระบบราชการจะใช้เสมอหน้ากันทุกหน่วยงานไม่ได้มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยมีลักษณะพิเศษออกไป ต้องพิจารณาต่างหาก อาจมีข้อวิจารณ์ว่าตัวอย่างของ Institute of South East Asia Studies (ISEAS) ที่สิงคโปร์ไม่ได้มีนักวิจัย พร้อมทุกด้าน หากใช้วิธีการเชื้อเชิญนักวิจัย/นักวิชาการต่างชาติมาประจำเป็นครั้งคราว ผลิตผลงานให้ การทำอย่างนั้นไม่มีปัญหาใดๆ หากปัจจัยเรื่องเงินทุนมีพอ ที่ทางสิงคโปร์ทำได้ก็เพราะว่าได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากรัฐบาล รวมทั้งผู้บริหารเองก็ไม่ต้องพะวักพะวนกับงานประจำอื่น สภาพจึงผิดกัน สถาบันฯ น่าจะหาความสนับสนุนจากภาคเอกชนที่เติบโตใหญ่ขึ้นมาให้มากกว่านี้ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ทำกันอยู่ แต่จะได้ผลแค่ไหนนั้นไม่ได้อยู่ที่สถาบันแต่เพียงฝ่ายเดียว ระบบต้องเกื้อหนุนด้วยการที่สถาบันเอกชนจะเข้ามาสนับสนุนได้เต็มที่ เห็นจะต้องมีผลตอบแทนอย่างน้อยทางอ้อมที่เป็นรูปธรรม และฝ่ายเอกชนต้องมีความมั่นใจในความสมบูรณ์ของสถาบันพอสมควรด้วย องค์กรเอกชนมิได้มีหน้าที่มาก่อนตั้ง หรือเสริมกำลังให้กับหน่วยงานของภาครัฐจึงตกเป็นหน้าที่ของรัฐและมหาวิทยาลัยว่าจะจริงจังกับเรื่องภูมิภาคศึกษาเพียงใด

การที่สถาบันไม่สามารถสร้างผู้ชำนาญการในด้านภูมิภาคขึ้นมาได้จะเป็นจุดอ่อนในวงวิชาการอยู่ตลอดไป ในท่ามกลางกระแสแห่งโลกภิวัตน์นี้ ยังจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจริงจังในระดับภูมิภาค เพราะกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นเรื่องการค้า การลงทุน การเคลื่อนย้ายทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ การร่วมกันจัดการทรัพยากรที่แหล่ล้อมทับเขตพื้นที่ ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยพื้นฐานความเข้าใจร่วมกัน หากไม่มีผู้จริงจังให้นักการเมืองและข้าราชการตัดสินใจแต่เพียงฝ่ายเดียวย่อมจะเกิดปัญหาขึ้นได้โดยง่ายตลอดเวลา การสร้างกลุ่มนักวิชาการด้านเอเชียศึกษาในฐานะที่เป็นภูมิภาคศึกษาต้องถือเป็นการลงทุนที่ภาครัฐจักต้องรับผิดชอบและภาครัฐที่ว่านี้คือมหาวิทยาลัย ส่วนหน่วยงานของรัฐบาลเป็นเพียงหน่วยเสริมให้กิจกรรมนี้ดำเนินไปได้กว้างขวางขึ้น หน่วยงานของรัฐ เช่นกรมวิเทศสหการ สำนักนโยบายและวางแผนของบางกรม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม สำนักนายกรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติ และแม้แต่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สมควรอย่างยิ่งที่จะได้มีส่วนช่วยมหาวิทยาลัยในเรื่องภูมิภาคศึกษา เพราะมีผลโดยตรงกับการทำหน้าที่ของหน่วยงานเหล่านี้ จึงยังมีช่องทางที่จะส่งเสริมด้านภูมิภาคศึกษาได้อีกมาก

การมีหลายสถาบันให้ความสนใจในภูมิภาคศึกษามากขึ้นตามลำดับนั้น ไม่ควรมองว่าเป็นการซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองงบประมาณ ทั้งนี้เพราะว่าขอบข่ายของกิจกรรมด้านภูมิภาคศึกษากว้างขวางเป็นอย่างยิ่ง เราเพิ่งจะเริ่มบุกเบิกยังมีสิ่งที่จะทำได้อีกมากโดยไม่ซ้ำซ้อนกัน แต่การที่สถาบันเหล่านี้ร่วมมือกันเป็นเครือข่ายขององค์กรเพื่อให้แต่ละฝ่ายได้รับทราบกิจกรรมที่เกิดขึ้นอันจะนำไปสู่ความร่วมมือและแม้การแบ่งงานกันทำ สถาบันเอเชียศึกษาเคยจัดประชุมทำนองนี้มาครั้งหนึ่งแล้ว เมื่อ 17-18 สิงหาคม 2534 แล้วยังไม่สามารถทำต่อเนื่องได้ อันที่จริงแล้วต่อไปน่าจะเกิดเป็นสมาคมขึ้นด้วยซ้ำไป ทั้งนี้เพื่อจะได้ก่อเกิดชุมชนทางวิชาการด้านภูมิภาคศึกษาทำให้สามารถแลกเปลี่ยนทัศนะ แนวทางแก้ปัญหา และช่วยกันส่งเสริมเรื่องภูมิภาคศึกษาให้เป็นกอบเป็นกำต่อไป

สมควรแยกเรื่องภูมิภาคศึกษาออกจากการให้ความร่วมมือ ความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ ที่คณะ สถาบัน หน่วยงานต่างๆ ของสถาบันการศึกษา และหน่วยงานของรัฐอีกจำนวนมากให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน จริงอยู่กิจกรรมเหล่านี้มีผลกระทบและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในด้านภูมิภาคศึกษา แต่โดยตัวของมันเอง หากใช้ภูมิภาคศึกษาไม่ ถ้าเอามาปนกันจะทำให้ภูมิภาคศึกษาที่เน้นเนื้อหาวิชาการหมดความสำคัญลงไปได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่าหลายแห่งต้องการทำกิจกรรมด้านการแลกเปลี่ยน แล้วได้ก่อตั้งองค์กรรองรับขึ้นมาที่มีชื่อเป็นเรื่องภูมิภาคศึกษา ในสถาบันการศึกษาเดียวกัน ไม่ควรจะมีสถาบันที่มีชื่อเหมือนกันมากกว่าหนึ่งแห่ง เพราะจะสร้างความเข้าใจผิดได้ง่าย

นักวิชาการ/นักวิจัยที่ร่วมวิจัย หรือมีผลงานวิชาการกับสถาบันเอเชียศึกษา

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.1 คณะรัฐศาสตร์

- 1.1.1 ศาสตราจารย์ ดร. เจียน ชีระวิทย์
- 1.1.2 รองศาสตราจารย์ ดร. วินิดา ศุภรเสพย์
- 1.1.3 รองศาสตราจารย์ ม.ร.ว. พงศพิศานันท์ ชุมพล
- 1.1.4 รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา รัตนมงคลมาศ
- 1.1.5 รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์
- 1.1.6 ศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี จันทวานิช
- 1.1.7 รองศาสตราจารย์ สุริชัย หวันแก้ว
- 1.1.8 ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์
- 1.1.9 รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ยาวะประภาส
- 1.1.10 รองศาสตราจารย์ ประณต นันทิยะกุล
- 1.1.11 รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยโชค จุลศิริวงศ์
- 1.1.12 รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ คำชู
- 1.1.13 อาจารย์ ดร. ปราณี ทิพย์รัตน์
- 1.1.14 รองศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข
- 1.2 คณะเศรษฐศาสตร์
- 1.2.1 รองศาสตราจารย์ ดร. สุธี ประศาสน์เศรษฐ์
- 1.2.2 รองศาสตราจารย์ ดร. สมภพ มานะรังสรรค์
- 1.2.3 รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย รัตน์โกมุต
- 1.2.4 รองศาสตราจารย์ ดร. วรวิทย์ เจริญเลิศ
- 1.2.5 รองศาสตราจารย์ ดร. กนกศักดิ์ แก้วเทพ
- 1.2.6 รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์
- 1.2.7 ศาสตราจารย์ ดร. ผาสุก พงษ์ไพจิตร
- 1.3 คณะอักษรศาสตร์
- 1.3.1 อาจารย์ ดร. สุเนตร ชุตินทรานนท์
- 1.3.2 อาจารย์ ฉลอง สุนทรวาณิชย์
- 1.3.3 รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณภา สถาอานันท์
- 1.3.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรางค์ศรี ตันเสียงสม
- 1.3.5 ศาสตราจารย์ ดร. ธิดา สาระยา
- 1.4 คณะนิเทศศาสตร์
- 1.4.1 รองศาสตราจารย์ วิชา อุดมฉันท
- 1.4.2 อาจารย์ สุธี พลพงษ์
- 1.5 คณะนิติศาสตร์

- 1.5.1 รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์
- 1.5.2 ศาสตราจารย์ ดร. วิฑิต มั่นตราภรณ์
- 1.6 คณะครุศาสตร์
 - 1.6.1 รองศาสตราจารย์ ประศักดิ์ หอมสนิท
- 2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - 2.1 รองศาสตราจารย์ ดร. จุลชีพ ชินวรรณโณ
 - 2.2 รองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์ ศิริไกร
 - 2.3 รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ สถาอานันท์
 - 2.4 รองศาสตราจารย์ ดร. บัญญัติ สุรการวิทย์ (เสียชีวิต)
 - 2.5 รองศาสตราจารย์ อาทร พึ่งธรรมสาร
 - 2.6 รองศาสตราจารย์ ประเสริฐ จิตติวัฒนพงษ์
- 3. มหาวิทยาลัยศิลปากร
 - 3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีระ นุชเปี่ยม
 - 3.2 อาจารย์ ดร. วินัย พงษ์ศรีเพชร
 - 3.3 ผศ. มนต์ เกียรติชาลย์
- 4. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - 4.1 รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ คนจริง
- 5. นักวิจัยประจำสถาบันเอเชียศึกษา
 - 5.1 ดร. ธัญญาทิพย์ ศรีพนา
 - 5.2 ดร. มานะ มาลาเพชร
 - 5.3 ดร. จรรย์ มะลุลีม
 - 5.4 นางพัชรวาลย์ วงศ์บุญสิน
 - 5.5 นางกนกพรรณ อยู่ชา
 - 5.6 นายอุกฤษฏ์ ปัทมานันท์
 - 5.7 นางสาววัชรินทร์ ยงศิริ
 - 5.8 นางมาริษา ภูักัญญาบุญกุล
 - 5.9 นางสาวอังคณา กมลเพชร
 - 5.10 นางสาวพรรณสิริ พรหมพันธุ์ม
 - 5.11 นางสาวชปา จิตต์ประทุม
 - 5.12 นายวรศักดิ์ มหัทธโนบล
 - 5.13 นายณัฐพจน์ ยืนยง

สถาบันในกลุ่มประเทศอินโดจีนที่สถาบันเอเชียศึกษา มีการติดต่อแลกเปลี่ยนวิชาการ

- 1 National Center for Social Sciences of Vietnam, Hanoi Vietnam
- 2 Southeast Asian Studies Centre, Hanoi, Vietnam
- 3 Khmer International Relations Institute (KIRI) , Phnom Penh
- 4 Cambodia Development Resource Institute, (CDRI), Phnom Penh
- 5 Lao Committee for Social Sciences., Lao PDR
- 6 Ministry of Sciences and Technology., Lao PDR
- 7 Ministry of Information and Culture., Lao PDR
- 8 Committee for peace and Solidarity of Lao PDR

สิ่งตีพิมพ์ของสถาบันเอเชียศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคอินโดจีนระหว่างปี 2515-2537

1. วารสารของสถาบันเอเชียศึกษา
 - 1.1 เอเชียปริทัศน์ (เดิมปีละ 4 ฉบับ ปัจจุบันปีละ 3 ฉบับ)
 - 1.2 เอเชียรายปี (ปีละ 1 ฉบับ)
 - 1.3 ข่าวเอเชียศึกษา (ปีละ 4 ฉบับ)
 - 1.4 Asian Review (ปีละ 1 ฉบับ)
 - 1.5 จดหมายข่าวศูนย์ข้อมูลผู้ลี้ภัยอินโดจีน (ไทย-อังกฤษ) (ปีละ 2 ฉบับ)
 - 1.6 Annual Report (ปีละ 1 ฉบับ)
2. หนังสือเกี่ยวกับอินโดจีน

ลำดับที่	ชื่อหนังสือ	ปีที่พิมพ์
2.1	ผู้ลี้ภัยอินโดจีน	2522
2.2	ต้นตอแห่งความขัดแย้งระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา กับพรรคแรงงานเวียดนาม	2523
2.3	รากเหง้าแห่งความขัดแย้งระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา กับพรรคแรงงานเวียดนาม	2523
2.4	ชนวนสงครามเวียดนาม-กัมพูชา	2523
2.5	รายงานการวิจัยเรื่อง “สาเหตุของการกระทบกระทั่งตามพรมแดนไทย –ลาว 1975 - 1981	2527
2.6.	Trends in Asian-Indochina Relations Conference Proceeding	1988(2531)
2.7	Indochinese Refugee : Asylum and Resettlement	1988(2531)

- 2.8. ประมวลกฎหมายเปรียบเทียบ ข้อบังคับ ว่าด้วยการค้าและการลงทุน
ไทย-อินโดจีน 2532
- 2.9 ผู้ลี้ภัยอินโดจีน : กินอยู่อย่างไรในศูนย์ฯ พนัสนิคม 2533
- 2.10 อินโดจีนภายใต้ระบบคอมมิวนิสต์ ความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
ตั้งแต่ ค.ศ. 1975-1991 2534
- 2.11 การสะสมของชาวจีนในมลายู ค.ศ. 1819-1900 2534
- 2.12 Current Indochinese Economies 1992(2535)
- 2.13 การค้าไทย-อินโดจีน 2535
- 2.14 An Annotated Bibliography on Indochinese Refugee Repatriation
1993(2536)
- 2.15 Refugee Flows from Indochina Mass Movements and
Challenges For the 1990s The Progress of preliminary Phase of Khmer
Repatriation 1993(2536)
- 2.16 การค้าชายแดน 2537
- 2.17 Indochinese and Problems of Security and Stability in
Southeast Asia 1980(2523)
- 2.18 ไทยกับผู้ลี้ภัยอินโดจีน อะไร ทำไม และอย่างไร? 2523
- 2.19 ทักษะคนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อเวียดนาม: ศึกษา
เปรียบเทียบระหว่างจังหวัดที่มีและไม่มีชาวเวียดนามอพยพอาศัยอยู่ 2524
- 2.20 สหรัฐอเมริกากับระบบทหารในประเทศไทยศึกษากรณีความช่วยเหลือ
ด้านการทหารยุคหลังสงครามเวียดนาม (ค.ศ. 1975-1980) 2525
- 2.21 รายงานผลการวิจัยเรื่อง"การช่วยเหลือผู้ลี้ภัยอินโดจีนในประเทศไทย" 2531
- 2.22 Thailand a First Asylum Country for Indochinese Refugee 1988(2531)
- 2.23 การเปลี่ยนแปลงในโลกคอมมิวนิสต์และผลกระทบต่อไทย 2533
3. หนังสือเกี่ยวกับกัมพูชา
- 3.1 ชุดปัญหาอินโดจีน-กัมพูชา 2524
- 3.2 เศรษฐกิจกัมพูชากับการพัฒนาอุตสาหกรรม 2525
- 3.3 ไทยกับปัญหากัมพูชา 2528
- 3.4 The Third International Conference 1998(2531)
- 3.5 รายงานผลการวิจัยเรื่อง"เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ในประเทศอาเซียน
เกี่ยวกับ
ปัญหากัมพูชา 2533
- 3.6 Cambodia Watching Down Under (พิมพ์ครั้งที่ 1) 1991(2534)

- 3.7. Pol Pot Peasants and Peace continuity and Change in
Khmer Rouge Political Thinking 1985-1991 (2533) 1992(2535)
- 3.8 Cambodia Watching Down Under (พิมพ์ครั้งที่ 2) 1992(2535)
4. หนังสือเกี่ยวกับเวียดนาม
- 4.1 รายงานผลการวิจัยเรื่อง “ทหารเวียดนามหนีทัพ” 2530
- 4.2 Research Report on The Vietnamese Army Deserters 1987(2530)
- 4.3 Current Vietnamese Economy 1989(2532)
5. หนังสือเกี่ยวกับลาว
- 5.1 การกลับถิ่นฐานเดิมโดยสมัครใจของชาวม้งศึกษากรณีบ้านวินัย 2533
- 5.2 The Lao Returnees in Voluntary Repatriation Program from
Thailand 1992(2535)
6. วารสารของสถาบันเอเชียศึกษาฉบับที่เกี่ยวข้องกับอินโดจีน
1. เอเชียปริทัศน์
- 1.1 ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ความขัดแย้งในเอเชียอาคเนย์ 2523
- 1.2 ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2524
- 1.3 ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 บทบาทและอิทธิพลของมหาอำนาจในเอเชีย 2524
- 1.4 ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 การเมืองในเอเชีย 2524
- 1.5. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 เรื่องน่าสนใจในเอเชีย 2526
- 1.6 ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 ชาตินิยมในเอเชีย 2527
- 1.7 ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 ปัญหาความสัมพันธ์ไทย-ลาว 2530
- 1.8 ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 ไทย-อินโดจีน 1990 2532
- 1.9 ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 ไทย-ลาว ความสัมพันธ์ที่ทวนคืบ 2534
- 1.10 ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 การเมืองว่าด้วยทุนนิยมเวียดนาม 2535
- 1.11 ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 ไทย-อินโดจีน 1990 2536
2. ข่าวเอเชียรายปี
- 2.1. ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 ความสัมพันธ์ไทย-ลาว, ปัญหาสองเกาหลี 2529
- 2.2. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 สถานการณ์ไทย-ลาว 2531
- 2.3. ปีที่ 4 ฉบับที่ 4 การประสานงานทางด้านการทหารและการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีระหว่างโซเวียตกับเวียดนาม 2531
- 2.4. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 การค้าไทย-ลาว 2532
-

2.5. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1	นานาชาติกับปัญหาแก้มพูชา	2533
2.6. ปีที่ 6 ฉบับที่ 3	ปัญหาของเวียดนามในทศวรรษใหม่	2533
2.7. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2	การประชุมแก้มพูชาสี่ฝ่ายจากจากรัฐถึงพหุ	2534
2.8. ปีที่ 9 ฉบับที่ 4	ลาวหลังยุคไกสอน: การเมืองการปกครอง	2536

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
Institute of Language and Culture for Rural Development
มหาวิทยาลัยมหิดล
Mahidol University

ที่อยู่

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
 มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
 จังหวัดนครปฐม 73170
 โทรศัพท์ : 02-4419514, 4419327, 4419343 โทรสาร : 02-4419517
 Institute of Language and Culture for Rural Development
 Mahidol University at Salaya Nakorn Pathom 73170 THAILAND
 Tel: (+662) 800-2308 Fax: (+662) 800-2332
 Website : <http://www.mahidol.ac.th>

ประวัติความเป็นมา

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่าคณะของมหาวิทยาลัยมหิดล ถือกำเนิดจากโครงการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์และภาษาเอเชียอาคเนย์) ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2517 โดยใช้ชื่อว่า “โครงการศูนย์ศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์” (Southeast Asian Language and Culture Research Center) หรือที่เรียกว่า “โครงการภาษาอาเซียน” ดำเนินงานภายในกรอบการดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัยที่ทำงานเดิมอยู่ ณ ตึกอำนวยการโรงพยาบาลศิริราช

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท เกิดจากการที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้เล็งเห็นความจำเป็นของการเปิดสอนวิชาภาษาศาสตร์ เพื่อผลิตนักวิชาการที่รู้จักและเข้าใจวิธีการของการใช้ภาษาสำหรับเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อความหมาย มีความรู้ ความเข้าใจในภาษาต่างๆ ที่พูดในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ที่เป็นเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับไทยมาช้านาน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการทำความเข้าใจและติดต่อกับผู้ที่มีเชื้อสายเผ่าพันธุ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และภาษาพูดที่ต่างจากคนไทยโดยทั่วไป

ศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงสุริยา รัตนกุล (Prof. Dr. Khunying Suriya Ratanakul) เป็นผู้อำนวยการคนแรกที่ได้ทุ่มเทความรู้ความสามารถและประสบการณ์ร่วมกับผู้ร่วมงานสมัยนั้น ทำให้โครงการศูนย์ศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์พัฒนาขยายงานกว้างขวางขึ้น

ตามลำดับ จนได้ยกฐานะเป็น “สถาบัน” เทียบเท่าคณะเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2524 มีชื่อเป็นทางการว่า “สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท” (Institute of Language and Culture for Rural Development) และได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ในมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เมื่อปี พ.ศ. 2526 ดังที่ปรากฏในปัจจุบัน สถาบันฯ จึงได้ถือเอาวันที่ 29 กรกฎาคม ของทุกปี เป็นวันครบรอบวันสถาปนาสถาบันฯ ปัจจุบันสถาบันมีผู้อำนวยการมาแล้ว 4 คน ดังรายนามต่อไปนี้

พ.ศ. 2524-2531 ศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงสุริยา รัตนกุล

พ.ศ. 2531-2526 รองศาสตราจารย์ นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล

พ.ศ. 2539-2544 ศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงสุริยา รัตนกุล

พ.ศ. 2544-ปัจจุบัน รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์

วิสัยทัศน์

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท เป็นสถาบันภาษาและวัฒนธรรมที่เป็นศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศทางวิชาการทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ สามารถชี้แนะและตอบสนองความต้องการของสังคมทางด้านภาษาวัฒนธรรม และการพัฒนา รวมทั้งเป็นสถาบันที่ส่งเสริมทางจริยธรรมด้วย

พันธกิจ

1. ศึกษาและวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการด้านภาษาและวัฒนธรรม
2. ผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถทางด้านภาษาและวัฒนธรรม
3. กระจายความรู้สู่สังคมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและทัดเทียมนานาชาติ
4. ทำนุบำรุงและเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้เป็นที่ประจักษ์และเกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

วัตถุประสงค์และภารกิจของสถาบัน

1. ศึกษาและวิจัยภาษาและวัฒนธรรม ระบบความเชื่อ โลกทัศน์ และปรัชญาชีวิตที่เป็นพื้นฐานพฤติกรรมของคนไทยและชนกลุ่มต่างๆ ในประเทศไทย เผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปและหน่วยงานราชการ เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนไทยและชนกลุ่มต่างๆ ในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพัฒนาชนบท
2. ให้บริการทางวิชาการแก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย อาทิ การจัดฝึกอบรม ประชุมสัมมนาและจัดทำเอกสารเผยแพร่ ตลอดจนร่วมกิจกรรมต่างๆ

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของภาษาและวัฒนธรรมจนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศได้

3. ผลิตนักวิชาการด้านภาษาและวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการสอน วิจัย วิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริการและปฏิบัติงานในด้าน ภาษาวัฒนธรรมและการพัฒนาชนบท
4. ประยุกต์วิชาการทางภาษาและวัฒนธรรมให้ใช้ในวงกว้าง อำนวยประโยชน์ครอบคลุม ไปถึงบุคลากรในสาขาอาชีพอื่นๆ ให้มีโอกาสพัฒนาความสามารถเฉพาะทางไป พร้อมๆ กับการใช้สื่อภาษาและวัฒนธรรมให้เหมาะสมเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ
5. จัดตั้งแหล่งบริการข้อมูลทางภาษาและวัฒนธรรม ได้แก่ โครงการอาณานิคมศึกษา โครงการสำนักงานบริการข้อมูลภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ และโครงการจัดตั้ง พิพิธภัณฑสถานมานุษยวิทยาวัฒนธรรม โครงการเหล่านี้จะเป็นแหล่งแสดงผลงานวิจัย อันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและให้ความรู้แก่ประชาชน ตลอดจนการทำงาน บำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

นโยบาย

1. เพื่อพัฒนาการผลิตบัณฑิตให้มีหลายระดับและหลายสาขาวิชา เพื่อสนองตอบต่อ ความต้องการของสังคม
2. ส่งเสริมและพัฒนางานวิจัยที่สามารถนำผลไปใช้ในการพัฒนาประเทศ
3. พัฒนาการเรียนการสอน การวิจัย ตลอดจนการดำเนินงานสู่ระดับสากลมากขึ้น
4. สนับสนุนให้มีการเผยแพร่วิชาการสู่สังคมให้กว้างขวางด้วยรูปแบบวิธีการที่น่าสนใจ
5. ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
6. ทำนุบำรุง ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมไทย เพื่อให้เป็นรากฐานของการพัฒนา ประเทศ และเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมไทยให้เป็นที่รู้จักและยอมรับในกลุ่มคน ต่างภาษาและวัฒนธรรม
7. ส่งเสริมสนับสนุนกิจการนักศึกษา ให้นักศึกษามีความรอบรู้ คุณธรรม มี ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมประเทศ และนานาชาติที่เปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว

ปรัชญา

ภาษาและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการด้านต่างๆ ของสังคม สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท จึงมีภารกิจในการศึกษาวิจัย จัดการ

เรียนการสอนให้บริการวิชาการ และบำรุงรักษาภาษาและวัฒนธรรม เพื่อให้สังคมเกิดความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ อันเป็นรากฐานสำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ และก่อให้เกิดความร่วมมือทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

ปณิธาน

1. มุ่งทำนุส่งเสริมการศึกษาวิจัยทางภาษาและวัฒนธรรม และเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้สหวิทยาการ
2. มุ่งมั่นส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้และผลิตบุคลากรที่มีสำนึกรับผิดชอบในการทำคุณประโยชน์ต่อสังคมชุมชนและท้องถิ่น
3. มุ่งมั่นส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความร่วมมือระหว่างคนในชาติและนานาชาติ เพื่อสร้างสังคมให้เข้มแข็งท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม
4. มุ่งมั่นส่งเสริมอนุรักษ์ พัฒนาและคุ้มครองภาษาและวัฒนธรรม

จุดประสงค์

1. เพื่อผลิตงานวิชาการทางภาษาและวัฒนธรรม อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ และความร่วมมือกันระหว่างประเทศ
2. เพื่อผลิตบุคลากรในสาขาวิชาต่างๆ ทางภาษาและวัฒนธรรม
3. เพื่อเผยแพร่ผลงานและให้บริการวิชาการทางภาษาและวัฒนธรรมแก่สังคม
4. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์ พัฒนาและคุ้มครองภาษาและวัฒนธรรม

โครงสร้างการดำเนินงาน

การดำเนินงานของสถาบันฯ เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยการดำเนินงานของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท พ.ศ. 2531 มี “คณะกรรมการนโยบายประจำสถาบันฯ” ทำหน้าที่กำหนดแนวนโยบายและแผนงานให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย และ “คณะกรรมการบริหารของสถาบันฯ” ทำหน้าที่ดำเนินงานตามนโยบายและแผนงานที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

การจัดโครงสร้างการบริหารนั้นแบ่งเป็นงานและกิจกรรมต่างๆ ได้แก่

- สำนักงานผู้อำนวยการสถาบันฯ
- บัณฑิตศึกษา ซึ่งแยกออกตามหลักสูตรต่างๆ จำนวน 5 หลักสูตร
- สำนักงานบริการข้อมูลภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์

นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังมีคณะกรรมการที่รับผิดชอบดูแลงานเฉพาะด้าน ได้แก่ คณะกรรมการสวัสดิการ คณะกรรมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะกรรมการดำเนินงานเรือนไทย และคณะกรรมการเฉพาะกิจอื่นๆ

บุคลากร

อาจารย์ประจำสถาบันฯ

1. ศาสตราจารย์ ดร.สุริยา รัตนกุล	ผู้ก่อตั้งสถาบันฯ
(รองอธิการบดี ฝ่ายการสร้างเครือข่ายภายในและระหว่างประเทศ)	
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์	ผู้อำนวยการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร กำเนิดวัฒน์	รองผู้อำนวยการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยม ทองดี	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร
5. รองศาสตราจารย์เสาวภา พรศิริพงษ์	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
และวิจัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิญา บัวสรวง	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริการ
วิชาการและกิจกรรมพิเศษ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขุมมาดี ขำหิรัญ	รองผู้อำนวยการฝ่ายการต่างประเทศ
8. ศาสตราจารย์ ดร.สมทรง บุรุษพัฒน์	
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิชราภรณ์ วรรณดี	
10. รองศาสตราจารย์ ดร.พิสมัย อยู่โพธิ์	
11. รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตต์ลักษณ์ ดีผดุง	
12. อาจารย์ ดร.ภัททิยา ยิมเรวัตติ	ผู้ช่วยอธิการบดี
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขงยุทธ บุราสิทธิ์	
14. รองศาสตราจารย์ ดร.อมร ทวีศักดิ์	
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณา ศรีจำปา	
16. อาจารย์โสฬส ศิริไสย์	
17. อาจารย์อนันต์ สบฤกษ์	
18. อาจารย์กรรมการ สาตรปรุ่ง	(ลาศึกษาต่อประเทศเนเธอร์แลนด์)
19. อาจารย์ณรงค์ อาจสมิติ	(ลาศึกษาต่อประเทศสหรัฐอเมริกา)
20. อาจารย์สุมิตรา สุรรัตน์เดชา	(ลาศึกษาต่อประเทศสหรัฐอเมริกา)
21. อาจารย์นรเศรษฐ์ พิสิฐพันธ์	(ลาศึกษาต่อประเทศออสเตรเลีย)
22. อาจารย์ปัทมา พัฒนพงษ์	(ลาศึกษาต่อประเทศออสเตรเลีย)

23. อาจารย์พรทิพย์ อุตุภรัตน์
24. อาจารย์อัญชลี ชัยวรพร
25. อาจารย์กฤตยา อกนิษฐ์
26. อาจารย์ชิตชยางค์ ยมาภัย
27. อาจารย์สุทพร รัตนกุล
28. อาจารย์เรณู เหมือนจันทร์ไชย

ชาวต่างประเทศ

1. MS.MEGAN JANE
2. MRS.MAY MYAT KHAING

สำนักงานวิจัย

1. ดร.ลักขณา คาวรัตน์หงษ์
2. นางมยุรี ถาวรพัฒน์
3. นายเอกพงศ์ สุวรรณเกษร์
4. นางสมใจ คำรงสกุล
5. นายเพชร สุวรรณภาชน์
6. นายวีรพงศ์ มีสถาน
7. นายพิเชฐ สีตะพงศ์
8. นางสาวขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์

หัวหน้าสำนักงานวิจัย

สำนักงานผู้อำนวยการ

1. นายหรินทร์ กลิ่นนิรันดร์
2. นางสาวจุฑารัตน์ สภานุชาติ
3. นางสาวรัตนา ตาปนานนท์

เลขานุการสถาบันฯ

หัวหน้างานบริหารและธุรการ

หัวหน้างานคลังและพัสดุ

งานบริหารการศึกษาและบริการวิชาการ

1. นางสาวปิยนุฎ หงษ์ทอง
2. นางสาวปิยวรรณ เกาะแก้ว

งานห้องสมุด

1. นางกาญจน์ศิริ กระสินธุ์
2. นางสาวนัทธมน ขุนพรหม

งานโสตทัศนศึกษา และบริการคอมพิวเตอร์

1. นายวีระพล จตุรภัทร
2. นายสุमित ประเสริฐ

งานอาคารสถานที่และยานพาหนะ

1. นางสาวกานดา ยากิ
2. นางอร่ามรัตน์ รื่นเรใจ
3. นายอำนาจ แก้วประเสริฐ

กิจกรรมการดำเนินงานของสถาบันฯ

กิจกรรมการดำเนินงานของสถาบันฯ ที่สำคัญๆ ก็คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการศึกษาวิจัย ด้านบริการวิชาการ ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศอีกด้วย

งานด้านการเรียนการสอน

ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2545) สถาบันฯ เปิดสอนหลักสูตรต่าง ๆ ในระดับปริญญาโทและเอก จำนวน 5 หลักสูตร คือ

1. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา) ศศ.ม.
2. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์) ศศ.ม.
3. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมการศึกษา) ศศ.ม.
4. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาชนบทศึกษา) ศศ.ม.
5. ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (ภาษาศาสตร์) ป.ร.ค.

งานด้านการจัดการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2544) สถาบันฯ ดำเนินการการจัดการเรียนการสอนแล้วทั้งสิ้น 5 หลักสูตรตามลำดับ ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2519 สถาบันฯ เปิดรับนักศึกษารุ่นแรกของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์และภาษาเอเชียอาคเนย์) (Master of Arts Program in Linguistics) ซึ่งนับเป็นหลักสูตรที่ศึกษาภาษาเอเชียอาคเนย์ในระดับมหาบัณฑิตหลักสูตรแรกในประเทศไทย

เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วยกระบวนวิชาทางภาษาศาสตร์ภาคทฤษฎีและภาษาศาสตร์เอเชียอาคเนย์ จำแนกตามตระกูลภาษา ได้แก่ ตระกูลภาษาไทย ตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก (มอญ-เขมร) ตระกูลภาษามลายู-โพลินีเซียน และตระกูลภาษาทิเบต-พม่า เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาภาษาต่างๆ ที่พูดในประเทศไทย เช่น ภาษาไทยท้องถิ่น ภาษาของชาวไทยภูเขา ภาษาชาวเล ฯลฯ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ภาษาเขมร ภาษาพม่า ภาษาเวียดนาม ภาษามลายู ด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์ ฝึกวิเคราะห์โครงสร้างภาษา รวมทั้งได้ออกไปศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชนกลุ่มต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ในปี พ.ศ. 2520 มหาวิทยาลัยมหิดลได้เซ็นสัญญาความร่วมมือกับสถาบัน Summer Institute of Linguistics (S.I.L.) ประเทศสหรัฐอเมริกา โดย S.I.L. ได้ส่งอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาศาสตร์เอเชียอาคเนย์มาสอนในหลักสูตรฯ จนกระทั่งปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2532 สถาบันฯ เปิดหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา (Master of Arts Program in Cultural Studies) ขึ้นอีกหลักสูตรหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ค้นคว้า และวิจัยวัฒนธรรม ระบบความเชื่อ โลกทัศน์ และปรัชญาชีวิตที่เป็นพื้นฐานพฤติกรรมมนุษย์ ตลอดจนการนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาพัฒนางานด้านวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของคนในสังคม เนื้อหาของหลักสูตรนี้ประกอบด้วย 3 แขนงวิชา คือ แขนงวิชาวัฒนธรรมสาธารณสุข (Medical Anthropology) แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี (Ethnomusicology) และแขนงวิชาพิพิธภัณฑ์ศึกษา (Museum Studies)

ในปี พ.ศ. 2534 สถาบันฯ รับนักศึกษาเพื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ (Doctor of Philosophy Program in Linguistics) อันเป็นการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ในแนวลึก ซึ่งเปิดรับนักศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ในปี พ.ศ. 2538 สถาบันฯ ได้เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาอีก 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา (Master of Arts Program in Language and Culture for Communication and Development) และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา (Master of Arts Program in Rural Development Studies)

งานด้านการวิจัย

นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนแล้ว สถาบันฯ แห่งนี้ ก็ยังมีกิจกรรมด้านการวิจัยซึ่งถือเป็นงานหลักควบคู่กันไปด้วย โดยทั้งอาจารย์และนักวิจัยของสถาบันฯ ได้มุ่งผลิตงานวิจัยออกเป็น 2 สาขา คือ งานวิจัยทางด้านภาษา และงานวิจัยทางด้านวัฒนธรรม เพื่อสร้างองค์ความรู้และสนองตอบต่อนโยบายและการพัฒนาของมหาวิทยาลัย ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเนื่องจากสถาบันฯ ได้สถาปนาขึ้นในปีที่เริ่มใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ซึ่งเน้นการพัฒนาชนบท งานวิจัยของสถาบันฯ โดยเฉพาะในระยะแรกจึงเป็นไปเพื่อนำผลและความรู้ที่ได้จากการวิจัยไป "พัฒนาชนบท" เป็นสำคัญ

ลักษณะงานวิจัยของสถาบันฯ ส่วนหนึ่งเป็นงานวิจัยพื้นฐาน (basic research) เช่น การวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างภาษา (ทั้งในระดับเสียง คำ ไวยากรณ์) พจนานุกรม ประมวลคำศัพท์และบทสนทนาสาธารณสุข จำแนกตามตระกูลภาษาต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร ดร.คุณหญิงสุริยา รัตนกุล เป็นผู้ที่วางรากฐานการทำพจนานุกรม คู่มือ คำศัพท์ และ

บทสนทนาสาธิตสุข ทำให้สถาบันฯ มีผลงานทางด้านนี้มากมาย อาทิ คู่มือ คำศัพท์ด้านการรักษาพยาบาลอีโก้-ไทย และอีโก้-อังกฤษ พจนานุกรมไทย-ม้ง (ได้รับรางวัลจากสภากาชาดแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2519) พจนานุกรมกะเหรี่ยงสะกอ-ไทย เรียงภาษามลายูท้องถิ่นจากบทสนทนาสาธิตสุขมูลฐาน พจนานุกรมภาษามลายูถิ่นสตูล นครศรีธรรมราช-ไทย สนทนาสาธิตสุขและการแพทย์ลัวะ-ปรัย ฯลฯ ซึ่งทำให้สถาบันฯ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง

เมื่อสถาบันฯ ได้ขยายงานและเพิ่มหลักสูตรทางด้านวัฒนธรรมศึกษา ลักษณะงานวิจัยทางด้านวัฒนธรรมจึงมีมากขึ้น ทั้งนี้ เนื้อหาของงานวิจัยจะเน้นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนไทยกลุ่มต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย และการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของกลุ่มชนเหล่านั้น โดยมุ่งที่สังคมชนบทเป็นหลัก อาทิ การวิจัยชุมชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต บทบาทผู้นำศาสนาต่อการพัฒนาชุมชนวัฒนธรรมข้าว เป็นต้น

นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังดำเนินงานวิจัยในลักษณะที่สามารถประยุกต์ผลงานวิจัยสู่สังคมได้ทันทีมากขึ้น เช่น โครงการวิจัยสารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย (ผลิตงานวิจัยทั้งในรูปแบบเล่มและในระบบมัลติมีเดีย) โครงการจัดทำแผนที่แสดงภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย การจัดทำแผนอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าสงขลา และเมืองเก่าเชียงใหม่ เป็นต้น

หากจะเปรียบเทียบงานวิจัยของสถาบันฯ ในระยะเวลาที่ผ่านมา ก็จะเห็นถึงพัฒนาการว่าได้เริ่มจากงานวิจัยพื้นฐานมาสู่งานวิจัยประยุกต์ (applied research) และจากงานวิจัยส่วนบุคคล (individual research) มาเป็นงานวิจัยกลุ่ม (team research) มากขึ้น

นอกจากนี้ การวิจัยของสถาบันฯ ส่วนหนึ่งยังมุ่งไปสู่การศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น โครงการวิจัยเพื่อศึกษาภาษาและวัฒนธรรมของชนชาติไทในประเทศจีนและประเทศเวียดนาม และสถาบันฯ ยังมีงานด้านอาณานิคมศึกษา คือ ศึกษาภาษาและวัฒนธรรมของประเทศเวียดนาม ลาว กัมพูชา พม่า มาเลเซียอินโดนีเซีย และจีน ทั้งนี้เพื่อจะได้เพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจในประเทศเพื่อนบ้านของเรา อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมโลกอย่างสันติ

การบริการวิชาการแก่สังคม

การบริการวิชาการแก่สังคม สถาบันฯ ได้ดำเนินงานเพื่อเป็นการบริการวิชาการแก่สังคม ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. ห้องสมุด

ห้องสมุดของสถาบันฯ มีหนังสือประมาณ 10,000 เล่ม โดยได้เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปทางด้านภาษาศาสตร์ ภาษาเอเชียอาคเนย์ วัฒนธรรมและการพัฒนา อีกทั้งยังได้รับความร่วมมือจาก S.I.L. ทำให้มีหนังสือไว้บริการเป็นจำนวนมาก ในขณะนี้สถาบันฯ มี

หนังสือทั้งที่เป็นตำรา ผลงานวิจัย วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เป็นจำนวนมาก ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เปิดบริการแก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไป

2. ห้องปฏิบัติการภาษา

สถาบันฯ มีห้องปฏิบัติการภาษาสำหรับใช้เป็นที่ฝึกออกเสียงตามหลักวิชาสัทศาสตร์ ห้องปฏิบัติการภาษานี้เป็นแหล่งรวบรวมเทปบันทึกตัวอย่างเสียงและข้อมูลต่าง ๆ ที่อาจารย์และนักวิจัยของสถาบันฯ ได้ศึกษาและวิจัย และมีเครื่องมือทางสัทศาสตร์ภาคทดลองเพื่อสนับสนุนการศึกษาวิจัยของอาจารย์และนักศึกษา

3. วารสารทางวิชาการ และเอกสารเผยแพร่

สถาบันฯ ได้จัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ในลักษณะวารสาร และจดหมายข่าว ดังนี้

- 3.1. วารสาร “ภาษาและวัฒนธรรม” เผยแพร่ทางด้านภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนา ปีละ 2 ฉบับ
- 3.2. วารสารภาษาอังกฤษ “Mon-Khmer Studies : A Journal of Southeast Asian Languages” ซึ่งเป็นวารสารที่จัดทำร่วมกับมหาวิทยาลัย Hawaii เผยแพร่ปีละ 1 ฉบับ
- 3.3. จุลสาร “เวียดนามศึกษา” ตีพิมพ์งานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเวียดนาม เป็นภาษาเวียดนามและไทย ออกเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ
- 3.4. จดหมายข่าว เพื่อแจ้งข่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันเผยแพร่ปี 4 ฉบับ

4. การผลิตเอกสารและผลงานทางวิชาการ

นับตั้งแต่ก่อตั้งสถาบันฯ เป็นต้นมา สถาบันฯ ได้จัดพิมพ์เอกสารและผลงานทางวิชาการในรูปแบบตำราและหนังสือ ส่วนใหญ่เป็นผลงานของอาจารย์ นักวิจัย และเจ้าหน้าที่วิจัย และอีกส่วนเป็นเอกสารประกอบการประชุม เป็นจำนวนมากในแต่ละปี เฉพาะเอกสารและผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวกับอินโดจีนศึกษามีดังนี้

1. Abstracts The 11th Annual Southeast Asia Linguistics Conference เอกสารการประชุม
2. Pan-Asiatic Linguistics Vol.1-5 เอกสารการสัมมนา
3. Pan-Asiatic Linguistics (Abstract) เอกสารการสัมมนา
4. Southeast Asian Linguistic Studies: Presented to A.G.Haudricort โดย สุริยาและคณะ
5. การศึกษาภาษาเวียดนามจากบทสนทนา โดยโสภณา ศรีจำปา
6. การออกเสียงภาษาเวียดนามตามแนวภาษาศาสตร์ พร้อมเทป โดยโสภณา ศรีจำปา
7. คำพ้องรูปภาษาเวียดนาม โดยโสภณา ศรีจำปา
8. นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาคที่ 1 โดยสุริยา รัตนกุล
9. นิทานพื้นบ้านลาว เล่ม 1 โดย เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์
10. นิทานเวียดนาม โดยสุวิไล เปรมศรีรัตน์

11. พจนานุกรมลาว-ไทย โดยวีระพงษ์ มีสถาน
12. พัฒนาลือภาษาพื้นบ้าน : กรณีภาษาเขมรถิ่นไทย โดยสุวิไล เปรมศรีรัตน์
13. รู้จักเวียดนามผ่านภาษาและวัฒนธรรม โดยโสภณา ศรีจำปา
14. เรียนภาษาลาวเบื้องต้น โดยเรืองเดช ปันเขื่อนขัติย์
15. โลกทัศน์ของชาวเวียดนามจากสุภามิต โดยโสภณา ศรีจำปา
16. ศัพท์านุกรมเวียดนาม-ไทย-อังกฤษ โดยสุวิไลและคณะ
17. สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : เขมรถิ่นไทย โดยประกอบ ผลงาม
18. สุภามิตเวียดนาม เล่ม 1 โดยโสภณา ศรีจำปา
19. สุภามิตเวียดนาม เล่ม 2 โดยโสภณา ศรีจำปา
20. สารเวียดนามศึกษา (ค่าสมาชิกปีละ10บาท/3ฉบับ) วารสารราย 4 เดือน

5. การบรรยายทางวิชาการ

สถาบันฯ ได้จัดให้มีการบรรยายพิเศษอย่างต่อเนื่องตลอดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาเป็นครั้งคราว เพื่อบรรยายให้อาจารย์ นักวิจัย และนักศึกษาของสถาบันฯ มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลาย โดยจัดให้มีเป็นประจำทุกปี ใช้ชื่อว่า "การบรรยายทางภาษาและวัฒนธรรม" หรือ "อาศรมภาษาและวัฒนธรรม" (Language and Culture Forum)

6. การฝึกอบรมและสัมมนา

สถาบันฯ ได้จัดฝึกอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเผยแพร่ความรู้อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชนที่มีภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างกัน เช่น ฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ร,ล ในภาษาไทย ภาษาเวียดนามสำหรับธุรกิจ ภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ เป็นต้น

นอกจากนี้สถาบันฯ ยังจัดการประชุมสัมมนาและประชุมวิชาการเป็นประจำทั้งในระดับชาติและนานาชาติ สำหรับการสัมมนานั้น จะมีการจัดเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- เพื่อเปิดโอกาสให้นักวิชาการทางด้านภาษาและวัฒนธรรมได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้เป็นการพัฒนาวิชาการ
- เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือน ชี้นำ หรือคลี่คลายสถานการณ์หรือปัญหาของสังคม โดยสถาบันฯ จะจัดสัมมนาตามประเด็นปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น และระดมผู้เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

7. สำนักงานบริการข้อมูลภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์

เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับภาษา สังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ให้บริการแก่ผู้สนใจทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ข้อมูลมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งในรูปแบบเอกสาร สิ่งพิมพ์ แถบเสียง และวีดิทัศน์

8. พิพิธภัณฑสถานมหาวิทยาลัยวัฒนธรรม

ซึ่งจัดเป็นกิจกรรมบริการวิชาการที่จัดตั้งขึ้นล่าสุด นอกจากจะใช้เป็นสถานที่อนุรักษ์และจัดแสดงเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษาและวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ ในประเทศไทยและเอเชียอาคเนย์แล้ว ยังเป็นที่แสดงผลงานของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทวัฒนธรรมศึกษาแขนงวิชาพิพิธภัณฑศึกษาด้วย

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

นอกจากจะสร้างองค์ความรู้ต่างๆ ทางวัฒนธรรมแล้ว สถาบันฯ ยังมีบทบาทสำคัญในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยสถาบันฯ ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประจำปี ทั้งกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญตามเทศกาล ได้แก่ ประเพณีทำบุญขึ้นปีใหม่ วันมาฆบูชา วันสงกรานต์ วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันแม่ จัดประกวดเพลงกล่อมลูก และงานประเพณีลอยกระทง

สถาบันฯ มีเรือนไทย (อาคารระเบียบ คุณะเกษม) ซึ่งมีความงดงาม ได้รับรางวัลสถาปัตยกรรมดีเด่น จากกรมศิลปากร ประจำปี 2540 สถาบันฯ จึงได้ใช้เรือนไทยจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมให้แก่นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป เช่น กิจกรรมเรือนพักใจ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่จัดขึ้นเพื่อนำการฝึกปฏิบัติธรรมและฟังการบรรยายธรรมทุกวันพุธสัปดาห์สุดท้ายของเดือนส่งเสริมให้อาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยได้พัฒนาจิตใจ มีพลังในการปฏิบัติงานและดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป กิจกรรมฟังเพลงไทยที่เรือนไทยมหิดล ศาลายา ซึ่งนอกจากเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนโดยรอบศาลายาได้ร่วมกิจกรรมทั้งในฐานะผู้แสดงและผู้ชมโดยจัดขึ้น 2 เดือนต่อครั้ง เป็นต้น

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา สถาบันฯ ได้ริเริ่มจัดกิจกรรม "ค่ายวัฒนธรรม" สำหรับเยาวชน เพื่อส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย รวมทั้งภาษาและมารยาทในสังคมแก่เยาวชนทั่วไปและลูกหลานบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหิดล กิจกรรมนี้ได้รับความสนใจเป็นอย่างยิ่ง มีเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก และเพิ่มขึ้นทุกปี

ความร่วมมือกับต่างประเทศ

สถาบันฯ ได้มีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศหลายแห่ง ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานในปี พ.ศ. 2517 ในด้านต่อไปนี้คือ

1. การเรียนการสอนและงานวิจัย

2. การให้ทุนช่วยเหลือเรื่องการศึกษา ค่างาน ศึกษาต่อ และแลกเปลี่ยนบุคลากรที่ต่างประเทศ
3. การร่วมจัดการประชุม สัมมนา ฝึกอบรม และจัดนิทรรศการนานาชาติ
4. การร่วมพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ

สถาบันการศึกษาต่างประเทศแห่งแรกที่ทำให้ความร่วมมือด้านการเรียนการสอนตั้งแต่แรกเริ่มดำเนินงานจนถึงปัจจุบันคือ Summer Institute of Linguistics (S.I.L.) ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่ International Linguistic Center (ILC) เมือง Dallas มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา และมีเครือข่ายอยู่ทั่วโลก สถาบันการศึกษาแห่งนี้ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์มาช่วยสอนในหลักสูตรปริญญาโทและเอกสาขาวิชาภาษาศาสตร์ และหลักสูตรปริญญาโทสาขาวัฒนธรรมศึกษา นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนงานวิจัยใหญ่ๆ ของสถาบันฯ โดยส่งผู้เชี่ยวชาญมาร่วมวิจัยด้วย เช่น โครงการวิจัยเพื่อจัดทำแผนที่แสดงภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย เป็นต้น และยังร่วมจัดทำวารสารวิชาการทางภาษาศาสตร์ชื่อ Mon-Khmer Studies : A Journal of Southeast Asian Languages and Linguistics อีกด้วย

นอกจาก Summer Institute of Linguistics แล้วสถาบันฯ ยังสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศอื่นๆ ซึ่งกิจกรรมหลักคือการส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยสอนและวิจัยร่วมกับบุคลากรของสถาบันฯ สถาบันการศึกษาต่างประเทศเหล่านี้ ได้แก่

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา

University of Wisconsin, Madison,
Northern Illinois University,
University of Texas at Arlington,
University of California, Los Angeles,
Arizona State University,
University of Oregon

2. ประเทศออสเตรเลีย

Australian National University,
LaTrobe University,
University of Sydney,
Macquarie University

3. ประเทศฝรั่งเศส

Musce de l' Homine,
Musee en Herbe, Musee National d' Histoire Naturelle,
Ministere de la Culture,

Centre National de la Recherche Scientifique

4. ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

Central University for Nationalities

5. ประเทศเนเธอร์แลนด์

International Institute of Asian studies, Leiden

6. ประเทศในกลุ่มอินโดจีน

Institute for Southeast Asian Studies, Hanoi, Vietnam

Institute of Linguistics, Hanoi, Vietnam

ศักยภาพโดยรวมของสถาบัน

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดลแห่งนี้ นับเป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นภาษาเอเชียอาคเนย์มาร่วม 20 ปี เปิดสอนภาษามลายู ภาษามอญ เวียดนาม ให้กับนักศึกษาปริญญาโทมาเป็นเวลานาน และได้พัฒนาขยายงานการเรียนการสอนภาษาเพื่อนบ้านอินโดจีนคือ ภาษาเขมร และภาษาลาวด้วย จากการดำเนินงานที่ผ่านมาสามารถกล่าวได้ว่า สถาบันฯ มีศักยภาพเพียงพอในแง่ของบุคลากร ส่วนข้อมูลด้านภาษาและวัฒนธรรมบางส่วนที่สามารถจะให้บริการกับสังคมได้ในระดับหนึ่ง หน่วยเอเชียอาคเนย์ศึกษานับเป็นแหล่งสำคัญในการดำเนินงานศึกษาค้นคว้าวิจัยเชิงสหวิทยาการเกี่ยวกับประเทศต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ แต่สถาบันฯ ก็ยังคงต้องแสวงหาความร่วมมือในเรื่องทุนการศึกษาค้นคว้าวิจัย และความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

The Research Institute of Northeastern Arts and Culture

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*

Mahasarakham University

ที่อยู่

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44001

โทรศัพท์/โทรสาร 043-721686

The Research Institute of Northeastern Arts and Culture

Mahasarakham University

Maung District, Mahasarakham 44001 THAILAND

<http://www.rinac.msu.ac.th>

ประวัติความเป็นมา

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน (The Research Institute of Northeastern Arts and Culture) ก่อตั้งขึ้นด้วยการเล็งเห็นคุณค่าความสำคัญทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมของชาวอีสาน จึงได้เริ่มดำเนินการในรูปแบบ “ศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เมื่อปี พ.ศ. 2513 โดยเริ่มจากกลุ่มผู้สนใจ คณาจารย์ นิสิต ชาวบ้านที่มีใจรักในงานศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน ใช้เวลาว่างในวันหยุดออกสำรวจศึกษาทำการรวบรวมข้อมูล นำมาจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์วิจัย จัดนิทรรศการ เพื่อการอนุรักษ์ เผยแพร่ และส่งเสริมให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและยกฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในท้องถิ่นให้สูงขึ้น การดำเนินงานจึงเป็นไปได้ด้วยดี เพราะความร่วมมือร่วมใจของคณาจารย์ นิสิต เจ้าหน้าที่และที่สำคัญคือความร่วมมือที่ดีและจริงใจของชาวบ้านในท้องถิ่นอีสาน

“ศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ก่อตั้งขึ้น ณ ภาควิชาศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม (ในสมัยนั้น) เป็นหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยโดยได้รับทุนอุดหนุนจากมูลนิธิต่างๆ เพื่อการศึกษาวิจัยและสัมมนา

* ข้อมูลส่วนหนึ่งจากเว็บไซต์ของสถาบัน และอีกส่วนหนึ่งจาก ดร.ทรงคุณ จันทจร รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น มูลนิธิเอเชีย (Asia Foundation) มูลนิธิฟอร์ด (Ford Foundation) และอาสาสมัครชาวแคนาดา เป็นต้น

ผลงานของ “ศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ได้พัฒนาก้าวหน้าเป็นลำดับ มีการขยายการดำเนินงานอย่างกว้างขวาง เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้ผู้สนใจ นิสิต นักศึกษาได้ค้นคว้า

ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 ทบวงมหาวิทยาลัยประกาศให้ “ศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เป็นทางการในชื่อ “สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน” ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 103 ตอนที่ 198 หน้า 9-10 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2529 เป็นหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีฐานะเป็นหน่วยงานระดับกองหรือหน่วยงานเทียบเท่าคณะ

ในปี พ.ศ. 2535 “สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน” ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างอาคารสถาบันฯ ซึ่งเป็นอาคารทรงไทยอีสานประยุกต์ 5 ชั้น (รวมชั้นใต้หลังคา) มีเอกลักษณ์แสดงถึงความงามทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมของชาวอีสาน เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลทางศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน การวิจัยและเผยแพร่ ตามนโยบายการดำเนินงานศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวม สืบค้น และจัดเก็บข้อมูลทางศิลปกรรมทุกสาขาและวัฒนธรรมในภาคอีสานทั้งที่เป็นเอกสาร วัตถุ และ พฤติกรรม
2. เพื่อทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัยทางศิลปะและวัฒนธรรมอีสานให้มีคุณภาพและสามารถนำผลมาใช้สร้างสรรค์สังคมได้
3. เพื่อการอนุรักษ์ ส่งเสริม ทำนุบำรุงและเผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมอีสานให้กว้างขวางและยาวนานรวบรวม ศึกษาวิจัย อนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่

บทบาทและภาระหน้าที่

1. รับผิดชอบงานด้านศิลปะและวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด
2. เป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทางศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน
3. ทำนุบำรุง ส่งเสริม และเผยแพร่งานด้านศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน
4. ประสานงานด้านศิลปะและวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ
5. เป็นศูนย์กลางการประชุมอบรมทางวิชาการด้านศิลปะและวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปรัชญาสถาบันฯ

1. เพื่อสนับสนุนการวิจัยให้เกิดองค์ความรู้และภูมิปัญญา เพื่อนำผลการวิจัยมาส่งเสริม เผยแพร่ อนุรักษ์ และวางแผนแก้ไขปัญหา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบวิธีการวิจัย พัฒนาบุคลากรการวิจัย และสนับสนุนการสร้างทีม นักวิจัย และเครือข่ายการวิจัยที่เชื่อมโยงกับนักวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ
3. เพื่อพัฒนาหน่วยงานให้เป็นศูนย์กลาง ด้านการวิจัย ข้อมูลทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งในระดับภาคและระดับภูมิภาค
4. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติและท้องถิ่น รวมทั้งภูมิปัญญาเป็นเครื่องมือสร้างความสามัคคี ความภาคภูมิใจ ให้เกิดความเข้มแข็งทางสังคม
5. จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาการวิจัย ทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม

นโยบายหรือพันธกิจ

นโยบายด้านการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สนับสนุนการวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ การวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างวัฒนธรรม แล้วนำผลการวิจัยมาสนับสนุน นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลตลอดจนส่งเสริม เผยแพร่ อนุรักษ์ และวางแผนแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
2. สนับสนุนการวิจัยเปรียบเทียบ การศึกษาวิจัยอาณานิคมศึกษา เกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มคน กลุ่มชาติพันธุ์ทั้งในและต่างประเทศ
3. สนับสนุนการวิจัยลักษณะสหวิทยาการ ความร่วมมือวิจัยลักษณะทีมวิจัยในระดับองค์กรในประเทศและองค์กรต่างประเทศ

นโยบายด้านการส่งเสริม เผยแพร่ อนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรม

1. สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ข้อมูล เพื่อรวบรวมผลงานวิจัย ทั้งที่เป็นเอกสารและวัตถุอื่นเพื่อเผยแพร่
2. สนับสนุนกิจกรรมเพื่อส่งเสริม เผยแพร่ อนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน และการนำเอาความรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรมไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่การจัดพิพิธภัณฑ์ การจัดอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพด้านศิลปะหัตถกรรม การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
3. ร่วมมือกับหน่วยงานในมหาวิทยาลัยหรือจังหวัดในภาคอีสาน จัดกิจกรรมส่งเสริม เผยแพร่ อนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรม

ทิศทางการดำเนินงานวิจัยและบริการวิชาการของสถาบัน

1. ผลักดันให้ดำเนินการวิจัยในลักษณะเด่นชัด ต่อเนื่อง และเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญของภาคอีสาน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นแหล่งอ้างอิง และเสนอแนะทางเลือกในการแก้ปัญหาได้
2. ผลักดันให้เป็นสถานที่ “เปิดกว้าง” ต่อชุมชนในวิชาการทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย สร้างบรรยากาศของการดำเนินการเป็นผู้นำทางวิชาการ เน้นการทำงานร่วมกับทุกฝ่ายทั้งอาจารย์ นักศึกษา หน่วยงานอื่นทั้งรัฐและเอกชน โดยทำงานเป็นเครือข่าย
3. แสวงหาทรัพยากรต่างๆ ในด้านเงินทุนจากภายนอกตลอดจนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และเอื้ออำนวยให้สถาบันฯ สามารถให้บริการแก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ผลักดันให้สถาบันฯ ทำการวิจัยข้ามชาติทางด้านวัฒนธรรมกลุ่มน้ำโขง โดยเปิดกว้างการวิจัยในลักษณะเครือข่ายและเป็นสหวิทยาการ

กลุ่มงานวิจัยของสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ฝ่ายวิชาการได้กำหนดเนื้อหางานวิจัยออกเป็น 3 ส่วนคือ

1. การวิจัยด้านอีสานศึกษา
 2. การวิจัยข้ามชาติด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มน้ำโขง 6 ชาติ (ไทย จีน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา)
 3. การวิจัยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อสนับสนุนนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล
- จากเนื้อหาทั้ง 3 ส่วน เพื่อให้การวิจัยครอบคลุมทุกประเด็นจึงได้แบ่งกลุ่มวิจัยออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มธรรมชาติวิทยาและมานุษยวิทยา
2. กลุ่มมนุษยนิเวศวิทยาวัฒนธรรม
3. กลุ่มศิลปะ
4. กลุ่มวัฒนธรรม
5. กลุ่มความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม
6. กลุ่มศาสนา
7. กลุ่มปรัชญาและอุดมคติ

การดำเนินงานวิจัย

1. จัดให้มีการประชุมระดมความคิดเห็นในการกำหนดปัญหาการวิจัยเป็นครั้งคราว เพื่อให้นักวิจัยมีแนวทางการวิจัยที่ชัดเจน

2. รวบรวมข้อมูลเอกสารที่ได้ดำเนินการมาแล้วของสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสานกว่า 10 ปีให้เป็นระบบ เอาข้อมูลมาศึกษา วิเคราะห์ และทำระบบข้อมูล
3. เน้นการศึกษากฎมีปัญญาท้องถิ่น ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา เป็นแหล่งอ้างอิง เพื่อสามารถให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือทางเลือกแก่สังคม
4. เน้นการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มน้ำโขง เพื่อรู้จักเพื่อนบ้าน อันจะนำไปสู่สัมพันธภาพอันดีระหว่างประเทศ
5. เน้นการเผยแพร่ผลงานวิจัยให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

กิจกรรมเกี่ยวกับอินโดจีนศึกษาที่ได้ทำแล้ว

1. การจัดประชุมสัมมนา เช่น การสัมมนาเรื่อง “แนวทางการวิจัยลาวศึกษาในประเทศไทย” เมื่อปี 2537
2. การแปลวรรณกรรมลาว
3. งานวิจัย ทั้งนี้งานวิจัยเกี่ยวกับอินโดจีนศึกษาของสถาบันฯ เริ่มมีในช่วงหลัง และส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับลาว เช่น
 - 3.1. งานวิจัยเรื่อง “ผ้าไทยแดงแห่งซำเหนือศิลปะอันยอดเยี่ยมแห่งการตำหูกทอไหมเก็บดอกดวงและลวดลาย”
 - 3.2. งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่ผลต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นลาว กำแพงนครเวียงจันทน์”
 - 3.3. งานวิจัยเรื่อง “ศาสนาพุทธ : ศึกษาเปรียบเทียบไทย-ลาว”
4. โครงการส่งเสริมวรรณกรรมพื้นบ้านเพื่อพัฒนาการอ่านสำหรับเยาวชนลาว

ศูนย์เขมรศึกษา

KHMER STUDIES CENTER

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

Rajabhat Institute Buriram *

ที่อยู่

ศูนย์เขมรศึกษา

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์

อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

Khmer Studies Center

Rajabhat Institute Buriram, Jira rd,

Muang District, Buriram 31000 THAILAND

Tel.: 66-44-611221, Fax : 66-44-612858

<http://phanom.ribr.ac.th>

ความเป็นมา

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์ อันเป็นจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาทางแนวเขาพนมดงรัก บุรีรัมย์มีสภาพทางภูมิศาสตร์ ภาษา ศิลปวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับประเทศกัมพูชาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน ในส่วนภาษา คนไทยที่พูดภาษาเขมรในบุรีรัมย์มีประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ กระจายอยู่ในอำเภอสตึก อำเภอเมือง อำเภอกระสัง อำเภอประโคนชัย อำเภอบ้านกรวด และอำเภอละหานทราย แม้ศิลปวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมาก ประสาทหินเขาพนมรุ้งอันเป็นแหล่งโบราณสถานที่มีชื่อของประเทศไทยที่ตั้งอยู่ที่อำเภอนางรอง ก็เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของขอมในอดีตเช่นเดียวกัน

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่งานทางด้านศิลปวัฒนธรรมอีสานได้มานาน อันได้แก่ ดนตรี นาฏศิลป์อีสานได้ รวมทั้งการศึกษาด้านโบราณคดีต่างๆ ทำให้อีสานได้เป็นคำที่เป็นที่รู้จักและติดหูคนทั่วไป เป็นแหล่งที่มีเสน่ห์ที่ชวนให้มาเยี่ยมชมเยือน

*หมายเหตุ : สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ โดยอธิการบดีฯ มีความเห็นชอบให้ปิด "ศูนย์เขมรศึกษา" โดยไม่มีการหักท่าง เมื่อเดือนมีนาคม 2545 (จากข่าวที่ลงประกาศใน website ของศูนย์ฯ)

ในส่วนที่การดำเนินการเกี่ยวกับเขมรศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาเขมรมาตรฐานและการติดต่อกับชาวเขมรเชื้อสายกัมพูชา สถาบันราชภัฏได้ดำเนินการมาตั้งแต่ต้นและอย่างต่อเนื่อง คือระหว่างปี พ.ศ. 2530-2533 ระยะเวลาประมาณ 3 ปี คณาจารย์ของสถาบันฯ ได้รับอนุญาตจากกรมการฝึกหัดครูให้ไปช่วยราชการ องค์การบรรเทาทุกข์ผู้ลี้ภัยชาวกัมพูชาของสหประชาชาติ (UNBRO: United Nations Border Relief Operation) ตามศูนย์อพยพตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา โดยรับผิดชอบทางการฝึกอบรมครู และผู้นำทางการศึกษาชาวกัมพูชาในศูนย์อพยพตลอดแนวชายแดนไทย-กัมพูชา คณาจารย์ดังกล่าวมีจำนวน 6 คน คือ

1. ผศ.สงบ บุญคล้อย หัวหน้า
2. ผศ.ดร.สุวรรณ พวงประโคน
3. อาจารย์ชวาล เขาวนกุล
4. อาจารย์อุคม ธรรมจริยวงศา
5. ผศ. สัทธา อริยะภูกันต์
6. ผศ. ภูมิจิต เรืองเดช

ในช่วงเวลาประมาณ 3 ปี ที่บุคลากรของสถาบันฯ ได้ร่วมให้การอบรมและร่วมทำงานกับครูและผู้นำทางการศึกษาชาวกัมพูชาในศูนย์อพยพ ทำให้ได้รับประสบการณ์ทางด้านภาษา ชีวิตความเป็นอยู่ ความคิดต่างๆ ของชาวเขมรเป็นอย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2532 กองทุนเพื่อการศึกษาของเด็กชาวกัมพูชา (CCEF : Cambodian Children Education Fund) ประเทศสหรัฐอเมริกา หลังจากที่ได้สำรวจความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในศูนย์อพยพแล้ว ได้ติดต่อกับ ดร.ปราโมทย์ เบญจกาญจน์ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเตรียมการจัดอบรมให้แก่ผู้นำทางการศึกษาชาวกัมพูชา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์เป็นผู้รับผิดชอบในการฝึกอบรม ส่วนงบประมาณในการดำเนินการมูลนิธิเอเซีย (Asia Foundation) เป็นผู้ให้การสนับสนุนทั้งหมด หลักสูตรที่ให้การอบรมได้แก่ การบริหารการศึกษา หลักสูตรเทคนิคการเรียนการสอน การจัดทำข้อสอบ การพัฒนาชุมชน ฯลฯ โดยมีผู้นำทางการศึกษาจากศูนย์อพยพชาวกัมพูชาจำนวน 2 รุ่น เข้ารับการอบรมรุ่นละ 3 เดือน รุ่นที่ 1 อบรมระหว่างวันที่ 17 กุมภาพันธ์ ถึง 12 พฤษภาคม 2534 จำนวนผู้เข้ารับการ อบรม 26 คน รุ่นที่ 2 อบรมระหว่างวันที่ 11 พฤศจิกายน 2534 ถึง 3 กุมภาพันธ์ 2535 จำนวนผู้เข้ารับการ อบรม 36 คน การอบรมดังกล่าว มูลนิธิเอเซียได้ประเมินผลและยอมรับว่าเป็นการ อบรมที่ได้ผลดียิ่ง

จากการที่สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ได้จัดอบรมผู้นำทางการศึกษาชาวกัมพูชาดังกล่าว ต่อมาคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประเทศกัมพูชา ได้ให้ความสนใจต่อโครงการดังกล่าวมาก จึงได้เดินทางมาศึกษาดูงานการจัดการศึกษาระดับต่างๆ ระหว่างวันที่ 18-28 พฤศจิกายน 2534 คือ ระดับวิทยาลัยครู ระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา โดยมีนางของ วิญจรงค์ประธานฝ่ายการศึกษาของกรุงเทพมหานครเป็นหัวหน้าคณะ พร้อมเจ้าหน้าที่อื่นๆ อีก 11 คน

ผู้รับผิดชอบและจัดวิทยากรให้ความรู้แก่คณะดังกล่าวคือ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ คณะวิทยากร ประกอบด้วยวิทยากรชุดเดิมที่ให้การอบรมแก่คณะผู้นำทางการศึกษา คือ

รศ.ดร.ประหยัด ลักษณะงาม	อธิการวิทยาลัยครูบุรีรัมย์
ผศ.ดร.ปราโมทย์ เบญจกาญจน์	รองอธิการฝ่ายวิชาการ(ผู้รับผิดชอบโครงการ)
ผศ.ภูมิจิต เรืองเดช	
ผศ.พงษ์ศักดิ์ อุตสาหกรรม	
ผศ.สงบ บุญคล้าย	
ผศ.ดร.สุวรรณ พวงประโคน	
ผศ.สัทธา อริยะธกานต์	
อาจารย์วิไลวรรณ เอมะรุจิ	
ผศ.สงวน สหวงษ์	
อาจารย์อุดม ธรรมจริยวงศา	
อาจารย์ภูมินทร์ วีระภัทรานนท์	
อาจารย์ณรงค์ เรืองเดช	
อาจารย์รัตติกร รัตตกุล	

ฯลฯ

ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2535 สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ได้อบรมภาษาเขมรมาตรฐาน (ภาษาเขมร กัมพูชา) ให้แก่ผู้สนใจทั่วไปจำนวน 4 รุ่น โดยแบ่งหลักสูตรออกเป็น 2 ระดับ คือสนทนาภาษาเขมร 1 และสนทนาภาษาเขมร 2 จัดเป็นหลักสูตรระยะสั้น มีผู้จบการอบรมทั้งสิ้นประมาณ 200 คน

เนื่องจากสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ มีประสบการณ์ทางด้านการจัดการอบรมและการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาแก่ชาวกัมพูชา พร้อมทั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านภาษาเขมรเป็นอย่างดี จนเป็นที่ยอมรับขององค์การระหว่างประเทศ แม้นักการศึกษาจากกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นนักศึกษาระดับสูงก็ได้เดินทางมาศึกษาการจัดการศึกษาที่สถาบันฯ ด้วยเหตุนี้ กรมการฝึกหัดครู (ดร.นิเชต สุนทรพิทักษ์) และท่านอธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ (รศ.ดร. ประหยัด ลักษณะงาม) จึงมีดำริให้จัดตั้งศูนย์เขมรศึกษา (Khmer Studies Center) ณ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ขึ้นในปี 2535 และให้สถาบันเป็นตัวแทนศูนย์เขมรศึกษาของสถาบันฯ ในแถบอีสานใต้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งศึกษา รวบรวมข้อมูลและวิจัยเกี่ยวกับประเทศกัมพูชาทางการศึกษา ภาษาวัฒนธรรม เศรษฐกิจการเมือง ฯลฯ
2. เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานและให้ความร่วมมือแก่ส่วนราชการ องค์การเอกชน สมาคม มูลนิธิ ในการจัดอบรม ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับเขมร

3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศไทยและประเทศกัมพูชา จัดโอกาสให้แก่นักวิชาการไทย ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับนักวิชาการของกัมพูชาในด้านต่างๆ
4. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางด้านการศึกษา วิจัยที่ศูนย์จัดทำขึ้นเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ

เป้าหมายในการดำเนินงาน

1. มีสำนักงานศูนย์เขมรศึกษา เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร ตำรา วารสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ภาษาเขมรเพื่อเผยแพร่ให้ผู้สนใจ
2. จัดอบรมภาษาเขมรมาตรฐานแก่บุคคลทั่วไป
3. จัดพิมพ์เผยแพร่ หนังสือทางวิชาการ ได้แก่แบบเรียนสนทนาภาษาเขมร 1-2
4. เป็นศูนย์ประสานและให้บริการแก่หน่วยงานองค์กร สมาคม มูลนิธิ ที่สนใจข้อมูลภาษาเขมร ตลอดจนการแปลเอกสารภาษาเขมร และมีล่ามในระดับผู้เชี่ยวชาญ
5. เป็นแหล่งวิทยากร ด้านการศึกษา ภาษาและวัฒนธรรม ไทย-กัมพูชา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ จะเป็นศูนย์ความรู้เกี่ยวกับเขมรศึกษาในทุกๆ ด้าน เช่น การศึกษา ภาษาและศิลปวัฒนธรรม การเมือง การเศรษฐกิจ ฯลฯ
2. สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นแหล่งการจัดอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับเขมรศึกษาของหน่วยงานราชการ องค์กร มูลนิธิ สมาคมต่างๆ
3. จัดพิมพ์เอกสารข้อมูลค้นคว้าศึกษา การวิจัย เพื่อเผยแพร่ผลงานแก่สาธารณชนทราบ
4. สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นศูนย์แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการไทยกับนักวิชาการกัมพูชา

กิจกรรมที่ผ่านมา *

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์โดยศูนย์เขมรศึกษา กับราชอาณาจักรกัมพูชา ได้มีความสัมพันธ์กันในเชิงการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 มาจนถึงปัจจุบัน การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวเป็นภารกิจที่สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นที่ยอมรับของประชาชนชาวกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงของผู้นำทางการศึกษาด้านการประถมศึกษา การบริหารการศึกษา การจัดการฝึกหัดครูซึ่งประเทศกัมพูชามีความต้องการความรู้

* จากเอกสารของ ผศ.ภูมิจิต เรืองเดช กรรมการของศูนย์ฯ ที่นำเสนอในที่ประชุมเครือข่ายอาณานิคมบริเวณลุ่มน้ำโขงศึกษาครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 24-25 สิงหาคม 2545 ณ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จัดโดยศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

และเทคนิควิธีต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศอย่างมาก ภารกิจดังกล่าวที่สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เป็นภารกิจแห่งความภาคภูมิใจของสถาบันที่ได้ช่วยเหลือทางการศึกษาให้แก่ประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์ฯ นับตั้งแต่ปี 2528 ซึ่งยังไม่ได้จัดตั้งอย่างเป็นทางการจนถึงปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่เน้นหนักไปในการปฏิบัติงานช่วยเหลือทางพัฒนาการศึกษาให้แก่ นักการศึกษาชาวกัมพูชา ซึ่งกิจกรรมของศูนย์ฯ นับตั้งแต่ปี 2528 โดยสังเขปมีดังนี้

1. ปี พ.ศ. 2528 กรมการฝึกหัดครู ได้อนุมัติให้คณะอาจารย์ 7 ท่าน ไปปฏิบัติงานใน องค์การบรรเทาทุกข์แห่งสหประชาชาติ (UNBRO: United Nations Border Relief Operation) เพื่อฝึกอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาแก่ผู้บริหารและครูชาวกัมพูชาในศูนย์อพยพโพไซท์ปี เป็นระยะเวลา 3 เดือน

2. ในปี พ.ศ. 2529-2533 กรมการฝึกหัดครูได้อนุมัติให้คณะอาจารย์ 6 ท่าน ไปปฏิบัติงาน ในองค์การบรรเทาทุกข์แห่งสหประชาชาติ (UNBRO: United Nations Border Relief Operation) เพื่อดำเนินการจัดทำโครงการฝึกอบรมครู และผู้บริหารการศึกษาทุกระดับในศูนย์อพยพตลอดแนว ชายแดนไทย-กัมพูชา

3. ในปี พ.ศ. 2532 กองทุนสงเคราะห์เด็กกัมพูชา (CECF - CAMBODIA CHILDREN EDUCATION FUND) แห่งสหรัฐอเมริกา ได้ติดต่อ ผศ.ดร.ปราโมทย์ เบญจกาญจน์ จัดทำโครงการ ฝึกอบรม “แนวคิดใหม่ของการศึกษาในกัมพูชา” ให้แก่ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงชาวกัมพูชาใน ศูนย์อพยพตลอดแนวชายแดนไทย-กัมพูชา จำนวน 2 รุ่น คือ

รุ่นที่ 1 อบรมระหว่างวันที่ 17 กุมภาพันธ์ - 12 พฤษภาคม 2534 มีผู้เข้ารับการอบรม 26 คน

รุ่นที่ 2 อบรมระหว่างวันที่ 11 พฤศจิกายน - 3 กุมภาพันธ์ 2535 มีผู้เข้ารับการอบรม 36 คน

4. ในปี พ.ศ. 2534 องค์การสงเคราะห์เด็กประเทศนอร์เวย์ ประจำประเทศกัมพูชา (Redd Barna Cambodia) ได้ส่งผู้บริหารระดับสูงจากกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 11 คน เดินทางมาศึกษา ศึกษาดูงานด้านการฝึกหัดครู และการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา การศึกษานอก โรงเรียน เป็นระยะเวลา 10 วัน

5. ในปี พ.ศ. 2535 สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ได้จัดตั้งศูนย์เขมรศึกษา (Khmer Studies Center) เพื่อเป็นแหล่งศึกษารวมรวมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศกัมพูชา ในด้านการศึกษา ภาษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ฯลฯ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทย - กัมพูชา และเพื่อเป็นศูนย์ประสานงาน ให้บริการแก่หน่วยงาน องค์การ สมาคม มูลนิธิ ที่สนใจ

ข้อมูลภาษาเขมร ตลอดจนแปลเอกสารภาษาเขมร และมีล่ามแปลภาษาเขมรเป็นผู้เชี่ยวชาญระดับประเทศ

6. ในปี พ.ศ. 2534 - 2535 ศูนย์เขมรศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ โดย รศ.สงบ บุญคล้าย ผศ.ศัทธา อริยะรุกันต์ และ ภูมิจิต เรืองเดช ได้จัดอบรมภาษาเขมรมาตรฐาน (ภาษาเขมรในประเทศไทย กัมพูชา) ให้แก่ผู้สนใจทั่วไป จำนวน 4 รุ่น มีหลักสูตรการอบรม 2 ระดับ คือ สนทนาภาษาเขมร 1 และสนทนาภาษาเขมร 2 เป็นหลักสูตรระยะสั้น จำนวน 32 ชั่วโมง มีผู้จบการอบรมทั้งสิ้น จำนวน 208 คน

7. ในปี พ.ศ. 2535-2538 ผศ.ภูมิจิต เรืองเดช และอาจารย์ชวาล เขาวนกุล ได้เดินทางไปปฏิบัติงานในโครงการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ประจำกระทรวงศึกษาธิการ ยูเวน และกีฬา ประเทศกัมพูชา สนับสนุนช่วยเหลือโดยกองทุนองค์กรสงเคราะห์เด็กประเทศนอร์เวย์ ประจำประเทศกัมพูชา (Redd Barna - Cambodia)

8. ในปี พ.ศ. 2537 คณะผู้บริหารการศึกษาระดับสูงจากกระทรวงศึกษาธิการ ยูเวน และกีฬา ประเทศกัมพูชา จำนวน 30 คน เดินทางมาศึกษาดูงานที่สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นระยะเวลา 12 วัน

9. ในปี พ.ศ. 2538-2543 ผศ.ดร. ปราโมทย์ เบญจกาญจน์ อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ได้รับการติดต่อประสานงานจากสมาคมครูแห่งประเทศไทย (J.T.U.) เพื่อจัดทำโครงการให้สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์เป็นศูนย์ฝึกอบรม พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาระดับผู้บริหารของประเทศกัมพูชา จำนวน 5 รุ่น สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ จากสมาคมครูแห่งประเทศไทย โดยดำเนินการจัดทำหลักสูตรร่วมกัน 3 ฝ่าย คือ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ สมาคมครูแห่งประเทศไทย และกระทรวงศึกษาธิการ ยูเวน และกีฬา ประเทศกัมพูชา

สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ได้จัดการอบรมพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาระดับผู้บริหาร ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ยูเวน และกีฬา ราชอาณาจักรกัมพูชา จำนวน 5 รุ่น ๆ ละ 30 คน ระยะเวลาในการฝึกอบรม รุ่นละ 1 เดือน คือ

รุ่นที่ 1 อบรมระหว่างวันที่ 2-27 สิงหาคม 2538

รุ่นที่ 2 อบรมระหว่างวันที่ 5-31 สิงหาคม 2539

รุ่นที่ 3 อบรมระหว่างวันที่ 9 สิงหาคม – 6 กันยายน 2541

รุ่นที่ 4 อบรมระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม – 28 สิงหาคม 2542

รุ่นที่ 5 อบรมระหว่างวันที่ 29 กรกฎาคม – 25 สิงหาคม 2543

10. ในปี พ.ศ. 2543 รองเลขาธิการรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ คุณ นู มุค และผู้บริหารระดับอธิบดีกรมต่างๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ กีฬาและยูเวน ประเทศกัมพูชา จำนวน 6 ท่าน ได้รับเชิญจากรัฐบาลไทย ในโครงการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาระหว่างไทย – กัมพูชา

เดินทางมาศึกษาดูงานด้านการศึกษาในประเทศไทย โดยสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์เป็นผู้ดำเนินการ จัดทำโครงการศึกษาดูงาน ระหว่างวันที่ 24 กันยายน - 5 ตุลาคม 2543

11. ในปี พ.ศ. 2543 รศ.สงบ บุญคล้อย ได้รับเชิญเป็นวิทยากรระดับชาติ ในการประชุมราชบัณฑิตยสภาสัมมนา เรื่อง “การศึกษาวิชาญมาตรฐานและการพัฒนาภาษาเขมร” ระหว่างวันที่ 7-9 กันยายน 2543 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยภูมิรินทร์ กรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรกัมพูชา

12. ในปี พ.ศ. 2543 ศูนย์เขมรศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ได้ดำเนินการจัดประชุม “เพื่อสร้างเครือข่ายเขมรศึกษา” ร่วมกับโครงการอาณาบริเวณ 5 ภูมิภาคศึกษา (อบศ.5) และได้รับทุนดำเนินการในโครงการจัดทำหนังสือ “คู่มือประเทศกัมพูชา”

13. ในปี พ.ศ. 2543 ศูนย์เขมรศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำ Web Site เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศกัมพูชา ชื่อโครงการ “KHMER STUDIES CENTER BURIRAM THAILAND” ใน Web Master :<http://.ribr.ac.th./khmer> โดยอาจารย์ณรงค์ เรืองเดช

14. ในปี พ.ศ. 2544 รศ.สงบ บุญคล้อย ได้รับเชิญให้เป็นที่ปรึกษา การจัดทำสารคดีเพื่อเป็นสื่อรณรงค์ในการป้องกันโรคเอดส์ ณ ประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา ตามโครงการขององค์การ พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุขประเทศไทย (PATH/ Mekong) ศูนย์คุ้มครองสิทธิด้านเอดส์ (CAR) และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ 16 เมษายน - 20 พฤษภาคม 2544

15. ในปี พ.ศ. 2544 ผศ.ดร.ปราโมทย์ เบญจกาญจน์ อธิการบดีสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ได้ประชุมวางแผนเพื่อจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาระยะยาวให้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ ยูวชน และกีฬา ประเทศกัมพูชา เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2544 ณ กรุงเทพมหานคร โดยมีรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ยูวชน และกีฬา ประเทศกัมพูชา คุณ อิม สุธิ เดินทางมา ร่วมประชุม ร่วมกับมูลนิธิสมาคมนครแห่งประเทศญี่ปุ่น

16. ผศ.ดร. ปราโมทย์ เบญจกาญจน์ ได้รับเชิญจากกระทรวงศึกษา เยาวชน และกีฬา ประเทศกัมพูชา ให้เป็นวิทยากรในการอบรมนักการศึกษา ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 21-23 พฤษภาคม 2544

17. ในปี พ.ศ. 2544 ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ได้จัดทำหลักสูตร วิชาโทภาษาเขมร ระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาการศึกษาศายมัธยม

18. ได้จัดโครงการดูงานระหว่างวันที่ 18 - 22 พฤศจิกายน 2544 ศูนย์เขมรศึกษาได้จัดโครงการศึกษาดูงาน กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนเพื่อนเด็ก (Study tour to child Friendly Schools in Burirum) ให้แก่องค์การ Kape – Cambodia และองค์การ UNICEF จำนวน 15 คน

19. ระหว่างวันที่ 16 -22 ธันวาคม 2544 ศูนย์เขมรศึกษาได้จัดโครงการศึกษาดูงาน กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนเพื่อนเด็ก (Study tour to child Friendly Schools in Burirum)

ให้กับบุคลากรระดับผู้บริหารการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา โดยความช่วยเหลือจากองค์การ UNICEF จำนวน 12 คน

20. ระหว่างวันที่ 6-8 สิงหาคม 2544 จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การวางกรอบรูปแบบเพื่อพัฒนาศูนย์ศึกษาประเทศกัมพูชา มีผู้เข้าร่วมสัมมนา 97 คน วิทยากร 7 คน

21. วันที่ 15-17 สิงหาคม 2544 จัดประชุมปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาปรับปรุงเอกสาร ตำราและสื่อการเรียนการสอนภาษาเขมร

22. ปี 2544 ผศ. ภูมิจิต เรืองเดช ได้รับเชิญให้เป็นคณะกรรมการในโครงการแปลตำราเรียนประเทศเพื่อนบ้าน (ประเทศกัมพูชา) โดยสังเขป ตำราเรียนวิชาสังคมวิชา-ประวัติศาสตร์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-ปีที่ 6 ดำเนินโครงการโดย โครงการอาณานิคมศึกษา 5 ภูมิภาค (อบศ.5)

23. ระหว่างวันที่ 5 - 10 พฤษภาคม 2545 รศ.สงบ บุญค้อย ผศ.ดร.สุวรรณ พวงประโคน ผศ.พิสัมพันธ์ อริยะธุกันต์ อาจารย์ชวาล เขาวนกุล และ ผศ.ภูมิจิต เรืองเดช เป็นวิทยากรในโครงการเตรียมความพร้อมบุคลากรในโรงเรียนพระราชทาน ตามโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชา ด้านการศึกษา ระยะที่ 3 ในด้านหลักสูตรชั้นสูงสำหรับครุวิชาสามัญและห้องปฏิบัติการ ในสาขาวิชา ภาษาเขมร คณิตศาสตร์ ชีววิทยา ภาษาอังกฤษ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม ในหัวข้อ

1. หลักสูตรสาระการเรียนรู้ และทักษะเฉพาะวิชา
2. เทคนิคการจัดการเรียนการสอน และประเมินผลแนวใหม่ แต่ละวิชา

24. ระหว่างวันที่ 12-18 กรกฎาคม 2545 ผศ. ภูมิจิต เรืองเดช เดินทางไปปฏิบัติราชการ ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ในโครงการออกแบบจัดและผลิตสื่อภาษาเขมรสำหรับฝึกฝนด้วยตนเอง ของข้าราชการกระทรวงต่างประเทศร่วมกับ รศ.ประยูร ทรงศิลป์ สถาบันราชภัฏธนบุรี ปรชชานกรรมการโครงการ คณะกรรมการอีก 3 ท่าน

25. ระหว่างวันที่ 27 สิงหาคม ถึง 2 กันยายน 2545 คณะกรรมการดำเนินการโครงการโรงเรียนพระราชทาน ตามโครงการความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชา ด้านการศึกษาได้ติดต่อเชิญ ผศ.ดร.สุวรรณ พวงประโคน และอาจารย์ ณรงค์ เรืองเดช เดินทางไปให้การฝึกอบรมปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ให้แก่คณะครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีวะ ที่โรงเรียนกัมปงเมอ เดียล จังหวัดกำปงทม

ภารกิจที่สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ โดยศูนย์เขมรศึกษา ได้ดำเนินการมาเพื่อช่วยเหลือทางด้านการพัฒนาการศึกษาให้แก่ราชอาณาจักรกัมพูชานั้น จุดมุ่งหมายประการสำคัญ คือ การให้บริการทางวิชาการให้แก่สังคมเพื่อนบ้านของเรา เพื่อช่วยก่อสร้างประเทศชาติ เพื่อสร้างสันติสุขให้แก่เพื่อนบ้าน การช่วยเหลือดังกล่าวย่อมเป็นผลดีต่อประเทศไทยของเราด้วย เพราะหากประเทศกัมพูชาประสบความสำเร็จก้าวหน้า บ้านเมืองสันติสุขไม่รบราฆ่าฟันตั้งแต่ก่อน พี่น้องชาวไทยของเราที่อาศัยอยู่

ตลอดแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุขไปด้วย ไม่ต้องเสี่ยงภัยสงครามของบ้านข้างเคียงที่เคยเป็นมา การติดต่อค้าขายแนวทางแดนไทยกัมพูชาก็จะสะดวกไม่มีอุปสรรค ซึ่งย่อมเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของไทยโดยรวมในที่สุด

โดยสรุปตลอดระยะเวลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2544 เป็นระยะเวลา 16 ปี ที่สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ โดย ผศ.ดร. ปราโมทย์ เบญจกาญจน์ และคณะอาจารย์สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ได้ดำเนินการประสานงาน และจัดทำโครงการช่วยเหลือทางการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรผู้บริหารการศึกษา ระดับสูง ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ยุวชนและกีฬา ประเทศกัมพูชาอย่างต่อเนื่อง ด้วยความมีศักยภาพ และความพร้อมของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่มั่นคง และยั่งยืน ระหว่างประเทศไทย - กัมพูชา ในการจัดตั้ง “ศูนย์ศึกษาประเทศกัมพูชา” ตามนโยบายการศึกษา ข้อที่ 6: ที่ระบุไว้ว่า สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ดังนั้นการพัฒนาจัดตั้งศูนย์ศึกษาประเทศกัมพูชา จึงเป็นความจำเป็นต่อประเทศไทย ที่จะทำให้ประเทศไทยได้รู้จักประเทศกัมพูชามากขึ้น ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว สังคม วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ไทย - กัมพูชา ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการค้า การลงทุน และการบันเทิงต่างๆ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อพัฒนาประเทศในกลุ่มอาเซียนให้มีความเจริญก้าวหน้าและสร้างสันติสุขอันถาวรร่วมกัน

กรรมการศูนย์ (ปี 2544)

ผศ.ดร.ปราโมทย์ เบญจกาญจน์	ประธานที่ปรึกษา
ผศ.สงวน สหวงษ์	
รศ.สงบ บุญค้อย	
ผศ.ภูมิจิต เรืองเดช	
ผศ.ดร.สุวรรณ พวงประโคน	
ผศ.วิไลวรรณ เอมารุจิ	
อาจารย์ชวาล เขาวนกุล	
อาจารย์ณรงค์ เรืองเดช	

ศูนย์อินโดจีนศึกษา
Indochina Studies Center
มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ที่อยู่

ศูนย์อินโดจีนศึกษา

อาคารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้น 3 ห้อง 320

มหาวิทยาลัยบูรพา ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131

โทรศัพท์ (038) 745900 ต่อ 2375,2376 โทรสาร (038) 745851-2

Indochina Studies Center

Humanities & Social Sciences Building, 3rd Floor, Room No. 320

Burapha University

Saen Suk, Chonburi 20131 THAILAND

Tel : 66-38-745900 Ext. 2375,2376 Fax : 66-38-745851-2

หลักการ เหตุผลและประวัติความเป็นมา*

สงครามเย็นระหว่างค่ายอุดมการณ์ซึ่งได้ยุติลงในระดับสากล ได้ส่งผลให้ความขัดแย้งและการเผชิญหน้าในระดับภูมิภาคทั่วโลกผ่อนคลายเป็นไป จนกระทั่งความแตกต่างด้านอุดมการณ์ทางการเมืองมิได้เป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือกันอย่างสันติอีกต่อไป พันธมิตรทางทหาร (Military Alliance) ได้สลายตัวไปโดยพฤตินัย ในขณะที่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (Economic Block) ได้เกิดขึ้นทดแทนอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการรวมกลุ่มตามภูมิภาค อันมีแรงกระตุ้นจากภูมิภาคนิยม (Regionalism)

ภูมิภาคอาเซียนได้แปรสภาพจากสมรภูมิการรบที่รุนแรงและยึดเยื้อไปสู่ความร่วมมืออันใกล้ชิดโดยมีอาเซียนเป็นแกนกลาง กลุ่มประเทศอาเซียนและกลุ่มสหพันธ์อินโดจีนเดิมได้หล่อหลอมเป็นหนึ่งเดียวอย่างเป็นทางการ เมื่อเวียดนามได้เป็นสมาชิกอาเซียนลำดับที่ 7 ส่วนลาวและกัมพูชาคงจะได้เป็นสมาชิกอาเซียนในเวลาอันใกล้¹ ประเทศไทยกับกลุ่มประเทศอินโดจีนมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งและยาวนาน ความสัมพันธ์นี้เป็นความสัมพันธ์ทั้งทางการเมือง ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม จนกระทั่งอาจกล่าวได้ว่า ไทยเป็นประเทศหนึ่งในอาเซียนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมากที่สุดกับกลุ่มประเทศอินโดจีน การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ

* จากเอกสารของศูนย์ฯ ที่นำเสนอต่อมหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อขอจัดตั้งศูนย์ฯ

¹ ปัจจุบันประเทศในกลุ่มอินโดจีนได้เข้าเป็นสมาชิกของ ASEAN หมดแล้ว

อินโดจีนเป็นเส้นทางด้านวิชาการหนึ่งที่จะสร้างความเข้าใจและจิตสำนึกร่วมกันระหว่างประเทศไทยและกลุ่มอินโดจีนในฐานะเพื่อนบ้านที่ให้ความเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน

ทบวงมหาวิทยาลัยมีนโยบายให้มหาวิทยาลัยของไทยศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ในส่วนของมหาวิทยาลัยบูรพานั้น ทบวงมหาวิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการกับกลุ่มประเทศอินโดจีนโดยเฉพาะกัมพูชา ซึ่งมีสภาพทางภูมิศาสตร์ติดต่อกับภาคตะวันออกเฉียงของไทย

ทั้งนี้โดยหวังว่า การศึกษาค้นคว้าด้านอินโดจีนและความร่วมมือทางวิชาการกับกลุ่มประเทศอินโดจีนจะส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเอื้อต่อการอยู่ร่วมกันฉันท์มิตรของประเทศในภูมิภาคนี้ต่อไป

มหาวิทยาลัยบูรพาได้มีคำสั่งแต่งตั้ง “คณะกรรมการศูนย์กัมพูชาศึกษา” เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2539 และเปลี่ยนเป็น “คณะกรรมการศูนย์อินโดจีนศึกษา” เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2540 ปัจจุบันศูนย์อินโดจีนศึกษามีฐานะเป็นหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัยบูรพา

กิจกรรมที่ผ่านมา

1. ประสานงานสร้างเครือข่ายสถาบัน-องค์การที่ศึกษาด้านอินโดจีนศึกษา ได้แก่

- 1.1 สถาบันอินโดจีนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม²
- 1.2 สถาบันพัฒนาลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 1.3 ศูนย์เขมรศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
- 1.4 ศูนย์ข้อมูลอินโดจีน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
- 1.5 มหาวิทยาลัยแห่งชาติพนมเปญ ประเทศกัมพูชา

2. การประชุม สัมมนา

- 2.1 จัดรายการอินโดจีนสนทนาเรื่อง “อินโดจีนศึกษา” โดยอาจารย์อรรถ นันทจักร์ ผู้อำนวยการสถาบันอินโดจีนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2540
- 2.2 จัดรายการอินโดจีนสนทนาเรื่อง “บทบาทของสถาบันอุดมศึกษากับประเทศเพื่อนบ้าน” โดยรองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ เลหาศิริวงศ์ รองผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2540
- 2.3 โครงการสัมมนาอินโดจีนศึกษาเรื่อง “ไทยและอินโดจีนศึกษา” เมื่อวันที่ 1-4 ธันวาคม 2540

3. การสำรวจพื้นที่เพื่อกำหนดแนวทางศึกษาค้นคว้าและวิจัยในอนาคต

เมื่อสถานการณ์สงครามในกัมพูชาเริ่มลดความรุนแรงลงตามลำดับ ศูนย์อินโดจีนศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ได้เริ่มสำรวจพื้นที่ชายแดนกัมพูชาตั้งแต่ปี พศ.2540 เป็นต้นมา ชายแดน

²ปัจจุบันปิดตัวเองลงแล้ว

กัมพูชาที่ได้ทำการสำรวจนั้นเป็นพื้นที่ที่ติดกับจังหวัดบุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี และตราด โดยได้ทำการสำรวจพื้นที่ 4 จังหวัดของกัมพูชา ได้แก่

1. จังหวัดบันเตียเมียนเจย (ชุมชนบ้านบึงตากวน ตำบลโคกละเมียด อำเภอทะมอพวก ชุมชนปอยเปต อำเภอโอเจริว และอำเภอพนมมาลัย)
2. จังหวัดพระตะบอง (อำเภอสำเภาลูน)
3. จังหวัดไพลิน (อำเภอไพลิน และอำเภอศาลากราว)
4. จังหวัดเกาะกง

ทั้งนี้การสำรวจดังกล่าวได้นำไปสู่การช่วยเหลือชุมชนชาวกัมพูชา บริเวณพรมแดนไทย โดยศูนย์อินโดจีนศึกษาได้ร่วมมือกับหน่วยงานของมหาวิทยาลัยบูรพา จัดทำโครงการช่วยเหลือ 4 โครงการ คือ

1. โครงการความช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัย โดยคณะพยาบาลศาสตร์และคณะสาธารณสุขศาสตร์ จะช่วยเหลือในด้านการตรวจสุขภาพอนามัย อนามัยโรงเรียน ระบบสาธารณสุขและการฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์พยาบาลและสาธารณสุข
2. โครงการความช่วยเหลือด้านการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยคณะศึกษาศาสตร์ จะช่วยเหลือโรงเรียนจัดทำอุปกรณ์การสอน การฝึกอบรมครู
3. โครงการรับนักเรียนมัธยมชาวกัมพูชา มาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยบูรพา ผ่านกรมวิเทศสหการ
4. โครงการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาข้ามวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี โดยคณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร่วมกันจัดทำโครงการวิจัยในสาขาต่าง ๆ

4. การอบรม

- 4.1 การอบรมการใช้ภาษาเขมรเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น (20 ชั่วโมง) 8-31 กรกฎาคม 2539
- 4.2 โครงการการอบรมการใช้ภาษาเวียดนามและภาษาเขมรเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น (20 ชั่วโมง) 8-31 สิงหาคม 2540

5. การดูงาน

- 5.1 คณะกรรมการศูนย์อินโดจีนศึกษา ประกอบด้วย นางฉลวย มงคล นายชูชาติ พิณพาทย์ และนางสาววรินทร์ สายรังษี ดูงาน ณ มหาวิทยาลัยแห่งชาติพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ระหว่างวันที่ 15-19 สิงหาคม 2539
- 5.2 คณะกรรมการศูนย์อินโดจีนศึกษา ประกอบด้วย นายศรุตี สกุลรัตน์ นางสาวโสภานาหมูล ดูงาน ณ มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม – 1 ธันวาคม 2539

5.3 ประธานศูนย์อินโดจีนศึกษา (นายศรุตี สกุลรัตน์) เดินทางไปดูงานในคณะของ
อธิการบดีที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติพนมเปญ ระหว่างวันที่ 12-16 มีนาคม 2540

6. การทัศนศึกษา

- 6.1 การทัศนศึกษานครวัด-นครรม
- 6.2 การทัศนศึกษาหลวงพระบาง-เว้

7. การวิจัย

ศูนย์อินโดจีนศึกษาได้จัดทำโครงการวิจัยแล้ว 3 เรื่อง และยังมีได้รับการสนับสนุนด้าน
งบประมาณอีก 2 เรื่อง ได้แก่

- 7.1 การศึกษาพัฒนาการดนตรีดั้งเดิมของเขมร โดยชชาติ พิณฑพาทย์ (ดำเนินการแล้ว)
- 7.2 การเปรียบเทียบภาษาเขมร
- 7.3 การสำรวจทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคม ของชุมชนบริเวณรอบทะเลสาบ
ใหญ่ (ตองเลสาป)

8. การจัดทำวารสารอินโดจีนศึกษา (Indochina Studies Journal)

ซึ่งออกปีละ 2 ครั้ง โดยฉบับที่ 1 เริ่มเมื่อเดือน มกราคม – มิถุนายน 2543

9. การจัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของศูนย์ฯ

ได้แก่ -Indochina Studies Research Report
-Indochina Studies Bulletin

10. การลงนามความร่วมมือทางวิชาการที่เกี่ยวกับอินโดจีนศึกษา มีดังนี้

-การลงนามสัญญาความร่วมมือทางวิชาการ ระหว่างมหาวิทยาลัยบูรพา กับมหาวิทยาลัย
นิวยอร์ก เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2540

- การลงนามสัญญาความร่วมมือทางวิชาการ ระหว่างมหาวิทยาลัยบูรพา กับ
มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์นอิลลินอยส์ เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2540

การบริหารงาน

ปัจจุบัน ศูนย์อินโดจีนศึกษา (Indochina Studies Center) มหาวิทยาลัย
บูรพา เป็นหน่วยงานหนึ่งของวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ (Graduate School of
Public Administration) มีคณะกรรมการศูนย์ดังนี้ (2544)

1. นายศรุตี สกุลรัตน์	ประธาน
2. นายบุญรัตน์ ประทุมชาติ	กรรมการ
3. นางฉลวย มงคล	กรรมการ
4. นางสาวเสาวรินทร์ สายรังษี	กรรมการ
5. นายบุญเชิด หนูอิม	กรรมการ

6. นายเรวัต แสงสุริยงค์	กรรมการ
7. นายชูชาติ พิณพาทย์	กรรมการ
8. นายเรืองวิทย์ ลิมปนาท	กรรมการ
9. นางสาวโสภา ชานะมูล	กรรมการ
10. นางสาวสิริวรรณ วงษ์หัตต์	กรรมการและเลขานุการ
11. นายสมโภชน์ ชื่นปรีชา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ศูนย์ข้อมูลลาว

(Laos Data Center)

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น *

The Center for the Promotion of Arts and Culture, Khon Kaen University

ที่อยู่

ศูนย์ข้อมูลลาว สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

อาคารหอศิลปวัฒนธรรม ชั้น 3 ริมบึงสีฐาน

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

123 ถนนมิตรภาพ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 4002

โทรศัพท์ 043-332309 โทรสาร 043 - 348899

Laos Data Center, The Center for the Promotion of Arts and Culture

3rd Floor, Arts and Culture Building

Khon Kaen University

123 Mittrparb Road, Maung District

Khon Kaen, 40002. THAILAND

Tel: 66-43-332309 Fax: 66-43-348899

Website : <http://web.kku.ac.th/~lao/>

ความเป็นมา

ในปี พ.ศ. 2537 มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดย ศาสตราจารย์นายแพทย์วันชัย วัฒนศัพท์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเป็นกรรมการสมาคมไทย-ลาว ได้ดำริที่จะให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นแหล่งสารสนเทศเกี่ยวกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และสมาคมไทย-ลาว ซึ่งมีนายอาสา สารสิน เป็นนายกสมาคม ได้เห็นชอบและเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีระหว่างไทย-ลาว และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศทั้งสองทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ วิชาการ สังคมและวัฒนธรรม จึงมีแนวความคิดเสนอให้จัดตั้ง “โครงการศูนย์ข้อมูลลาว” มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยและประชาชน

* ข้อมูลส่วนหนึ่งจากเว็บไซต์ของศูนย์และจากเอกสารเผยแพร่ของศูนย์ฯ และอีกส่วนจาก รศ.อุดม บัวศรี รองผู้อำนวยการศูนย์ฯ

ลาว จัดหมวดหมู่ข้อมูลและวิเคราะห์ศึกษาค้นคว้า จัดทำเอกสารเผยแพร่ และทำหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลให้บริการแก่นักวิชาการและผู้สนใจศึกษาค้นคว้า

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้แต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาจัดทำข้อมูลลาว ขึ้น เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2537 (ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ 1428/2537 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2537 มีการพิจารณาร่วมกันในการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นให้ครอบคลุมในด้านต่างๆ ดังนี้

- ด้านข้อมูลพื้นฐาน และบันทึกเหตุการณ์สำคัญๆ
- ด้านทรัพยากรธรรมชาติ
- ด้านภูมิประเทศและการท่องเที่ยว
- ด้านเศรษฐกิจ ธุรกิจการค้า การลงทุนและการเงิน
- ด้านการเกษตร
- ด้านสาธารณสุข
- ด้านศิลปวัฒนธรรม
- ด้านประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครองและกฎหมาย

ในปี พ.ศ. 2538 ได้ปรับปรุงและเพิ่มเติมกรรมการดำเนินงานโครงการศูนย์ข้อมูลลาว โดยแต่งตั้ง คณะกรรมการโครงการศูนย์ข้อมูลลาว (ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ 780/ 2538 ลงวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2538) เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์ข้อมูลลาวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบังเกิดผลดียิ่งขึ้น

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มอบหมายให้ศูนย์วัฒนธรรมอีสาน (ปัจจุบัน คือสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม) รับโครงการศูนย์ข้อมูลลาวมาดำเนินงานด้วย โดยใช้สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรในโครงการสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมช่วยปฏิบัติงาน และยืมตัวข้าราชการกองกิจการนักศึกษา มาช่วยงานโครงการศูนย์ข้อมูลลาว 1 คนด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลาวในด้านต่างๆ ที่มีกระจายอยู่ทั่วไปตามคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น และสถาบันอุดมศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในหน่วยงานของรัฐและเอกชนมาเก็บรักษาไว้ที่ศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อให้บริการทางวิชาการด้านข้อมูลลาวแก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
3. เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลลาว กับ สปป.ลาว และประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก
4. เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์ข้อมูลลาวประจำภูมิภาค
5. เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีและถูกต้องอันเกี่ยวกับ สปป.ลาวแก่ชุมชน

กิจกรรมการดำเนินงาน

1. การรวบรวมข้อมูลเอกสารสิ่งพิมพ์

ปี พ.ศ. 2537 เริ่มดำเนินการสำรวจ ศึกษา และขอข้อมูลสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น และหน่วยงานภาครัฐ-เอกชน ในจังหวัดขอนแก่นและเข้าร่วมประชุมสัมมนาเก็บรวบรวมข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆ และจัดซื้อเอกสารสิ่งพิมพ์มารวบรวมไว้ในศูนย์ข้อมูลลาว

วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2537 ศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้เข้าร่วมสัมมนาเรื่อง "ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างลาว-ไทย และไทย-ลาว ยุคใหม่" ณ โรงแรมล้านช้าง นครเวียงจันทน์ สปป.ลาว

2. การจัดทำและสืบค้นระบบฐานข้อมูลลาวบนระบบ Internet

เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 ศูนย์ข้อมูลลาวได้จัดตั้งคณะทำงานร่วมจัดทำฐานข้อมูลลาว ขึ้นเพื่อทำฐานข้อมูลลาวให้สามารถสืบค้นข้อมูลในระบบ Internet โดยโครงการนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสมาคมไทย-ลาว จำนวน 122,000 บาท และเพิ่งได้รับอนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินการ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2538

3. การจัดพิมพ์หนังสือ

วันที่ 12 - 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 คณะกรรมการศูนย์ข้อมูลลาวได้เข้าร่วมกิจกรรมกับสมาคมไทย-ลาว และสมาคมมิตรภาพลาว-ไทย ร่วมงานสมโภชและนมัสการพระธาตุศรีสองรัก อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดพิมพ์หนังสือ "สานฝัน มั่นยืนมิตรภาพไทย-ลาว" มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประวัติพระธาตุศรีสองรักอันเป็นสักขีพยานในความรักใคร่ของชนชาติเผ่าไทย ทั้งในดินแดนสยามสมัยนั้น และชนชาติเผ่าลาวในดินแดนล้านช้างสมัยครั้งโบราณกาลนั้น

ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2538 ศูนย์ข้อมูลลาว ได้จัดพิมพ์หนังสือ "เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการค้าการลงทุนใน สปป.ลาว" เพื่อการเผยแพร่และจำหน่ายในวงกว้างต่อไป

4. การรวบรวมข้อมูล

โดยการรวบรวมข้อมูลเอกสารสิ่งพิมพ์ด้วยการจัดซื้อจัดหาขอรับ บริจาค ถ่ายเอกสาร และด้วยการเข้าร่วมประชุมสัมมนาที่เกี่ยวข้อง

5. จัดทำสรุปสาระสังเขป (บทคัดย่อ)

ศูนย์ข้อมูลลาว ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ จัดทำสรุปสาระสังเขป (บทคัดย่อ) เอกสาร สิ่งพิมพ์ ของศูนย์ฯ ตีพิมพ์เผยแพร่ในสารมิตรภาพไทย-ลาว เป็นประจำ

6. จัดพิมพ์สารมิตรภาพไทย-ลาว

ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสมาคมมิตรภาพไทย-ลาว จัดพิมพ์ "สารมิตรภาพไทย-ลาว" เป็นวารสารราย 3 เดือน จัดส่งให้สมาชิกสมาคมไทย-ลาว องค์กรภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับ สปป.ลาว เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

7. การให้บริการข้อมูล

ศูนย์ฯ ได้เปิดให้บริการการศึกษาค้นคว้า ข้อมูล เอกสารสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในห้องสมุดศูนย์ข้อมูลลาวแก่ผู้สนใจทั่วไป

งบประมาณและแหล่งทุน

โครงการศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานจากสมาคมไทย-ลาว (Thai – Lao Association) เพื่อเป็นงบดำเนินงาน รวมทั้งการจัดทำระบบฐานข้อมูลลาวด้านการค้าและการลงทุน และจัดทำสารมิตรภาพไทย-ลาว

สำหรับสารมิตรภาพไทย-ลาว (Thai Lao Friendship Information) นั้น เป็นวารสารราย 3 เดือน โดยมีสมาคมไทยลาวเป็นเจ้าของ มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ ประการแรก เพื่อเผยแพร่งานกิจการของสมาคมไทย-ลาวและสมาคมมิตรภาพลาว-ไทย และประการที่สอง เพื่อเผยแพร่งานความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและลาว นอกจากนี้ยังรวบรวมบทความ เรื่องราวที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีต่อกัน ได้เริ่มจัดพิมพ์ครั้งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 โดยสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมี ดร.เจียน ชีระวิทย์ เป็นผู้ประสานงาน

การจัดทำสารมิตรภาพไทย-ลาวในปัจจุบัน ศูนย์ข้อมูลลาวมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งมี ศ.นพ. วันชัย วัฒนศัพท์ เป็นประธานศูนย์ ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและมี รศ.อุดม บัวศรี ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นบรรณาธิการ

สารมิตรภาพไทย-ลาวได้มีการเผยแพร่ให้แก่บุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- สมาคมไทย - ลาว 400 ฉบับ
- นักวิชาการและสถาบันวิชาการที่สนใจเรื่องลาว 100 ฉบับ
- ส่วนราชการที่ควรรู้เรื่องไทย - ลาว 100 ฉบับ
- บริษัท / หน่วยงานภาคเอกชนที่อาจสนใจเรื่องลาว 100 ฉบับ

- สถานทูตต่างประเทศ 100 ฉบับ
- สถานทูตลาวเพื่อให้คนลาว 100 ฉบับ
- สำรอง 200 ฉบับ รวม 1,000 ฉบับ

สาระใน "สารมิตรภาพไทย - ลาว" จะประกอบไปด้วย

- แนะนำและเผยแพร่กิจกรรมของสมาคมไทย - ลาว
- ความสัมพันธ์ไทย - ลาว
- กิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐ / เอกชนจัดเกี่ยวกับลาว
- แนะนำความรู้และแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย - ลาว หรือความรู้เรื่องลาว
- เรื่องอื่น ๆ ที่เป็นทักษะการสร้างสรรค์ความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทย - ลาว

สรุปกิจกรรมของศูนย์

เราอาจสรุปกิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลเอกสารสิ่งพิมพ์ของศูนย์ข้อมูลลาว ด้วยการจัดซื้อจัดหา, ขอรับ บริจาค, ถ่ายเอกสาร และด้วยการเข้าร่วมประชุมสัมมนาที่เกี่ยวข้อง
2. จัดทำสรุปสาระสังเขป (บทคัดย่อ) เอกสารสิ่งพิมพ์ ของศูนย์ข้อมูลลาว ตีพิมพ์เผยแพร่ในสารมิตรภาพไทย-ลาว เป็นประจำ
3. จัดพิมพ์ "สารมิตรภาพไทย-ลาว" เป็นวารสารราย 3 เดือน จัดส่งให้สมาชิกสมาคมไทย-ลาว องค์กรภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสปป.ลาว เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
4. ให้บริการการศึกษาค้นคว้า ข้อมูล เอกสารสิ่งพิมพ์ ที่มีอยู่ในห้องสมุดศูนย์ข้อมูลลาว แก่ผู้สนใจทั่วไป

คณะกรรมการดำเนินงาน

ปัจจุบันศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีคณะกรรมการดำเนินงานดังนี้

1. นายวันชัย วัฒนศัพท์	ประธานกรรมการ
2. นายอุดม บัวศรี	รองประธานกรรมการ
3. นายชอบ ดีสวนโลก	รองประธานกรรมการ
4. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา	กรรมการ
5. ผู้อำนวยการศูนย์คอมพิวเตอร์	กรรมการ
6. คณบดีคณะเกษตรศาสตร์	กรรมการ
7. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กรรมการ

8.ผู้อำนวยการสำนักงานเกษตรนานาชาติ	กรรมการ
9.รองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์	กรรมการ
10.นายสุวิทย์ เลหาศิริวงศ์	กรรมการ
11.นางสาวยุพิน เตชะมณี	กรรมการ
12.นางสุนีย์ เลียวเพ็ญวงษ์	กรรมการ
13.นางวราพรรณ ปิ่นเทียน	กรรมการ
14.นางสาวสุวันนา ทองสีสุขใส	กรรมการ
15.นายยงเกียรติ เหล่าวิโรจนกุล	กรรมการ
16.นางสาวสว่างจิต ศรีระษา	กรรมการและเลขานุการ
17.นางสาวเพ็ญพันธ์ เพชรศร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
18.นางสาวฉัตรสุวรรณ พยัคฆสูงเนิน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
(Mekong Sub-Region Social Research Center - MSSRC)
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University

ที่อยู่

ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
85 ถนนสกลมารีค ตำบลเมืองศรีไค
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์/โทรสาร 045-288387
Mekong Sub-Region Social Research Center (MSSRC)
Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University
85 Sathollmark Rd., Warinchamrap
Ubon Ratchathani 34190 THAILAND
Tel./Fax 66-45-288387
<http://www.la.ubu.ac.th>

ความเป็นมา

ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Mekong Sub-Region Social Research Center - MSSRC) มีจุดเริ่มจากการเสนอ “โครงการจัดตั้งศูนย์วิจัยสังคม” (Social Research Center) ภายใต้การดำเนินงานของสถาบันภาษาและวัฒนธรรม เพื่อขออนุมัติในหลักการต่อมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (หนังสือที่ ทม 2105 /763 ลว. 2 ธันวาคม 2535) ในช่วงที่คณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยได้มีมติกำหนดนโยบายและมาตรการในการปรับปรุงแผนการพัฒนาศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2537-2538) ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในชนบท และการกำหนดให้พัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมโดยเฉพาะในภูมิภาคอินโดจีน โดยในหนังสือดังกล่าว ระบุว่าศูนย์ฯ มีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อสนับสนุนสถาบันการศึกษาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมและด้านอื่นๆ ในเขตพื้นที่แถบอีสานตอนใต้ และภูมิภาคอินโดจีน

อย่างไรก็ตาม โครงการดังกล่าวก็ไม่ได้รับการอนุมัติ เนื่องจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีความเห็นว่าการศึกษาและเก็บข้อมูลด้านสังคมศาสตร์ในช่วงนั้น สามารถทำไปก่อนได้โดยอาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งศูนย์ขึ้นมา อีกทั้งยังเห็นว่าศูนย์วิจัยของมหาวิทยาลัยควรมีแห่งเดียว และงานส่วนนี้ก็จะเป็นสาขาหนึ่งของศูนย์วิจัยของมหาวิทยาลัย (หนึ่งในช่วงนั้นยังไม่มีแนวคิดเรื่องการจัดตั้งศูนย์วิจัยของมหาวิทยาลัยแต่อย่างใด) นอกจากนี้ฐานะของศูนย์นั้นก็เทียบเท่าคณะด้วย

แม้ว่าจะไม่ได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งศูนย์ดังกล่าว สถาบันภาษา ก็ได้มีการดำเนินการเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้านอินโดจีนศึกษาตลอดมา เช่น โครงการทัศนศึกษาดูงานของผู้บริหาร ณ สปป.ลาว โครงการเปิดสอนวิชาภาษาประเทศในกลุ่มอินโดจีนแก่นักศึกษา การสนับสนุนให้อาจารย์ของสถาบันฯ ไปฝึกอบรมด้านภาษาต่างประเทศเพื่อนบ้านทั้งในและต่างประเทศ การจัดหาเอกสารและหนังสือเกี่ยวกับประเทศอินโดจีน ฯลฯ แต่โครงการที่ทำให้การดำเนินการเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้านอินโดจีนศึกษาของสถาบันฯ ชัดเจนที่สุดคือ การที่สถาบันฯ ภายใต้อำนาจโครงการจัดตั้งคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ 2/2539 เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2539 ให้บรรจุโครงการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาโท หลักสูตรอินโดจีนศึกษาในปีการศึกษา 2544 ไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งก่อให้เกิดการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรอินโดจีนศึกษา ครั้งที่ 1 ขึ้นเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2540 ณ ห้องประชุม 401 อาคารทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นก็ได้มีการเตรียมที่จะพัฒนาร่างงานวิจัยพื้นฐานเพื่อสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับอินโดจีนศึกษา โดยมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมาให้คำปรึกษา 2-3 ครั้ง ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อเตรียมการเกี่ยวกับอินโดจีนศึกษาในระยะนี้ได้มอบหมายให้รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดูแล

ต่อมาเมื่อเดือนมกราคม 2542 ได้มีคำสั่งสถาบันภาษาฯ แต่งตั้ง “คณะกรรมการพัฒนาและเตรียมการหลักสูตรอินโดจีน” ขึ้น และเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2542 ได้มีการประชุมคณะกรรมการฯ ดังกล่าว เพื่อพิจารณาโครงสร้างและขอบเขตการทำงานของคณะกรรมการฯ และมีมติร่วมกันว่า จะขอเสนอเปลี่ยนชื่อคณะกรรมการชุดนี้เป็น “คณะกรรมการโครงการอินโดจีนศึกษา” (Indochinese Studies Project Committee) โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการสถาบันภาษาและวัฒนธรรม เป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานทั้งนี้ ได้แบ่งคณะทำงานออกเป็น 4 ด้าน คือคณะทำงานฝ่ายเลขานุการ คณะทำงานฝ่ายเวียดนามศึกษา คณะทำงานฝ่ายลาวศึกษา และคณะทำงานฝ่ายกัมพูชาศึกษา

ครั้งเมื่อคณะศิลปศาสตร์ ได้ขยายขอบเขตงานด้านวิชาการครอบคลุมไปถึงประเทศจีน โดยการเปิดสอนวิชาภาษาจีน และมีโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งเป็น

ประเทศที่อยู่ในกลุ่มลุ่มน้ำโขง จึงได้มีการเปลี่ยนชื่อ “โครงการอินโดจีนศึกษา” เป็น “ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง” ตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา

ชื่อโครงการ

ภาษาไทย : ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

ภาษาอังกฤษ : Mekong Sub-Region Social Research Center

ประเภทของโครงการ

อยู่ในแผนงานการพัฒนางานวิจัยของคณะศิลปศาสตร์

เป็นโครงการปรับปรุงโครงการเดิม คือ โครงการอินโดจีนศึกษา

ลักษณะโครงการ

โครงการภายใน ด้านงานวิจัยพื้นฐาน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ผู้รับผิดชอบโครงการ :

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี นอกจากจะมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ และขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรในภาคอีสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดในเขตอีสานใต้แล้ว ยังมีบทบาทด้านการให้บริการชุมชนในรูปแบบของการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อประโยชน์ต่อการยกระดับความเป็นอยู่และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น ตามนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศนั้น องค์ความรู้ด้านสังคมศาสตร์ทั้งในระดับท้องถิ่นและภูมิภาคได้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญที่มีอาจถูกมองข้ามไปได้ แม้ว่าทศวรรษนี้จะเป็นยุคของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก็ได้ได้หมายความว่าการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์ในทุกระดับจะยุติลงไป เพราะภารกิจสำคัญที่ผู้กษัตริย์บาลไม่ว่ายุคสมัยใด ก็คือ การพัฒนาประเทศ ซึ่งมีอาจจะละเลยมิติทางด้านสังคมศาสตร์ไปได้ โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านสังคมศาสตร์ทั้งในระดับท้องถิ่นและภูมิภาค ที่จะตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

นอกจากนี้ แนวนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศยังได้กำหนดให้พัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะใน

ภูมิภาคอินโดจีนและจีนตอนใต้ เพราะภาพรวมของระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในประชาคมโลก นับตั้งแต่การสิ้นสุดของสงครามเย็นในต้นศตวรรษที่ 1990 ภายหลังจากการล่มสลายของระบอบสังคมนิยมในยุโรปตะวันออก และการแตกสลายของสหภาพโซเวียตไปเป็นรัสเซียและสาธารณรัฐต่างๆ ไม่ได้ถูกจำกัดด้วยอุดมการณ์ที่แตกต่างกันดังแต่ก่อน ในขณะที่เดียวกันการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยและความต้องการทรัพยากร พลังงานวัตถุดิบ ตลาดสำหรับสินค้าออกและแหล่งทุน ได้ผลักดันให้ประเทศไทยขยายความสัมพันธ์ในทางลึกกับประเทศต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเคยมีอุดมการณ์แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการประกาศนโยบาย "เปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า" ในสมัยนายกรัฐมนตรี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อ พ.ศ. 2530 ซึ่งนายกรัฐมนตรีคนต่อมาคือ นายอานันท์ ปันยารชุน ได้สานต่อโดยพยายามสร้าง "ระเบียบใหม่ในภูมิภาค" (New Regional Order) ใน พ.ศ. 2534 ทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยผลักดันการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) และการอยู่ร่วมกันและร่วมมือกันอย่างสันติ (Peaceful Coexistence and Cooperation) กับประเทศในแถบอินโดจีน ส่วนรัฐบาลชุดใหม่ภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย ก็เน้นนโยบายการร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาค (Subregional Economic Cooperation) เช่นความร่วมมือหกเหลี่ยมเศรษฐกิจระหว่างภาคเหนือของไทย พม่า ลาว และตอนใต้ของจีน (มณฑลยูนนาน-เสฉวน) ความร่วมมือหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ (ลุ่มแม่น้ำโขง) และสามเหลี่ยมเศรษฐกิจระหว่างภาคใต้ของไทย ภาคเหนือของมาเลเซีย และเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย¹ ตลอดจนการที่ประเทศไทยกลายเป็นเวทีประชุมระดับโลกของผู้นำจากทวีปเอเชียและยุโรปหรืออาเซียน (ASEM) ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2539 เป็นต้น

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงทิศทางการปรับเปลี่ยนท่าทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยในระดับภูมิภาคและระดับโลกได้เป็นอย่างดี อันจะยังผลให้เกิดการเชื่อมโยงสังคมไทยให้เข้าไปเป็นองค์ประกอบของระบบระหว่างประเทศอย่างใกล้ชิดขึ้นทุกขณะ ซึ่งก็มีปัจจัยหลายอย่างที่ชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยก็มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาไปเป็นสังคมชั้นนำทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับโลกในอนาคตได้ แต่ในขณะที่เดียวกัน ก็จะมีอีกเช่นกันว่าสังคมไทยยังมีขีดจำกัดในด้านต่างๆหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดแคลนองค์ความรู้ทางด้านสังคมวัฒนธรรมของประเทศคู่สัมพันธ์เหล่านั้นอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน ที่จะได้มาโดยวิธีการศึกษาเชิงสหวิทยาการเกี่ยวกับต่างประเทศหรือที่เรียกว่า วิเทศศึกษา (Foreign Area Studies) อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและผลักดันการพัฒนาสังคมไทยในอนาคต ตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคมโลกได้อย่างสันติสุข

¹จุลชีพ ชินวรรณโณ "เอเชียศึกษาในประเทศไทย พัฒนาการและทิศทางสำหรับอนาคต" ใน *วิเทศศึกษา รากฐานการเมืองไทยในระบบโลกสมัยใหม่* (กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2538) หน้า 120-121.

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลทั้งในแง่ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในชนบทตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และนโยบายเปิดประตูสู่ประเทศในกลุ่มอินโดจีนรวมทั้งจีนตอนใต้แล้ว การพัฒนาองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนภาษาและวัฒนธรรมในเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และการประยุกต์ผลของการศึกษาวิจัยถ่ายทอดไปสู่ชุมชน โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรมและการให้บริการข้อมูลในรูปแบบต่างๆ จึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องรีบดำเนินการ

เนื่องจากมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเป็นสถาบันอุดมศึกษาในระดับภูมิภาค ที่ตั้งอยู่ในศูนย์กลางบริเวณที่เรียกว่าเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงซึ่งเป็นประตูสู่ประเทศอินโดจีน อีกทั้งบุคลากรของมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะศิลปศาสตร์ ก็เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวของท้องถิ่น รวมทั้งภาษาและวัฒนธรรมของประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าวในระดับหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากผลงานวิจัยและกิจกรรมที่ผ่านมา เช่น โครงการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบจากเขื่อนปากมูล การจัดเสวนาและบรรยายทางวิชาการ การเปิดสอนรายวิชาภาษาเขมร ภาษาเวียดนาม ภาษาจีน การเปิดสอนวิชาอินโดจีนศึกษาเป็นวิชาโท สำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ตลอดจนมีแผนที่จะเปิดการสอนระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ซึ่งมีวิชาเอกอินโดจีนศึกษาเป็น 1 ใน 4 วิชาเอกของหลักสูตรนี้ในปี 2546 โดยมีคณะศิลปศาสตร์รับผิดชอบอีกด้วย ดังนั้น การจัดตั้งศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงขึ้น เพื่อให้เป็นศูนย์ของการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านภาษาและวัฒนธรรม ตลอดจนสภาพปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ไม่ว่าจะเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย กัมพูชา ลาว เวียดนาม จีนตอนใต้ จึงนับว่าสอดคล้องกับทิศทางนโยบายของประเทศที่มุ่งแสวงหาองค์ความรู้ของท้องถิ่น และสถานการณ์ของโลกที่มุ่งความสัมพันธ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่เน้นสันติภาพของภูมิภาค อีกทั้งนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยก็เน้นให้มหาวิทยาลัยต่างๆ พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านตามศักยภาพของตน ฉะนั้น การดำเนินงานของศูนย์ฯ จะช่วยเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์เกี่ยวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และองค์ความรู้ด้านวิเทศคดีศึกษาของไทย อีกทั้งยังช่วยสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสังคมไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงอีกด้วย ที่สำคัญกว่านั้นก็คือ องค์ความรู้ทั้งหมดจากการดำเนินงานของศูนย์ฯ นี้ ก็จะสามารถนำไปสนับสนุนการเรียนการสอนในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องของคณะศิลปศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์

ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและประสานงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสังคม ภาษา วัฒนธรรม ตลอดจนสภาพ

ทางการเมือง เศรษฐกิจ ของกลุ่มประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญจำแนกได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อกระตุ้นบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดการตื่นตัวต่อองค์ความรู้ด้านสังคมของเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้
2. เพื่อเป็นแหล่งดำเนินงานศึกษา ค้นคว้าและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการวิจัยเกี่ยวกับอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางการบริการด้านวิชาการองค์ความรู้ด้านสังคมเกี่ยวกับอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา และจีนตอนใต้
4. เพื่อสร้างและพัฒนานักวิจัยทางสังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ และนักวัฒนธรรมศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องราวและวิถีชีวิตของผู้คนที่อาศัยอยู่ในเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และมุ่งให้มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการด้านนี้โดยตรง
5. เพื่อสนับสนุนการผลิตบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาโดยเฉพาะวิชาเอกอินโดจีนศึกษา ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ทั้งในด้านการเรียนการสอน ค้นคว้า และวิจัย
6. เพื่อเป็นศูนย์กลางการติดต่อประสานงานแลกเปลี่ยนนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านอิสานศึกษา อินโดจีนศึกษา และจีนศึกษา กับองค์กรวิจัยและสถาบันต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ
7. เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนด้านภาษาและวัฒนธรรม ของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา และ จีนตอนใต้

แนวทางการดำเนินงาน:

เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้างต้น จึงได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยในด้านภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ระบบความรู้พื้นบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีนตอนใต้ ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัยของคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังศึกษาวิจัยประเด็นปัญหาทางสังคมหรือปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่

เขตอีสานตอนใต้ เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจการเมือง ปัญหาชนพื้นเมือง ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงาน ปัญหาการศึกษา ปัญหาการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องอาศัยการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการทำความเข้าใจกับปัญหาเหล่านั้น

2. ประสานงานและสร้างเครือข่ายงานวิจัยกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล ทรัพยากร และสร้างความร่วมมือระหว่างนักวิจัยที่ทำงานด้านอีสานศึกษา อินโดจีนศึกษา และจีนศึกษา
3. จัดการประชุม/สัมมนา/ดูงาน โดยศูนย์ฯ จะมุ่งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเกี่ยวกับอีสานศึกษา อินโดจีนศึกษา และจีนศึกษา โดยจะเป็นเวทีแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษาและผู้สนใจ ในรูปของการจัดประชุม/สัมมนาทางวิชาการ ซึ่งเน้นการร่วมมือกับโครงการ/สถาบันที่มีความสนใจเหมือนกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ศูนย์ฯ ยังส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรของโครงการ ให้ได้เข้าร่วมประชุม/สัมมนา/ดูงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ
4. การจัดปาฐกถาและอภิปรายสาธารณะ เพื่อส่งเสริมความตื่นตัว และความเข้าใจองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยศูนย์ฯ จะจัดให้มีการปาฐกถาและการอภิปรายโดยนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญความรู้เกี่ยวกับประเทศในเขตพื้นที่นี้ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นประจำ โดยเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักศึกษา นักวิจัย สื่อมวลชน ตลอดจนผู้สนใจทั่วไปเข้าร่วม
5. การสร้างเครือข่ายกลุ่มสถาบัน (Consortium) โดยศูนย์ฯ จะประสานงานและสร้างเครือข่ายกับบุคคลและสถาบันต่างๆ ที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอีสานศึกษา อินโดจีนศึกษา และจีนศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล ทรัพยากร และสร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกลุ่มสถาบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ อันจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ทางวิชาการร่วมกัน
6. การแลกเปลี่ยนนักวิจัยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยศูนย์ฯ จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนนักวิชาการและนักวิจัยของโครงการ กับสถาบันและมหาวิทยาลัยต่างๆ ในกลุ่มประเทศที่อยู่ในเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
7. การแปลเอกสาร โดยศูนย์ฯ จะส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรของศูนย์ฯ แปลเอกสารที่เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ทั้งที่เป็นเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรองเป็นภาษาไทย เพื่อตอบสนองต่อการเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านเหล่านั้นที่ยังขาดแคลนอีกมาก

8. การตีพิมพ์และเผยแพร่ โดยศูนย์ฯ จะสนับสนุนการตีพิมพ์ผลงานทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งประกอบด้วยเอกสารทางวิชาการ รายงานวิจัยของศูนย์ฯ รายงานผลการประชุมสัมมนาที่จัดโดยศูนย์ฯ ตลอดจนหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
9. การอบรมภาษาไทยและภาษาประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

ระยะเวลาในการดำเนินงาน :

ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545 เป็นต้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

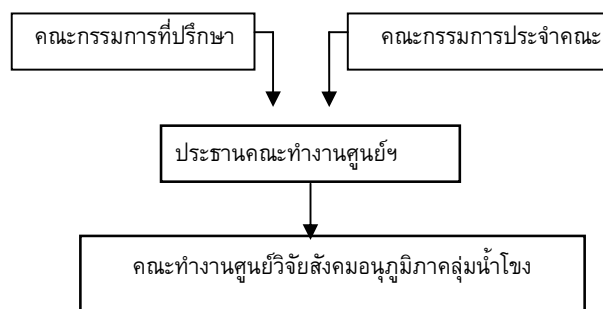
1. ช่วยให้คณะศิลปศาสตร์ทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับอีสานศึกษา อินโดจีนศึกษา และจีนศึกษา ในลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางวิชาการและการพัฒนาประเทศ
2. เป็นศูนย์ข้อมูลทางด้านสังคมศาสตร์เกี่ยวกับอีสานศึกษา อินโดจีนศึกษา และจีนศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งเป็นแหล่งที่สามารถให้บริการทางวิชาการแก่หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกได้
3. สามารถประสานงานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับนักวิชาการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้
4. สามารถพัฒนาและยกระดับมาตรฐานทางวิชาการ และส่งเสริมให้บุคลากรมีผลงานทางวิชาการในอันที่จะรองรับการขยายตัวของการศึกษาในระดับสูงให้กว้างขวางและไปสู่ความเป็นนานาชาติยิ่งขึ้นต่อไป

โครงสร้างการบริหารงาน :

ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เป็นหน่วยงานภายในของคณะศิลปศาสตร์ มีคณะทำงานที่มีชื่อเรียกว่า “คณะทำงานศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง” ซึ่งมีหน้าที่หลักในการประสานงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ประชุม อบรม สัมมนา ที่ศูนย์ฯ ได้ดำเนินงาน โดยมีคณะกรรมการประจำคณะทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดนโยบายหลัก ควบคุมดูแลการนำนโยบายออกปฏิบัติ และงบประมาณการใช้จ่ายของโครงการ

ประธานคณะทำงานศูนย์ฯ เป็นผู้นำนโยบายออกปฏิบัติ ซึ่งรวมทั้งการดูแลงานวิจัยและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฯ

โครงสร้างการบริหารงาน

แผนการดำเนินงานในช่วงแผนฯ 9 (2545-2549)

เป้าหมาย/กิจกรรมที่สำคัญที่จะดำเนินการในแต่ละปี

รายการ / กิจกรรม	ข้อมูลจริง ปี 2544	2545	2546	2547	2548	2549
1. จัดประชุมเครือข่ายอินโดจีนศึกษา ในประเทศไทย	-	1 ครั้ง	1 ครั้ง	1 ครั้ง	1 ครั้ง	1 ครั้ง
2. จัดสัมมนาวิชาการอินโดจีนศึกษา ในประเทศไทย	1 ครั้ง	1 ครั้ง	1 ครั้ง	1 ครั้ง	1 ครั้ง	1 ครั้ง
3. ทำวิจัยด้านเศรษฐกิจ-การเมือง- สังคม-ภาษา-วัฒนธรรมในพื้นที่ อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง	2 เรื่อง	4 เรื่อง	4 เรื่อง	4 เรื่อง	4 เรื่อง	4 เรื่อง

โครงการวิจัยและผู้รับผิดชอบ

- 12.1. ชื่อโครงการ** โครงการวิจัยเพื่อหาแนวทางฟื้นฟูระบบนิเวศ วิถีชีวิตและชุมชนที่
ได้รับผลกระทบจากเขื่อนปากมูล
- ผู้รับผิดชอบ** ดร.กนกวรรณ พันธุ์เกษม และคณะ
- แหล่งทุน** สำนักนายกรัฐมนตรี
- ระยะเวลา** พฤษภาคม 2544 – สิงหาคม 2545
- 12.2 ชื่อโครงการ** โครงการวิจัยประเมินผลการสนับสนุนงานป้องกันโรคเอดส์และดู
แลผู้ติดเชื้อเอดส์ในระดับชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ผู้รับผิดชอบ** ดร.สุชาดา ทวีสิทธิ์ และคณะ
- แหล่งทุน** กระทรวงสาธารณสุข
- ระยะเวลา** ปีงบประมาณ 2544

- 12.3. ชื่อโครงการ** สิทธิของประชาชนกับการออกเอกสารสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน
- ผู้รับผิดชอบ** ผศ.ประจัน มณีนิล
- แหล่งทุน** งบประมาณแผ่นดิน
- ระยะเวลา** ปี 2544 – 2545
- 12.4. ชื่อโครงการ** การสำรวจองค์กรและกิจกรรมด้านอินโดจีนศึกษาในประเทศไทย
- ผู้รับผิดชอบ** ผศ.สมหมาย ชินนาค และ นางสาวจันทร์เพ็ญ ชงไชย
- แหล่งทุน** โครงการอาณานิคมศึกษา 5 ภูมิภาค (อบศ.5) สกว.
- ระยะเวลา** กรกฎาคม 2544 – ธันวาคม 2544
- 12.5 ชื่อโครงการ** ข้อห้ามในการดูแลรักษาสุขภาพและการปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจและสังคมสมัยใหม่ของประชาชนในเขตอีสานใต้
- ผู้รับผิดชอบ** ผศ.สุมนา อินทร์คำน้อย
- แหล่งทุน** งบประมาณแผ่นดิน
- ระยะเวลา** ปี 2544 – 2545

บทความ

1. บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารสถาบันภาษาและวัฒนธรรม ระหว่างปี 2539-2542

2539

- ❖ วิวัฒนาการของลักษณะน้ำเสียง ระบบสระซับซ้อน และวรรณยุกต์ในภาษาตระกูลมอญ-เขมร (โดย สามิตต์ ทรัพย์ผุด)
- ❖ หน้าต่างอินโดจีน: ประสบการณ์การฝึกอบรมและดูงานระยะสั้น ณ ประเทศกัมพูชา (โดย สมหมาย ชินนาค และ สุมนา อินทร์คำน้อย)

2540

- ❖ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเวียดนามภาคใต้ก่อนสมัยอาณานิคม (โดย อนันท์ธนา เมธานนท์)
- ❖ อุปลักษณะ 'ความดี' ใน "ฉบับต่างๆ": มโนทัศน์ของชาวเขมรที่สะท้อนจากวรรณกรรม (โดย สามิตต์ ทรัพย์ผุด)
- ❖ จารีตประเพณีและคุณสมบัติโดยธรรมชาติของชาวล้านช้าง (โดย จักรฤทธิ์ อุทโย)
- ❖ พิธีฝังศพของกลุ่มชาติพันธุ์กริ่งในจังหวัดรัตนคีรี ประเทศกัมพูชา: บางมุมมองทางมานุษยวิทยา

(โดย สมหมาย ชินนาค)

2542

❖ ขุนนางเวียดนาม

(โดย อนันท์ธนา เมธานนท์)

2. บทความที่นำเสนอในที่ประชุมวิชาการอินโดจีนศึกษาครั้งที่ 1 “อินโดจีนในกระแสการเปลี่ยนแปลง” ระหว่างวันที่ 29-30 พฤศจิกายน 2544 จัดโดยศูนย์วิจัยสังคมภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โครงการอาณานิคมศึกษา 5 ภูมิภาค (อบศ.5) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี

2.1. ด้านภาษาและวรรณคดี (เวียดนาม และ ลาว)

Variety of Greeting and Leave-talking in Vietnamese Language

โดย ผศ.ดร.โสภณา ศรีจำปา (ม.มหิดล)

คำลักษณะนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม : การศึกษาเปรียบเทียบ

โดย อ.สิริวงษ์ หงษ์สุวรรณ (ม.อุบลราชธานี)

ภาษาเวียดนาม : เส้นทางจากภาษาไม่มีวรรณยุกต์สู่ภาษามีวรรณยุกต์

โดย รศ.อมร ทวีศักดิ์ (ม.มหิดล)

พูดไทย-เว้าลาว โดย รศ.อุดม บัวศรี (ม.ขอนแก่น)

2.2. ด้านภาษาและวรรณคดี (กัมพูชา)

ฉบับพระราชสมภารและฉบับตรีเนตร พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระราชสมภาร:
วรรณกรรมสะท้อนการเมืองเขมรสมัยหลังเมืองละแวก

โดย อ.सानติ ภัคดีคำ (ม.ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร)

การศึกษาจบบ (กัมพูชา) กับร้อยกรองคำสอนพื้นบ้านไทย

โดย ผศ.สัทธา อริยะธกานต์ (สรภ.บุรีรัมย์)

ถ่ายทอดและวิเคราะห์ประโลมโลกเขมรเรื่องมาลาดวงจิต

โดย ผศ.น.ท.วัฒนชัย หมั่นยิ่ง (ม.นเรศวร)

การสอนวรรณคดีในประเทศกัมพูชา โดย Prof. Van Sovathana (ม.อุบลราชธานี)

2.3. ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และชาติพันธุ์

ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมประเพณีในชุมชนหมู่บ้านริมทะเลสาบเขมร

โดย คุณเทียมจิตร พวงสมจิตร (สถาบันไทยคดีศึกษา ม.ธรรมศาสตร์)

กบฏเจ้าอนุวงศ์ (1827-1829) โดย รศ.สุวิทย์ วีระศาสตร์ (ม.ขอนแก่น)

ศาสนาพุทธ : ศึกษาเปรียบเทียบไทย-ลาว

โดย ดร.ทรงคุณ จันทจร (สถาบันส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอีสาน ม.มหาสารคาม)

พระพุทธรูปในเมืองหลวงพระบาง โดย รศ.ม.ล.สุรสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ (ม.เชียงใหม่)

เวียดนามในคริสต์ศตวรรษที่ 17 : สงคราม-การค้า-ความยากแค้น

โดย อ.อนันท์ธนา เมฆานนท์ (ม.อุบลราชธานี)

2.4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การค้า และเศรษฐกิจ

ความร่วมมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอินโดจีน

โดย รศ.ดร.โกสุมภ์ สายจันทร์ (ม.เชียงใหม่)

กัมพูชาในกระแสการเปลี่ยนแปลง : การเมืองและเศรษฐกิจระหว่างปี 1990-2000

โดย ผศ.ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ (ม.รังสิต)

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาว คศ. 1975-1992

โดย ผศ.ดร.มณฑล คงแถวทอง (สรภ.กาญจนบุรี)

2.5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพอนามัยและความสัมพันธ์หญิงชาย

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเอดส์และผู้ขายบริการทางเพศตามแนวชายแดนไทย-ลาว-
เขมร เขตสาธารณสุขที่ 7

โดย นพ.โอภาส การย์กวินพงศ์ และคุณอัมพร แก้วจันดี (ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ
เขต 7 อุบลราชธานี)

ทรัพยากรเพื่อการพัฒนา กับชะตากรรมของกลุ่มชนชายขอบ : กรณีชนพื้นเมืองในจังหวัด
รัตนคีรีประเทศกัมพูชา

โดย ผศ.สมหมาย ชินนาค (ม.อุบลราชธานี)

สถานภาพและบทบาทของแม่หญิงลาวในปัจจุบัน

โดย คุณสุขพาพร ผาณิต (ศูนย์สตรีศึกษา ม.เชียงใหม่)

การจัดประชุมสัมมนา

ปี 2544

-จัดประชุมวิชาการอินโดจีนศึกษาครั้งที่ 1 “อินโดจีนในกระแสการเปลี่ยนแปลง” (ร่วมกับ
โครงการอาณานิคมศึกษา 5 ภูมิภาค (อบศ.5) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ
หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี) ระหว่างวันที่ 29-30 พฤศจิกายน 2544 ณ โรงแรมอุบลบุรีรีสอร์ท

ปี 2545

9- 13

-จัดประชุมเครือข่ายอาณาบริเวณลุ่มน้ำโขงศึกษาครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 24-25 สิงหาคม 2545 ณ ห้องประชุมคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

-จัดประชุมนานาชาติระดับภูมิภาคเรื่อง “ภาคประชาสังคมกับการจัดการน้ำในภูมิภาคแม่น้ำโขง” (Dialogue on Mekong River Basin Development and Civil Society) ณ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ระหว่างวันที่ 8-12 พฤศจิกายน 2545 โดยร่วมกับมูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ, Australian Mekong Resource Centre (AMRC) มหาวิทยาลัยซิดนีย์, Oxfam America / Oxfam Mekong Initiative และองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการน้ำโดยชุมชนในประเทศไทยอีก 8 องค์กร

ศูนย์เวียดนามศึกษา
Vietnam Studies Center
สถาบันราชภัฏสกลนคร*
Rajabhat Institute Sakolnakorn

ที่อยู่

ศูนย์เวียดนามศึกษา
ห้องวิเทศสัมพันธ์ อาคาร 1 ชั้น 2
สถาบันราชภัฏสกลนคร
680 ถนนนิตโย ตำบลธาตุเชิงชุม
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000
โทร 042-711274 ต่อ 335
Vietnam Studies Center
Foreign Affair Room, Building 1, 2nd Floor
Rajabhat Institute Sakolnakorn
680 Nittayo Rd., That Cheong Chum Subdistrict
Maung District, Sakolnakorn 47000 THAILAND
Tel: 66-42-711274 Ext. 335

ประวัติและความเป็นมา

ศูนย์เวียดนามศึกษา เป็นหน่วยงานที่ดำเนิน โดยสถาบันราชภัฏสกลนครเริ่มดำเนินการในปี 2543 กิจกรรมของศูนย์ประกอบด้วย การรวบรวมและให้บริการข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับประเทศเวียดนาม จัดอบรมภาษาเวียดนามสำหรับนักศึกษา บุคคลทั่วไป และบุคลากรของสถาบันราชภัฏสกลนคร และระหว่างวันที่ 21 - 25 สิงหาคม 2544 คณะทำงานจากสถาบันราชภัฏสกลนครทั้ง 6 ท่าน ได้เดินทางไปศึกษาข้อมูล และเจรจาเพื่อทำความตกลงเบื้องต้นกับสถาบันการศึกษาในประเทศเวียดนาม ต่อมาในปีพุทธศักราช 2544 สถาบันราชภัฏสกลนครได้ดำเนินโครงการความร่วมมือกับ Institute of Education Research ของ Ho Chi Minh University of Education

จังหวัดสกลนครเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย ที่มีประชากรเป็นคนไทยเชื้อสายเวียดนามอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยคนเวียดนามเหล่านี้ได้อพยพเข้ามาในประเทศไทย ใน

* ข้อมูลจากเว็บไซต์ของศูนย์ฯ

ระหว่างปี พ.ศ. 2488–2489 ในปีพ.ศ. 2541 คนเวียดนามอพยพที่ได้รับอนุมัติสัญชาติไทยแล้ว ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร จำนวนทั้งสิ้น 656 คน จากครอบครัวของคนเวียดนามอพยพทั้งหมด 482 ครอบครัว (สำนักงานเทศบาลเมืองสกลนคร, 2541) จากการที่คนไทยเชื้อสายเวียดนามได้อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดสกลนครโดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร และจังหวัดใกล้เคียง มานานถึง 55 ปี และมีชีวิตอยู่อย่างกลมกลืนกับคนไทยในจังหวัดสกลนคร ทั้งในด้านความเป็นอยู่ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการศึกษา ตลอดจนขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม คนไทยเชื้อสายเวียดนามประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ และการศึกษามีหน้าที่การงานที่ดี ความเป็นอยู่ดี ได้รับการยอมรับนับถือในสังคม มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม อย่างสม่ำเสมอ สามารถใช้สิทธิ์ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยได้ สถาบันราชภัฏสกลนครในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น ได้ปฏิบัติภารกิจในท้องถิ่น มากกว่า 30 ปีได้ร่วมปฏิบัติภารกิจต่างๆ กับประชาชนในท้องถิ่น และพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น ให้สามารถรับใช้สังคมได้อย่างมากมาย ตระหนักในความสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับประชากร ในเขตพื้นที่ทุกกลุ่ม ทุกเผ่ารวมทั้งคนไทยเชื้อสายเวียดนาม โดยมีความเห็นว่าการศึกษาด้าน ภาษา วัฒนธรรม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนชาติ และประเทศชาติ จะช่วยให้ เกิดความเข้าใจเกิดการเรียนรู้ระหว่างกันและกัน สามารถแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้เกิดการศึกษาและการวิจัยได้มากขึ้น สถาบันราชภัฏสกลนคร จึงได้จัดให้มีโครงการ เวียดนามศึกษา ภายใต้การดำเนินงานของฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

โปรแกรมวิชาภาษาต่างประเทศและศูนย์ภาษา โครงการศึกษาเส้นทางหมายเลข 9 สู่วียดนามตอนกลาง (The Highway No. 9 to Central Vietnam) โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรัตน์ วรารัตน์ และคณะ มีส่วนทำให้เกิดโครงการเวียดนามศึกษาเป็นโครงการต่อเนื่อง เพื่อขยาย ขอบเขตการศึกษา การวิจัยและการแลกเปลี่ยนให้มากขึ้น โดยมีความคาดหวังว่าการแสวงหา ความเข้าใจร่วมกันจะเกิดความร่วมมือเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งต่อ ประเทศเวียดนาม ประเทศไทย และประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค

ทั้งนี้ได้พิธีเปิดศูนย์เวียดนามศึกษา และเปิดงานสานสัมพันธ์ไทย-เวียดนาม ณ สถาบัน ราชภัฏสกลนคร เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 2 กันยายน 2544

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ในประเทศเวียดนาม เพื่อให้บริการเผยแพร่ในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์
2. ประสานความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา ภาษา วัฒนธรรม และการวิจัย รวมทั้งแสวงหาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาค
3. สร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมของประเทศไทย และประเทศเวียดนาม

คณะกรรมการศูนย์และบทบาทหน้าที่

คณะกรรมการบริหาร

1. อธิการบดี	ประธานกรรมการ
2. รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนพัฒนา	รองประธานกรรมการ
3. รองอธิการบดีทุกสายงาน	กรรมการ
4. ผู้ช่วยอธิการบดีทุกสายงาน	กรรมการ
5. คณบดีทุกคณะ	กรรมการ
6. ผู้อำนวยการสำนักทุกสำนัก	กรรมการ
7. หัวหน้าศูนย์ภาษา	กรรมการ
8. หัวหน้าศูนย์วิทยบริการ	กรรมการ
9. ประธานกลุ่มโปรแกรมวิชาภาษาต่างประเทศ	กรรมการ
10. ประธานกลุ่มโปรแกรมวิชาการท่องเที่ยว	กรรมการ
11. นายมรรษธรณ พฤกษ์วัน	กรรมการ
12. นางวิจิตรา ขอนยาง	กรรมการ
13. ผศ.พิเชษฐ สุวีระกุล	กรรมการ
14. ผศ. นันทพร นิลจินดา	กรรมการ
15. นายพิศิษฐ์ แสงวงศ์	กรรมการและเลขานุการ
16. นางสาววิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
17. นายคารม ไพรยะพรหม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
18. นางสาวศิริลักษณ์ ศรีพระจันทร์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
19. นางสาวปิยะจินต์ ปัทมดิลก	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่

1. ดำเนินการ จัดตั้งศูนย์เวียดนามศึกษา ณ ห้องวิเทศสัมพันธ์ อาคาร 1 ชั้น 2
2. ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์เวียดนาม ตามนโยบายของสำนักงานสถาบันราชภัฏ
3. ดำเนินการและปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล

กิจกรรมที่ผ่านมา

1. โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาในเวียดนาม

สถาบันราชภัฏสกลนคร ได้มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับ Institute of Education Research Ho Chi Minh City, University Of Education โดยการจัดหาอาจารย์ชาวเวียดนามที่มีความรู้และทักษะในการสอนภาษาเวียดนาม มาสอนภาษาเวียดนาม ซึ่งเป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักศึกษาโปรแกรมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และโปรแกรมภาษาต่างประเทศ

ในภาคเรียนที่ 1/2544 อาจารย์ชาวเวียดนามชื่อ Ms.Luong Ngoc Nghe ได้มาปฏิบัติหน้าที่สอนภาษาเวียดนามตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน 2544 - 14 กันยายน 2544

ในภาคเรียนที่ 2/2544 อาจารย์ชาวเวียดนามชื่อ Ms.LE Thi Bac Nha ได้มาปฏิบัติหน้าที่สอนภาษาเวียดนามตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2544 เป็นต้นไป

2. อบรมภาษาเวียดนาม

โดย ศูนย์เวียดนามศึกษาร่วมกับศูนย์ภาษา ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการแล้ว 2 หลักสูตรคือ

2.1. หลักสูตรภาษาเวียดนามเบื้องต้น สำหรับบุคคลภายนอกสถาบัน อบรมเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2544 - 27 กรกฎาคม 2544

2.2. หลักสูตรภาษาเวียดนามเบื้องต้น สำหรับอาจารย์ บุคลากรในสถาบัน และ นักศึกษาอบรมเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2544 - 13 กันยายน 2544 วันจันทร์ เวลา 09.00 - 12.00 น. และวันศุกร์เวลา 13.00 - 15.00 น.

ศูนย์ลาวศึกษา

Laos Studies Center

สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

Rajabhat Institute Ubon Ratchathani

ที่อยู่

ศูนย์ลาวศึกษา

สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

612 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง

อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 045-262423 – 32 โทรสาร 045-311472

Laos Studies Center

Rajabhat Institute Ubon Ratchathani

612 Ratchathani Rd., Nai Maung Subdistrict

Muang District, Ubon Ratchathani 34000 THAILAND

Tel. 66-45-262423 – 32

Fax. 66-45-311472

หลักการและเหตุผล

สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี และวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงและถ่ายทอดเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู (มาตรา 7 ตาม พ.ร.บ. สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538) ตั้งอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีประชากร 1.7 ล้านคนเศษ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และประเทศกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีด่านชายแดนนานาชาติระหว่างไทยและลาว ที่ช่องเม็ก-วังเตา ที่ประชาชนของทั้งสองประเทศสามารถติดต่อกันได้อย่างสะดวก สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี นอกจากจะให้บริการทางวิชาการแก่ประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานีแล้ว ยังให้บริการแก่ประชาชนในจังหวัดใกล้เคียงรวมทั้งได้รับเกียรติจากกรมก่อสร้างและบำรุงครู กระทรวงศึกษาธิการ สปป.ลาว ในการช่วยพัฒนาการศึกษาของลาวอีกด้วย เช่น เป็นเจ้าภาพให้การต้อนรับบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมาศึกษาดูงานที่จังหวัดอุบลราชธานี ให้การศึกษาอบรมครูและผู้บริหารการศึกษาของลาว นอกจากนี้

คณะผู้บริหารของสถาบันฯ ได้ไปศึกษาดูงานการศึกษาของลาวทางภาคใต้อีกด้วย ปัจจุบันสถาบันฯ ได้ให้ทุนการศึกษาแก่ผู้บริหารการศึกษาลาวจำนวน 2 คน มาศึกษาต่อระดับปริญญาโทภาคพิเศษ และรับนักศึกษาลาวมาศึกษาต่อในสถาบันตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 เป็นต้นมา

จากพื้นฐานความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น สถาบันฯ จึงได้รับมอบหมายจากสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา ข้อ 6 เพื่อพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน โดยพัฒนาศูนย์ลาวศึกษาขึ้น เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลการศึกษาค้นคว้า การจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านลาวศึกษา เพื่อเป็นการระดมความรู้และประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว แก่บุคลากรหลักในท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลทางวิชาการในการดำเนินงานศูนย์ลาวศึกษา ตามโครงการพัฒนาศูนย์กลางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน
3. เพื่อให้บริการวิชาการแก่ท้องถิ่นและเผยแพร่ชื่อเสียงของสถาบันราชภัฏ อุบลราชธานี

กิจกรรมที่ผ่านมา

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มก่อตั้งศูนย์ฯ เป็นต้นมานั้น ศูนย์แห่งนี้ได้มีกิจกรรมด้านอินโดจีนศึกษาไปบ้างแล้ว เช่น

-การจัดอบรมภาษาลาวให้แก่ผู้บริหารและข้าราชการของจังหวัด

-การให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาจากประเทศ สปป.ลาว มาศึกษาระดับปริญญาโทที่สถาบันฯ

-การจัดสัมมนาเรื่อง “ความสัมพันธ์ไทย-ลาว อดีต : ปัจจุบัน : อนาคต” เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2544

โครงการศึกษาอาณาบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง

Mekong Sub-Region Study Program

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University

ที่อยู่

สถาบันเอเชียศึกษา

ชั้น 7 อาคารประชาธิปไตย-รำไพพรรณี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330

โทร. (662) 218-7411, 218-7464 โทรสาร: (662) 255-1124

Institute of Asian Studies

7th Floor, Prajadhipok-Rambhai Barni Bldg.

Chulalongkorn University

Phyathai Road, Pathumwan, Bangkok 10330 THAILAND

Tel: (662) 218-7411, 218-7464 Fax: (662) 255-1124

หลักการและเหตุผล

แม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่สุดของอาณาบริเวณที่เป็นภาคพื้นดินของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะเป็นแม่น้ำที่ไหลผ่านดินแดนที่เป็นประเทศต่าง ๆ ถึง 6 ประเทศ กล่าวคือ ผ่านเชียงรุ่งหรือสิบสองปันนา ในมณฑลยูนนานของจีน ผ่านบางส่วนของพม่า ผ่านลาวทั้งประเทศโดยผ่านเมืองหลวงพระบาง (เชียงทอง) และเวียงจันทน์ เลียบเชียงรายและเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ผ่านเข้ากัมพูชาผ่านพนมเป็ญและไปสู่ทะเลทางตอนใต้ของเวียดนาม ดินแดนที่แม่น้ำโขงไหลผ่านล้วนเป็นแหล่งที่มีความเป็นมายาวนานและต่างมีอดีตที่รุ่งเรืองเกือบด้วยกันทั้งหมด ทั้งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันค่อนข้างแนบแน่น ในยุคอาณานิคมดินแดนเหล่านี้ ส่วนใหญ่ต่างคนต่างอยู่ ยกเว้นกรณีเจ้าอาณานิคมนำนโยบายบางอย่างมาใช้ อันทำให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มคน ในยุคการสร้างชาติ ประเทศในดินแดนแถบนี้ยังได้มาสัมพันธ์กันอีกและด้วยอุดมการณ์ทางการเมืองที่ทั้งตะวันตกและตะวันออกนำมาใช้ทำให้ประเทศเหล่านี้ต้องกลายมาเป็นศัตรูกันอยู่ร่วมสามทศวรรษ ต่อเมื่อได้มีการรวมประเทศกันเรียบร้อยแล้วในเวียดนาม ลาว และเมื่อกัมพูชาความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันจึงเริ่มมีมากขึ้นอีก

การใช้แม่น้ำโขง เป็นเสมือนแกนยึดโยงดินแดนทั้ง 6 แห่งเข้าด้วยกันเป็นเรื่องยุทธศาสตร์ ในอันที่จะกระตุ้นให้เกิดความสนใจในดินแดนส่วนนี้ขึ้นมาอีก รวมทั้งต้องการที่จะเห็นพัฒนาการ

ของดินแดนดังกล่าวที่มีลักษณะของการประสานเชื่อมโยงกัน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าองค์กรระหว่างประเทศคือ เอสแคป (ESCAP) ได้มีคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong Committee) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 (1957) โดยมุ่งไปที่การประโยชน์จากแม่น้ำโขงให้สูงสุดแล้ว จึงค่อยขยายกิจกรรมออกไปสู่ด้านอื่นๆ ต่อมา อาเซียน (ASEAN) ก็ได้ให้ความสนใจในการที่จะพัฒนาดินแดนส่วนนี้ ทั้งๆ ที่ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่ายังมีได้เป็นสมาชิกของอาเซียน ด้วยอาศัยโครงสร้างองค์กรของคณะกรรมการลุ่มน้ำโขง (Mekong River Commission) ซึ่งเกิดขึ้นในเมษายน 2538 (1995) แทนที่คณะกรรมการแม่น้ำโขงเดิม ซึ่งมีประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่เป็นฐาน จนในที่สุดอาเซียนได้ให้ความสนใจในการพัฒนาดินแดนลุ่มน้ำโขงทั้งหมด หรือ Greater Mekong Sub-Region อันนับเป็นการพัฒนาดินแดนลุ่มน้ำโขงของอาเซียนอย่างเป็นทางการพร้อมๆ กันไปกับความพยายามของประเทศในกลุ่มน้ำโขงที่จะเปิดเส้นทางคมนาคมทั้งทางน้ำและทางบกเพื่อการขนส่งสินค้า การคมนาคม และการท่องเที่ยว รวมตลอดถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่

ในปัจจุบันความตื่นตัวในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับดินแดนลุ่มน้ำโขงได้รับความสนใจอย่างมากในทั้งองค์กรของรัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนไม่เฉพาะแต่ในประเทศไทย หากเกิดขึ้นในประเทศอื่นๆ ในอาณาบริเวณนี้ด้วยเช่นกันมากบ้างน้อยบ้างแล้วแต่ความพร้อมและความสนับสนุนจากรัฐ ความตื่นตัวเหล่านี้นำไปสู่ความจำเป็นในอันที่จะต้องสร้างเครือข่ายของความร่วมมือเพื่อประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลทำกิจกรรมร่วมกัน และแลกเปลี่ยนทางวิชาการในประเทศไทยเองในบรรดาสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน่วยงานที่สนใจค้นคว้าทางด้านอาณาบริเวณศึกษาต่างให้ความสนใจศึกษาดินแดนในเขตลุ่มน้ำโขงด้วยกันเกือบทั้งสิ้น โดยเฉพาะในกลุ่มสถาบันการศึกษาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้เกิดศูนย์ศึกษาเกี่ยวกับลาว กัมพูชา และเวียดนาม รวมตลอดจนถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดเน้นไปด้านใดด้านหนึ่ง

สถาบันเอเชียศึกษาได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับดินแดนส่วนนี้มาแต่ต้น มีนักวิจัยประจำบางประเทศ มีโครงการศึกษาผู้ลี้ภัยจากอินโดจีนซึ่งได้พัฒนามาเป็นศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชียซึ่งมีผลงานวิจัยงานเขียนที่ดีพิมพ์เป็นจำนวนมากเกี่ยวกับ พม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม กับบางส่วนเกี่ยวกับยูนาน แต่เพื่อสัมฤทธิ์ผลของงานเห็นว่าการจำกัดการศึกษาเฉพาะลาว กัมพูชา และเวียดนาม นอกจากจะเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้ได้ผลสูงสุดแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ได้มีการศึกษาในเบื้องต้น ซึ่งจะมีผลในการสร้างองค์ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้นกับวงวิชาการในรูปของตำรา งานค้นคว้าที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอน เป็นการสร้างนักวิจัยเฉพาะทาง/ประเทศซึ่งยังเป็นที่หายากในสังคมไทยโดยเฉพาะผู้ที่รอบรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านของไทยเอง ทั้งยังเป็นประโยชน์ในการที่จะนำองค์ความรู้ที่ได้ไปกำหนดแนวนโยบายขององค์กรของรัฐ ในยุคปัจจุบันความสำเนียงในเรื่องสังคมแห่งความรู้ (knowledge society) เป็นสิ่งที่สังคมที่พัฒนาจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้ สถาบันเอเชียศึกษาได้แสดงบทบาทนำในด้านอาณาบริเวณศึกษามาเป็นเวลานานและด้วยความสนับสนุนด้วยดีจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเห็นสมควรในการให้

ความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านที่สำคัญของไทยสามประเทศ คือ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ด้วยการก่อตั้งโครงการศึกษาอาณานิคมกลุ่มแม่น้ำโขงขึ้น พร้อมกับสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ตลอดจนทำการวิจัยร่วมกันกับสถาบันวิจัยอื่นๆ ทั้งภายในประเทศและในภูมิภาคนี้

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า วิจัย และผลิตผลงานทางวิชาการในสาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ตลอดจนผลิตงานเขียนเพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจ และความไว้วางใจกันของคนในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง
2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในด้านต่างๆ กับสถาบันวิจัย องค์กรเอกชนในประเทศที่ทำงานด้านอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง และกับองค์กรวิจัย/องค์กรเอกชนของลาว กัมพูชา และเวียดนาม ตลอดจนองค์กรระหว่างประเทศที่มีกิจกรรมอันอยู่ในภารกิจของโครงการฯ นี้
3. ส่งเสริมให้มีการร่วมมือในทางวิชาการกับสถาบันวิจัยในลาว กัมพูชา และเวียดนามในรูปของการร่วมวิจัย ร่วมจัดสัมมนา ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แลกเปลี่ยนนักวิชาการ
4. ให้บริการแก่ภาครัฐและเอกชนในรูปของการให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวนโยบายในปัญหาความสัมพันธ์ด้านต่างๆ ระหว่างไทยกับลาว กัมพูชาและเวียดนาม และที่เกี่ยวกับอนุภูมิภาคนี้โดยรวม

การบริหารโครงการ

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการศึกษาอาณานิคมกลุ่มแม่น้ำโขงขึ้น ตามคำสั่งของสถาบันฯ ที่ 14/2544 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2544 ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

1. อาจารย์ ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ	ที่ปรึกษา
2. ศาสตราจารย์ ดร.เจียน ธีระวิทย์	ที่ปรึกษา
3. ศาสตราจารย์ ดร.สุภาวค์ จันทวานิช	ที่ปรึกษา
4. รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์	ประธาน
5. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
6. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย	กรรมการ
7. รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์	กรรมการ

8. อาจารย์ฉลอง สุนทรวาณิชย์	กรรมการ
9. ดร.ศรีประภา เพชรมีศรี	กรรมการ
10. อาจารย์จ้าวรรณ ธรรมวัตร	กรรมการ
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ นุชเปี่ยม	กรรมการ
12. อาจารย์สมหมาย ชินนาค	กรรมการ
13. นายวรศักดิ์ มหัทธโนบล	กรรมการ
14. ดร.ธัญญาทิพย์ ศรีพนา	กรรมการและเลขานุการ
15. นางสาววัชรินทร์ ยงศิริ	กรรมการและเลขานุการ
16. นางสาวพรพิมล ตรีโชติ	กรรมการและเลขานุการ
17. นายอดิศร เสมอเข้ม	กรรมการและเลขานุการ
18. นางจรูณี หลักทอง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

งบประมาณการดำเนินงานในช่วง 3 ปีแรก (2544-2547)

งานวิจัย

ประมาณ 3 เรื่อง เรื่องละ 400,000 บาท (400,000 x 3) 1,200,000 บาท

งานแปล

ประมาณ 6 ชิ้น/เรื่อง/เล่ม เล่มละประมาณ 300 หน้าละประมาณ
300 บาท (300 x 400 x 6) 720,000 บาท

งานแต่ง/หนังสือ

ประมาณ 3 เรื่อง เรื่องละประมาณ 150,000 บาท (150,000 x 3) 450,000 บาท

สัมมนาระดับภูมิภาค ประมาณ 2 ครั้ง

ครั้งละประมาณ 300,000 บาท (300,000 x 2) 600,000 บาท

อภิปราย/สัมมนาเชิงปฏิบัติการ

ประมาณปีละ 6 ครั้ง ค่าใช้จ่ายรายครั้งละ 20,000 บาท
(20,000 x 6 x 4) 480,000 บาท

อบรม

ประมาณปีละครั้ง ครั้งละประมาณ 200,000 บาท (200,000 x 4) 800,000 บาท
รวม 4,250,000 บาท

แผนงาน

ในช่วงการดำเนินโครงการฯ ระยะ 4 ปีแรก กำหนดให้มีกิจกรรม 6 ประเภท คือ

1. งานวิจัย เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาพรวมของอนุภูมิภาค ของรายประเทศทั้งสาม หรือที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ประมาณ 2 เรื่องเป็นอย่างน้อย
2. งานแปล เป็นการแปลหนังสือที่เขียนเกี่ยวกับอนุภูมิภาคนี้ ที่เกี่ยวกับรายประเทศทั้งสาม หรือที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย และเป็นหนังสือที่รู้จักแพร่หลายที่ใช้อ้างอิงได้ และหากแปลจากภาษาของประเทศนั้น ๆ โดยตรง ควรได้รับการส่งเสริมเป็นพิเศษ ประมาณ 6 ชิ้น
3. งานแต่ง หรือหนังสือ เป็นงานเขียนขึ้นเกี่ยวกับประเด็นที่มีความสำคัญของอนุภูมิภาค หรือของแต่ละประเทศ หรือที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ประมาณ 3 ชิ้น
4. การจัดสัมมนาในระดับอนุภูมิภาคในประเด็นที่มีความสนใจร่วมกัน โดยจัดร่วมกับสถาบันวิชาการแห่งหนึ่งหรือมากกว่านั้น ประมาณ 2 ครั้ง
5. การจัดอภิปราย สัมมนาเชิงปฏิบัติการ อบรมเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอนุภูมิภาค เกี่ยวกับประเทศทั้งสาม หรือที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยด้วย ความร่วมมือกับนักวิชาการสื่อมวลชนที่สนใจในอนุภูมิภาค ประมาณ ปีละ 4 ครั้ง เป็นอย่างน้อย ส่วนการอบรม ประมาณปีละ 1 ครั้ง
6. การสร้างเครือข่าย ต้องให้ความสำคัญให้มาก เพราะมีหน่วยงานทางวิชาการในสถาบันระดับอุดมศึกษาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากที่ให้ความสนใจในประเทศลาว กัมพูชา และอินโดจีน อาทิ เช่น ศูนย์เขมรศึกษาของสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ศูนย์อินโดจีนศึกษาของมหาวิทยาลัยบูรพา ศูนย์อินโดจีนศึกษาของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แม้ไม่มีศูนย์ที่ศึกษาเกี่ยวกับประเทศทั้งสามคมมีแต่สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน แต่มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลาวมาเป็นเวลานาน ทั้งยังมีสถาบันการศึกษาที่โยธธรร สกลนคร เลย ศรีสะเกษ สุรินทร์และอุบลราชธานี ซึ่งต่างมีความสนใจเกี่ยวกับกัมพูชา ลาว และเวียดนาม มหาวิทยาลัยขอนแก่นก็มีศูนย์พัฒนาคุ้มแม่น้ำโขง แม้จะมีงานหลักเฉพาะการอบรมข้าราชการของลาวก็ตาม หน่วยงานวิชาการเหล่านี้จำเป็นต้องประสานและร่วมมือกันอันจะทำให้การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลาว กัมพูชาและเวียดนามได้กว้างขวางขึ้น และทั้งนี้ต้องไม่ลืมหน่วยงานวิชาการในที่อื่น ๆ ที่สนใจในเรื่องเดียวกัน เช่น ศูนย์เอเชียแปซิฟิกศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ศูนย์เอเชียศึกษา) เป็นต้น มีความจำเป็นที่ควรจะพบปะกันบ้างหรือเยี่ยมเยือน หรือจัดกิจกรรมร่วมกันเป็นการสร้างฐานของความร่วมมือที่แน่นแฟ้นขึ้น

ศูนย์วิจัยพหุวัฒนธรรมสังคมลุ่มแม่น้ำโขง

Center for Research on Pluralism in the Mekong Region (CRPM)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University

ที่อยู่

ศูนย์วิจัยพหุวัฒนธรรมสังคมลุ่มแม่น้ำโขง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

โทรศัพท์ & โทรสาร: 0-4323-7605

Center for Research on Pluralism in the Mekong Region (CRPM),

Faculty of Humanities and Social Sciences,

Khon Kaen University , Khon Kaen 40002 ,Thailand

Tel: (66) 043 237605 , Fax: (66) 043 237605

http://mail.kku.ac.th/~hsfac/pahulak_research/index.html

Email: yaoapi@kku.ac.th

หลักการและเหตุผลในการจัดตั้ง

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีด้านข่าวสารและข้อมูลได้เชื่อมโลกเข้าสู่เครือข่ายข้อมูลข่าวสารเดียวกัน อันอาจทำให้เชื่อได้ว่า ระบบความรู้ แบบแผนการผลิต แบบแผนการบริโภค และแบบแผนชีวิตของมนุษย์ จะปรับเปลี่ยนเข้าหากัน จนกระทั่งใกล้เคียงกัน หรือเหมือนกันได้ในที่สุด เมื่อถึงเวลานั้น พรหมแดนทางการเมือง และการแข่งขันต่อสู้ระหว่างรัฐชาติ จำเป็นต้องเปลี่ยนเป็นเขตเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึง กลุ่มประเทศที่อยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือ พึ่งพาอาศัยกัน การเรียนรู้รากฐานทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างกัน จึงเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญสูงสุด

อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรมนั้น นักวิจัยพึงตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม หรือความเป็นพหุลักษณะของสังคมกลุ่มต่างๆ ความไม่เข้าใจ หรือการไม่เคารพวัฒนธรรมพื้นถิ่น (local culture) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในชาติ เช่น ความขัดแย้งในเรื่องการจัดการทรัพยากรระหว่างรัฐกับชาวบ้าน ความขัดแย้งในเรื่องสิทธิพลเมืองหรือ

สิทธิชุมชน ความขัดแย้งระหว่างชาวเมืองและคนท้องถิ่น นักธุรกิจกับเกษตรกร เป็นต้น ในระดับชาติ ความขัดแย้งระหว่างประเทศ หรือทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน อาจมีสาเหตุมาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน และต่างฝ่ายต่างไม่พยายามเรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกัน ทำให้ไม่สามารถพัฒนาความร่วมมือให้อยู่ในระดับที่เท่าเทียมกันได้ เป็นต้น

แนวคิดเรื่อง พหุลักษณะ (plurality) เป็นแนวคิดใหม่ในทางสังคมศาสตร์ ที่เปิดประเด็นให้คนในสังคมตระหนักถึงลักษณะอันหลากหลายของสรรพสิ่งที่อยู่ร่วมกันในสังคม คือความแตกต่างของชนชั้นวิชาชีพ ความคิด อุดมคติ และวิถีชีวิต ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดแนวคิดพหุนิยม (pluralism) คือการยอมรับความหลากหลายของเชื้อชาติและวัฒนธรรม เคารพสถาบันต่างๆ ความสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มต่างๆ ให้ความสำคัญแก่กลุ่มวัฒนธรรมย่อย (subcultures) และยอมรับอัตลักษณ์ที่หลากหลาย ซับซ้อน (multiple identities) ของกลุ่มคน จึงเชื่อได้ว่าการศึกษาศังคมในเชิงพหุลักษณะ หรือ พหุนิยม จะเป็นแนวทางที่ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในสังคมได้

กลุ่มนักวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสังคมอีสานมานานกว่า 20 ปี จนตระหนักถึงความเป็นพหุลักษณะของสังคมอีสาน และตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นกลไกของการพัฒนาให้สังคมมีความเข้มแข็ง และในฐานะที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นมหาวิทยาลัยหลักของภูมิภาคอีสาน จึงควรมีบทบาทในการเป็นผู้นำทางวิชาการในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือจะเกิดขึ้นได้ก็โดยการศึกษาทำความเข้าใจพหุลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศเหล่านี้ เช่น พหุลักษณะทางภาษา ระบบคิด และการปรับตัวอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นต้น

โดยเหตุที่ยังไม่มีหน่วยงานใดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ให้ความสนใจกับการวิจัยและจัดระบบข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงอย่างจริงจัง ทั้งๆที่มีพื้นที่อยู่ติดกันและมีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน คณะนักวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จึงเห็นเป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น จะต้องเสริมความเข้มแข็งให้แก่การวิจัยในด้านนี้ การทำความเข้าใจรากฐานทางวัฒนธรรม ภาษา ระบบความคิด การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของคนในแต่ละสังคม จะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ขจัดอคติความเป็นชาตินิยม ซึ่งเป็นที่มาของความขัดแย้งและกรณีพิพาทระหว่างประเทศ ดังที่ปรากฏอยู่เนืองๆ ผลของการวิจัยสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง จึงไม่เพียงแต่จะให้ฐานข้อมูลรายงานการวิจัยและสิ่งตีพิมพ์ที่เป็นเพียงรูปธรรมเท่านั้น คุณค่าเอนกอนันต์ที่จะได้รับ ก็คือ ทัศนคติที่ต้องเกี่ยวกับคนในชาติต่างๆ เป็นการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน นำไปสู่ความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในด้านวิชาการและการพัฒนา

การวิจัยสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านลุ่มน้ำโขง ยังจะเป็นการเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เนื่องจากจะเป็นฐานองค์ความรู้

ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาเอเชียอาคเนย์ศึกษา (Southeast Asian Studies) ซึ่งคณะกำหนดจะเปิดสอนในช่วงกลางแผน 9 โดยได้ปูพื้นฐานความร่วมมือทางวิชาการ กับมหาวิทยาลัยในประเทศเวียดนาม ลาว มหาวิทยาลัยยูนนาน ประเทศจีน มหาวิทยาลัยมินสเตอร์ ประเทศเยอรมัน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีแห่งซินี๋ย ประเทศออสเตรเลีย และเปิดพื้นที่การวิจัย ให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาระหว่างสาขาวิชาต่างๆของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อีกด้วย

วิสัยทัศน์

ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นศูนย์วิจัยสังคมและวัฒนธรรมของประเทศลุ่มน้ำโขง ที่ได้รับการยอมรับในระดับภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

พันธกิจ

ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีพันธกิจหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. ดำเนินการวิจัยพหุลักษณะของกลุ่มสังคมในลุ่มน้ำโขง ในด้านภาษา ระบบคิด การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการจัดการทรัพยากร
2. พัฒนาการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่มาจากฐานรากของภูมิภาค
3. เผยแพร่ข้อมูลและบริการวิชาการ

ขอบเขต

ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง ในระยะแรกมีระยะเวลา 5 ปี (2546-2550) เน้นการวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ในลุ่มน้ำโขง โดยศึกษาในเชิงพหุลักษณะ ควบคู่ไปกับการนำเสนอแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างกัน

เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแผนกลยุทธ์

กำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับพันธกิจ 3 ประการ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1

เพื่อสร้างองค์ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง และพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สามารถนำไปสู่การตัดสินใจ เกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือกับประเทศลุ่มน้ำโขง โดยผลิตผลงานวิจัยไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง ฐานข้อมูล ไม่น้อยกว่า 3 ชุด

วัตถุประสงค์

- 1.1. เพื่อวิจัยและพัฒนาฐานข้อมูลด้าน โครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

- 1.2. เพื่อวิจัยและพัฒนาฐานข้อมูลด้านภาษา ระบบคิด และการปรับตัวเข้าสู่ระบบการผลิตแบบทุนนิยม

แผนกลยุทธ์

- 1.1. สร้างเครือข่ายกับสถาบันทางวิชาการในประเทศลุ่มน้ำโขง เพื่อการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ
- 1.2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ทำการวิจัยในกรอบทิศทางที่กำหนด
- 1.3. ส่งเสริมและสนับสนุนการแสวงหาแหล่งทุนเพิ่มเติมจากภายนอก

เป้าหมายที่ 2

เพื่อพัฒนาการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่มีฐานรากของภูมิภาค โดยผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 คน

วัตถุประสงค์

- 2.1. เพื่อดำเนินงานวิจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขงในระดับบัณฑิตศึกษา
- 2.2. เพื่อพัฒนาการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาไปสู่ความเป็นนานาชาติ

แผนกลยุทธ์

- 2.1. ส่งเสริมและสนับสนุนการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาเอเชียอาคเนย์ศึกษา (Southeast Asian Studies) ซึ่งดำเนินการโดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และหลักสูตรการจัดการการพัฒนาชนบท (หลักสูตรนานาชาติ) ซึ่งเป็นหลักสูตรสาขาวิชาร่วม
- 2.2. ส่งเสริมและสนับสนุนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้ทำวิทยานิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย
- 2.3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักวิจัยระหว่างประเทศในเครือข่าย
- 2.4. ส่งเสริมและสนับสนุนการแสวงหาแหล่งทุนเพิ่มเติมจากภายนอก

เป้าหมายที่ 3

เพื่อเผยแพร่งานทางวิชาการจากการวิจัยในวารสารไม่น้อยกว่า 10 เรื่อง จัดประชุมทางวิชาการอย่างน้อย 2 ครั้ง

วัตถุประสงค์

- 3.1. เพื่อสร้างชื่อเสียงแก่ศูนย์วิจัย และมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 3.2. เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์

แผนกลยุทธ์

- 3.1. สร้างเครือข่าย และแสวงหาแหล่งทุน เพื่อการจัดประชุมทางวิชาการ
- 3.2. ตั้งกระาะห้องค์ความรู้ เพื่อเผยแพร่สู่การใช้ประโยชน์

การบริหารศูนย์

1. โครงสร้างการบริหาร

ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง กำหนดโครงสร้างการบริหารเพื่อกำกับดูแลให้มีการดำเนินงานตามเป้าหมาย โดยจัดให้มีคณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการบริหารดังนี้

1.1 คณะกรรมการอำนวยการศูนย์

ประกอบด้วยที่ปรึกษาซึ่งเป็นนักวิชาการและมีประสบการณ์การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสังคมในอนุภาคลุ่มน้ำโขง ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและภายในมหาวิทยาลัย

มีหน้าที่คือ

- 1) กำหนดทิศทางในการดำเนินงาน
- 2) อนุมัติแผนงานและแผนงบประมาณประจำปี
- 3) ออกระเบียบและข้อบังคับในการดำเนินงาน และ
- 4) ประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์

คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ ประกอบด้วย

1. Professor Gayle Ness	ที่ปรึกษา
2. Professor Volker Grabowsky	ที่ปรึกษา
3. Professor Charles F. Keyes	ที่ปรึกษา
4. Dr. Phillip Hersh	ที่ปรึกษา
5. ผู้อำนวยการสถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง	ที่ปรึกษา
6. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	ประธานกรรมการ
7. รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย	กรรมการ
8. รศ.ดร.อาร์นต์ พัฒโนทัย	กรรมการ
9. ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ	กรรมการ
10. ดร.ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล	กรรมการ
11. ผศ.ดร.เยาวลักษณ์ อภิชาติวิไลภ	กรรมการและเลขานุการ
12. ดร.รัตนา บุญมรรยะ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

1.2. คณะกรรมการบริหาร

ประกอบด้วยนักวิจัย และผู้เชี่ยวชาญการวิจัยเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมในอนุภาคลุ่มน้ำโขง

มีหน้าที่ คือ

- 1) พิจารณาเสนอทิศทางการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการ
- 2) พิจารณาเสนอแผนงานและแผนงบประมาณประจำปีต่อคณะกรรมการอำนวยการ
- 3) พิจารณาเสนอระเบียบและข้อบังคับในการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการ
ศูนย์
- 4) ควบคุมและกำกับการดำเนินงานของโครงการภายใต้ศูนย์ฯ ให้เป็นไปตาม
แผนงาน วัตถุประสงค์และเป้าหมาย และ
- 5) ทำรายงานประจำปีเสนอมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. แผนการบริหารจัดการศูนย์วิจัย

2.1. การบริหารงบประมาณ

เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์มีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ จึงกำหนดหลักการสำคัญในการบริหารงบประมาณดังนี้

- 2.1.1. มีระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน
- 2.1.2. มีการรายงานต่อมหาวิทยาลัยผ่านคณะกรรมการประจำคณะ
- 2.1.3. มีระบบการตรวจสอบชัดเจน
- 2.1.4. ยึดหลักการใช้จ่ายอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ

2.2 แนวทางการกำกับการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย

- 2.2.1. กำหนดแผนงานวิจัยที่เชื่อมโยงกับบัณฑิตศึกษา
- 2.2.2. พัฒนาเครือข่ายการวิจัยร่วมกับสถาบันวิชาการในกลุ่มประเทศเป้าหมาย
- 2.2.3. แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย ติดตามการดำเนินงาน
โครงการและประเมินผลงาน
- 2.2.4. จัดให้มีเวทีเพื่อระดมสมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์วิจัย ดังนี้
 - ประชุมคณะกรรมการอำนวยการ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้งเพื่อกำหนดแผนและทิศ
ทางการวิจัย
 - ประชุมคณะกรรมการบริหาร เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามและประเมินการ
ดำเนินงานของศูนย์
 - ประชุมคณาจารย์ นักวิจัย และผู้สนใจ เพื่อระดมความคิดเห็นในการกำหนด
กรอบวิจัย และเผยแพร่ผลงานวิจัย
 - ประชุมร่วมผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

แผนงานและกิจกรรม

แผนดำเนินงานปีงบประมาณ 2545

สำหรับปีที่ 1 ของการดำเนินงาน ศูนย์กำหนดแผนและกิจกรรมดำเนินงานดังนี้

1. แผนงานบริหาร ประกอบด้วย

- 1.1. จัดวางโครงสร้างระเบียบ และแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน
- 1.2. แต่งตั้งกรรมการอำนวยการ กรรมการบริหาร และเจ้าหน้าที่ประสานงาน
- 1.3. จัดประชุมกรรมการชุดต่างๆ ตามวาระ ดังนี้
 - ประชุมคณะกรรมการอำนวยการ 2 ครั้งเพื่อกำหนดแผนและทิศทางกรวิจัย
 - ประชุมคณะกรรมการบริหาร เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามและประเมินการดำเนินงานของศูนย์

2. แผนงานวิจัยและสัมมนา ประกอบด้วย

- 2.1. ดำเนินงานวิจัย เรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประมวลและประเมินสถานภาพขององค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมลุ่มน้ำโขงในด้าน ภาษา ระบบคิด ชาติพันธุ์ และการเปลี่ยนแปลง และการจัดการทรัพยากร
- 2.2. จัดเวทีเสวนาวิชาการ เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.3. จัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง สถานภาพของการวิจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมในลุ่มน้ำโขง

3. แผนงานสนับสนุนบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย

- 3.1. การพัฒนาหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาเอเชียอาคเนย์ศึกษา

4. แผนงานจัดระบบฐานข้อมูล ประกอบด้วย

- 4.1. จัดทำฐานข้อมูลเบื้องต้นด้านสังคมและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง

งบประมาณ

งบประมาณปี 2545 ที่เสนอขอรวมทั้งสิ้น 500,000 บาท ซึ่งขอรับการสนับสนุนจากกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานดังนี้

1. แผนงานบริหาร	224,000 บาท
1.1 ค่าตอบแทน	
● ค่าบริหารจัดการ โครงการ (3%)	5,000 บาท
● ค่าเบี้ยประชุมสำหรับคณะกรรมการอำนวยการ (2x500x7)	7,000 บาท
● ค่าเบี้ยประชุมสำหรับคณะกรรมการบริหาร (10x300x9)	27,000 บาท
1.2. ค่าจ้าง	

● เจ้าหน้าที่ประสานงาน (1x12x6,840)	82,080 บาท
1.3. ค่าใช้สอยและวัสดุ	
● ค่าเบี้ยเลี้ยงและเดินทางของคณะกรรมการอำนวยการ (8000x2x2)	32,000 บาท
● ค่าวัสดุ	40,000 บาท
● ค่าติดต่อสื่อสาร	20,000 บาท
2. แผนงานวิจัยและสัมมนา	230,000 บาท
2.1. ทุนสนับสนุนชุดโครงการวิจัย	
เรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง	210,000 บาท
2.2. การสัมมนาผู้เชี่ยวชาญระดับท้องถิ่น	20,000 บาท
3. แผนงานบัณฑิตศึกษา	6,000 บาท
3.1. การสัมมนาเพื่อพัฒนาหลักสูตรเอเชียอาคเนย์ศึกษา	6,000 บาท
4. แผนงานจัดระบบฐานข้อมูล	40,000 บาท
4.1. ฐานข้อมูลเบื้องต้นด้านสังคมและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง	40,000 บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ศูนย์กำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานในปีที่ 1 (2545-2546) ดังนี้

1. มีโครงสร้างการบริหารศูนย์ มีระเบียบและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน
2. มีการประชุมคณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการบริหารศูนย์วิจัย
3. โครงการวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จอย่างน้อย 1 โครงการ
4. มีผลงานตีพิมพ์ในวารสารระดับประเทศอย่างน้อย 1 เรื่อง
5. มีการสัมมนาทางวิชาการ
6. มีการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่มุ่งเน้นการศึกษาวิจัยพหุลักษณะของสังคมในลุ่มน้ำโขง

โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ กัมพูชา
- จีน - พม่า - ลาว - เวียดนาม - ไทย หรือ หกเหลี่ยมเศรษฐกิจ

(Greater Mekong Subregional Economic Cooperation : GMS-EC)

สำนักความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าภูมิภาค

กลุ่มความร่วมมือกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ *

The Bureau of regional Trade and Economic Cooperation,

International Economic Cooperation Group

ที่อยู่

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

อาคาร ค.ธ.ราชดำเนินกลาง แขวงบวรนิเวศน์

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โทรศัพท์ (02) -2826171-9 แฟกซ์ (02)-280-0775

Greater Mekong Subregional Economic Cooperation : GMS-EC

The Bureau of regional Trade and Economic Cooperation

Department of Business Economics

Ministry of Commerce.

Building Kor, Ratchadamneon Klang Rd., Bovornnives

Pranakorn, Bangkok 10200 THAILAND

Tel. 66-2-282-6171-9 Fax. 66-2-280-0775.

<http://www.moc.go.th/thai/dbe/>

ความเป็นมา

เป็นโครงการที่ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank - ADB) ให้การสนับสนุนทางวิชาการ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยการศึกษาระยะที่ 1 แล้วเสร็จในเดือนกุมภาพันธ์ 2536 เพื่อกำหนดขอบเขตของโครงการแต่ละสาขาและโครงการความร่วมมือที่มีโอกาสพัฒนา สำหรับการศึกษาระยะที่ 2 ADB ได้ทำการศึกษาแล้วเสร็จและได้จัดประชุมระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโส ครั้งที่ 5 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2538 เพื่อรับผลการศึกษาในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการความร่วมมือ ทั้ง 7

* ข้อมูลจากเว็บไซต์

สาขา คือ คมนาคมขนส่ง พลังงาน สื่อสารโทรคมนาคม พัฒนาศักยภาพมนุษย์ ท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการค้าการลงทุน

ขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษาระยะที่ 3 คือกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงถึงปี 2563 (ค.ศ. 2020)

วัตถุประสงค์

- ส่งเสริมการขยายตัวด้านอุตสาหกรรม การเกษตร การค้า การลงทุนและบริการ เพื่อให้เกิดการจ้างงาน ยกกระตือรือร้นการครองชีพ

- ให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกัน
- ให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
- ช่วยเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสการแข่งขันในเวทีการค้าโลก

พื้นที่โครงการ

ประกอบด้วยประเทศกัมพูชา ไทย ลาว เวียดนาม พม่า และจีน (มณฑลยูนนาน) ในส่วนของพื้นที่โครงการของไทย ประกอบด้วย

- ภาคเหนือตอนบน 9 จังหวัด
ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน และตาก
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 จังหวัด
ได้แก่ นครพนม เลย สกลนคร หนองคาย อุดรธานี อำนาจเจริญ อุบลราชธานี และมุกดาหาร
- ภาคตะวันออก 2 จังหวัด
ได้แก่ ปราจีนบุรี และสระแก้ว

สาขาความร่วมมือ

ประกอบด้วย 8 สาขา โดยเป็น 7 สาขาเริ่มแรก ได้แก่ สาขาคมนาคมขนส่ง สาขาพลังงาน สาขาสื่อสารโทรคมนาคม สาขาพัฒนาศักยภาพมนุษย์ สาขาการท่องเที่ยว สาขาสีงแวดล้อมและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสาขาการค้าการลงทุน ต่อมาในการประชุมฯ ครั้งที่ 8 เมื่อปี 2541 ได้แยกสาขาการค้าการลงทุนออกจากกัน เป็น 2 สาขา คือ สาขาการอำนวยความสะดวกทางการค้า และสาขาการลงทุน

กลไกการดำเนินงานความร่วมมือ ประกอบด้วย

- การประชุมคณะทำงาน/Forum ในแต่ละสาขา
- การประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส
- การประชุมระดับรัฐมนตรี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

โครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มประเทศสมาชิก ซึ่งจะช่วยขยายเศรษฐกิจการค้า การลงทุนในระหว่างประเทศสมาชิก

ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

มีการประชุมระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสแล้ว 9 ครั้ง ในการกำหนดนโยบายและเห็นชอบกรอบแผนงาน/โครงการความร่วมมือใน 8 สาขา โครงการหลักส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการออกแบบรายละเอียดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ผลการประชุมสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ครั้งที่ 1 : กุมภาพันธ์ 2536 เห็นชอบผลการศึกษาระยะที่ 1 ตามที่ ADB เสนอ

ครั้งที่ 2 : สิงหาคม 2536 เห็นชอบข้อเสนอทางเทคนิคและแนวทางการจัดลำดับความสำคัญของโครงการตามแผนศึกษาระยะที่ 2

ครั้งที่ 3 : เมษายน 2537 เห็นชอบผลการศึกษาระดับกลางของการศึกษาระยะที่ 2 และจัดลำดับความสำคัญของโครงการ โดยให้ความสำคัญสูงกับโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างน้อย 2 ประเทศในอนุภูมิภาค

ครั้งที่ 4 : กันยายน 2537 เห็นชอบร่างรายงานขั้นสุดท้ายและเร่งรัดการดำเนินงานเพื่อนำแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยให้ความสำคัญสูงใน 2 สาขา คือ สาขาคมนาคมขนส่ง และสาขาพลังงาน

ครั้งที่ 5 : พฤศจิกายน 2538 เห็นชอบผลการดำเนินงานของคณะทำงานด้านคมนาคมขนส่ง พลังงาน สื่อสารโทรคมนาคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ครั้งที่ 6 : สิงหาคม 2539 เห็นชอบการดำเนินงานของคณะทำงานรายสาขา กลไก การประสานงาน และขอบเขตการศึกษา ยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือในระยะยาว

ครั้งที่ 7 : เมษายน 2540 เห็นชอบให้จัดทำวิสัยทัศน์ 2020 เน้นการพัฒนาคน การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอนุภูมิภาค

ครั้งที่ 8 กันยายน 2541 เห็นชอบกรอบกลยุทธ์ความร่วมมือใหม่ภายใต้วิถีดิจิทัลทางเศรษฐกิจตามที่ ADB เสนอ ซึ่งเน้นการพัฒนาแบบผสมผสานระหว่างพื้นที่กิจกรรมการพัฒนา และความร่วมมือที่ชัดเจนในลักษณะ Economic Corridor โดยเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน ในพื้นที่ Economic Corridor อย่างเป็นทางการ ดังนี้

(1) ปรับปรุงกฎระเบียบการผ่านแดนของสินค้าและผู้โดยสาร เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

(2) ประสานความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและ ADB อย่างใกล้ชิดรวมทั้งการจัดการแหล่งเงินทุนจากประเทศที่สาม เพื่อสนับสนุนแผนงาน/โครงการที่มีลำดับความสำคัญสูงให้เกื้อหนุนต่อการค้า การลงทุน

(3) เส้นทางที่มีศักยภาพสูง ในการพัฒนาตามแนวความคิด Economic Corridor เป็นลำดับแรก ได้แก่ การพัฒนาพื้นที่ตามแนวตะวันตก-ตะวันออก เชื่อมโยงระหว่างเกาะละแหม่ง-เมียวดี-แม่สอด-มุกดาหาร-สะพานนะเขต-ดองฮา-ดานัง

ทั้งนี้ ที่ประชุมเห็นชอบร่วมกันว่าความร่วมมือด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน องค์ประกอบสำคัญต่อการพัฒนาตามแนวความคิด Economic Corridor โดยควรเร่งรัดให้มีการพิจารณาลดข้อจำกัดทางการค้า และอุปสรรคที่มีภาษี (Non-Tariff Barrier) ตลอดจนการอำนวยความสะดวกทางการผ่านแดนของการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร

ครั้งที่ 9 : มกราคม 2543 สำหรับสาขาการอำนวยความสะดวกทางการค้า เห็นชอบกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการ ดังนี้

1. ให้ดำเนินการได้ทันทีสำหรับ 4 กิจกรรม คือ
 - 1.1. จัดตั้งหน่วยงานภายในประเทศเพื่อหารือและประสานงานระหว่างภาครัฐบาลกับเอกชน
 - 1.2. ศึกษากฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศโดยเฉพาะระเบียบพิธีการศุลกากร เพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้สนใจและให้เกิดความโปร่งใส
 - 1.3. ดำเนินโครงการนำร่องซึ่งประกอบด้วยมาตรการและการดำเนินงานต่างๆ ในการอำนวยความสะดวกทางการค้าในแนวเขตพื้นที่เศรษฐกิจ East-West Corridor
 - 1.4. ความร่วมมือด้านศุลกากร ซึ่งในการประชุมครั้งแรกของ Customs Subgroup ระหว่างการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสและรัฐมนตรี ครั้งที่ 9 นั้น ที่ประชุมเห็นชอบประเด็นต่างๆ ได้แก่ การตรวจปล่อยสินค้าจุดเดียว การปรับประสานการบริหารงาน ขั้นตอน และพิธีการศุลกากรให้เป็นแบบเดียวกันและง่ายขึ้น และแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับกฎ ระเบียบด้านศุลกากรระหว่างกัน
2. สำหรับกิจกรรมอื่น คือ การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร ขยายความตกลงทางการค้าทวิภาคีที่มีอยู่แล้วเป็นความตกลงทางการค้าในระดับอนุภูมิภาค ความร่วมมือด้านสินค้าเกษตร และโดยเฉพาะกลไกการยุติข้อพิพาท และระบบการชำระเงิน ขอให้พิจารณาดำเนินการอยู่ใน 4 กิจกรรมข้างต้นด้วย
3. สำหรับประเด็นอื่นๆ เห็นชอบ ดังนี้
 - 3.1. วิสัยทัศน์และแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจภายใต้แผนงานของ GMS ระหว่างปี 2543 - 2545 โดยให้เสริมสร้างกลไกการประสานงานความร่วมมือต่างๆ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ

ที่เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร การพัฒนาแนวเขตพื้นที่เศรษฐกิจ
แก้ไขปัญหาความยากจนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น การพัฒนา
ทรัพยากรบุคคล กลยุทธ์ด้านสิ่งแวดล้อม ให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในด้านการค้า
การลงทุน ตลอดจนจัดหาแหล่งเงินทุน และประสานงานกับประเทศผู้บริจาค ทั้งนี้
ขอให้ ADB ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานต่างๆ รวมทั้งสนับสนุนการ
ดำเนินงานในสาขาความร่วมมือต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จต่อไป

- 3.2. ให้จัดการประชุม GMS Business Forum ครั้งแรก ช่วงต้นปี 2543 ในประเทศไทย โดย
หอการค้าไทยจะเป็นเจ้าภาพร่วมกับ ADB
- 3.3. ให้ขยายแนวเขตพื้นที่เศรษฐกิจ East-West Corridor ที่เชื่อมโยงเวียดนาม-ลาว-ไทย ไปยัง
พม่า และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาแนวเขตพื้นที่เศรษฐกิจอื่นด้วย โดยเฉพาะ
North – South ที่เชื่อมโยงไทย-พม่า-ลาว-มณฑลยูนนาน (จีนตอนใต้)
- 3.4. ให้จัดทำพิธีสารแนบท้ายและภาคผนวกสำหรับความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวก
ด้านการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร ระหว่างไทย-ลาว-เวียดนาม ที่ได้ลงนามเมื่อวันที่
26 พฤศจิกายน 2542 ให้เสร็จภายในปี 2543 เพื่อให้การผ่านแดนมีผลในทางปฏิบัติ
โดยเร็ว และได้กำหนดกรอบเวลาให้ประเทศสมาชิก GMS 6 ประเทศจัดทำความตกลง
ฯ ในลักษณะดังกล่าวให้เสร็จภายในปี 2548 และให้คณะทำงานด้านคมนาคม
ขนส่งประสานการดำเนินงานต่างๆ กับคณะทำงานด้านการอำนวยความสะดวกทาง
การค้า และการลงทุน
- 3.5. ให้พิจารณาเสนอแนะความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนความร่วมมือในอนุภูมิภาค
เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
และการลงทุนอื่นๆ

4. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงพาณิชย์ ได้แก่

- 4.1. ได้ดำเนินโครงการศึกษาอุปสงค์ของตลาดประเทศเพื่อนบ้าน (ลาว กัมพูชา เวียดนาม
พม่า และจีนตอนใต้) ในปี 2540 และได้นำผลการศึกษาเผยแพร่แก่หน่วยงานที่
เกี่ยวข้องทั้งภาคราชการและเอกชน รวมทั้งได้จัดสัมมนาเรื่องสู่ทางการส่งออกสินค้า
ผ่านแดนสู่ประเทศเพื่อนบ้าน เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2541 ที่จังหวัดอุดรธานี เพื่อ
แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและเผยแพร่ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ
ผู้ประกอบการในเรื่องสู่ทางการค้ากับลาวและเวียดนาม
- 4.2. ได้จัดคณะผู้แทนไทยเดินทางไปเจาะตลาดและหาแหล่งวัตถุดิบในลาว และเวียดนาม
ระหว่างวันที่ 6-12 กรกฎาคม 2541 เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพทางการค้ากับประเทศ
เพื่อนบ้าน

- 4.3. ได้ดำเนินโครงการศึกษาการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบด้านการเกษตรแถบชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน (ลาวและกัมพูชา) เพื่อนำมาผลิตในไทย โดยพยายามผลักดันให้มีการสร้างโรงงานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แถบชายแดน เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตและขยายตลาดสินค้าให้มากขึ้น
- 4.4. ไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดประชุมระดับรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการ เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2540 ซึ่งทำให้เกิดความใกล้ชิดเป็นกันเอง และเกิดความโปร่งใสในการปรึกษาหารือกันของรัฐมนตรีประเทศสมาชิก และได้นำผลการประชุมเข้าพิจารณาในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส
- 4.5. กรมส่งเสริมการส่งออกได้จัดคณะผู้แทนทางการค้าเข้าร่วมงานแสดงสินค้าพระราชอุทยานเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2542 ณ กรุงเทพมหานคร
5. การอำนวยความสะดวกด้านการค้าโดยเฉพาะด้านการค้าชายแดน ได้ดำเนินการดังนี้
- 5.1. กระจายอำนาจให้สำนักงานการค้าต่างประเทศในส่วนภูมิภาคทั้ง 5 แห่ง ได้แก่ เชียงใหม่ หาดใหญ่ ขอนแก่น ชลบุรี และสระแก้ว สามารถออกใบอนุญาตเพื่อการนำเข้า-ส่งออกสินค้า การออกหนังสือรับรองการชำระค่าธรรมเนียมพิเศษในการส่งออกหรือนำเข้าสินค้า ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าและหนังสือรับรองการนำเข้าตามความตกลงการเกษตรภายใต้องค์การการค้าโลก เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ ผู้ประกอบการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน และผู้ส่งออกที่มีภูมิลำเนาในส่วนภูมิภาค
- 5.2. ยกเลิกข้อกำหนดภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าไทย-ลาว ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2534 ในมาตรา 6 ได้กำหนดให้ ผู้ทำการค้าของไทยและผู้ทำการค้าของลาวต้องจดทะเบียนกับรัฐบาลของแต่ละประเทศ จึงสามารถทำการค้าได้ โดยได้เจรจากับลาว เพื่อยกเลิกการจดทะเบียนผู้ทำการค้าของทั้งสองประเทศ และได้มีการลงนามบันทึกการหารือ โดยทั้งสองประเทศจะยกเลิกการจดทะเบียนผู้ทำการค้า และกระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศยกเลิกการจดทะเบียนเป็นผู้ทำการค้ากับลาว เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2540 มีผลทำให้นักธุรกิจของไทยสามารถทำการค้ากับลาวได้โดยเสรี
- 5.3. ได้ดำเนินการผ่อนปรนมาตรการควบคุมการส่งออกข้าวไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดนทั้ง 30 จังหวัด สามารถอนุญาตให้ส่งออกข้าวทางชายแดนได้จากวงเงินไม่เกินครั้งละ 500,000 บาท เป็นไม่จำกัดวงเงิน ตั้งแต่วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2540 เป็นต้นไป
6. ความร่วมมือทางทรัพย์สินทางปัญญาในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

- 6.1. ได้ดำเนินการส่งเสริมความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา โดยได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาในรูปแบบทวิภาคีกับจีน เวียดนาม และลาวแล้ว สำหรับพม่าและกัมพูชาก็ได้มีการเจรจา ทบทวนเพื่อลงนามในบันทึก ความเข้าใจดังกล่าว
- 6.2. ได้มีการจัดสัมมนาความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญากับประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ไปแล้ว โดยมี ไทย จีน ลาว เวียดนาม และกัมพูชา เข้าร่วม ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในรูปแบบพหุภาคี และมีเป้าหมายสู่การลงนามในร่างคำปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาในลุ่มแม่น้ำโขง (Declaration on Intellectual Property Cooperation in the Greater Mekong River Basin) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้
- 6.2.1. ย้ำเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะเพิ่มพูนความร่วมมือในด้านทรัพย์สินทางปัญญา โดยใช้หลักการเคารพอธิปไตยและความเคารพสิทธิของซึ่งกันและกัน
- 6.2.2. จะใช้กระบวนการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Mutual Assistance) ในการพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญาให้เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติสากล
- 6.2.3. แสวงความมุ่งหวังที่จะมีบทบาทที่เกื้อกูลและป็นแต่มาตรฐานและธรรมเนียมปฏิบัติสากลในด้านทรัพย์สินทางปัญญา
- 6.2.4. เรียกร้องให้ประเทศที่พัฒนาแล้วปฏิบัติตามเจตนารมณ์และตัวบทอันเป็นลายลักษณ์อักษรของ TRIPs
- 6.2.5. ในส่วนที่เป็นความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะย้ำความร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยนบุคลากร การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การศึกษาในเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีบริหารทรัพย์สินทางปัญญา การเผยแพร่ข้อมูลด้านทรัพย์สินทางปัญญา และการพิทักษ์สิทธิทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งกันและกัน
- 6.2.6. ยืนยันเจตนารมณ์ที่จะพบปะหารือกันอย่างสม่ำเสมอในกรอบความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาในลุ่มแม่น้ำโขง เพื่อ เสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างกันตลอดจนถึงความรุ่งเรืองร่วมกัน

ทั้งนี้ โดยเน้นให้ความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา และช่วยส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจด้วยการช่วยขจัดอุปสรรค การค้าระหว่างกัน อย่างค่อยเป็นค่อยไป และขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละประเทศ

สมาคมไทย-ลาว

Thai – Lao Association

ที่อยู่

สมาคมไทย-ลาว
 กรมสารนิเทศ
 กระทรวงการต่างประเทศ
 ถนนศรีอยุธยา แขวงพญาไท เขตราชเทวี
 กรุงเทพฯ 10400
 โทรศัพท์ : 02-6435200-01 โทรสาร : 02-643-5202
 Thai – Lao Association
 Department of Information
 Ministry of Foreign Affairs
 Sri Ayudhya Road, Bangkok 10400 THAILAND
 Tel : 66-2-6435200-01 Fax : 66-2-643-5202
<http://web.kku.ac.th/~lao/new/lao0401.htm>

ความเป็นมา

สมาคมไทย – ลาว จัดตั้งขึ้นตามมติที่ประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย – ลาว ครั้งที่ 3 ซึ่งมีการประชุมที่เวียงจันทน์ เมื่อเดือนกันยายน 2536 โดยได้จดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชน มีฐานะเป็นนิติบุคคลเมื่อ 10 มกราคม 2537 ใช้ชื่อว่า “สมาคมไทย – ลาว” มีนายอาสา สารสิน เป็นนายกสมาคมฯ

สมาคมไทย – ลาว ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “Thai – Lao Association” มีเครื่องหมายสมาคมเป็นรูปพระธาตุศรีสองรักเหนือธงไทย – ลาวไขว้

แนวความคิดของการจัดตั้งสมาคมมิตรภาพระหว่างไทยกับลาว มีมาตั้งแต่ปี 2529 แต่เป็นเพียงความเคลื่อนไหวของกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งรัฐบาลในขณะนั้นพิจารณาว่าควรชะลอไว้ก่อน

ในปี พ.ศ. 2531 ภายหลังข้อพิพาทกรณีบ้านร่มเกล้ายุติลง และนายกรัฐมนตรีชาติชาย ชุณหะวัณ ได้เดินทางเยือน สปป.ลาว อย่างเป็นทางการ เมื่อเดือนพฤศจิกายนของปีนั้น ได้มีแถลงการณ์ร่วมของทั้งสองประเทศและข้อตกลงประการหนึ่ง คือ จะสนับสนุนการจัดตั้งสมาคมมิตรภาพไทย – ลาว และลาว – ไทย ขึ้นในแต่ละประเทศ

ฝ่ายลาวได้จัดตั้งสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย ขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม 2531 ส่วนฝ่ายไทยได้จัดตั้งสมาคมมิตรภาพไทย – ลาวขึ้น เมื่อเดือนมิถุนายน 2532 และได้มีการหารือระหว่าง 2 สมาคมเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2532 โดยสมาคมฝ่ายลาวเป็นฝ่ายเดินทางเยือนไทย แต่หลังจากนั้น กิจกรรมของสมาคมฯ ได้หยุดชะงักไป ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากปัญหาการเมืองภายในของไทย จนกระทั่งปี 2535 ที่ประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือ (JC) ไทย – ลาวเมื่อเดือนสิงหาคม 2535 จึงได้เห็นพ้องที่จะฟื้นฟูการดำเนินการของสมาคมมิตรภาพไทย – ลาว ขึ้นมาใหม่

หลังจากนั้น ฝ่ายลาวได้แต่งตั้งคณะกรรมการของสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย ชุดใหม่เมื่อเดือนกรกฎาคม 2536 ในขณะที่ฝ่ายไทยมีการดำเนินการเพื่อจัดตั้งกลไกของไทย โดยใช้ชื่อว่า สมาคมไทย - ลาวโดยนายอาสา สารสิน อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และได้มีการสรรหาบุคคลที่จะมาร่วมงานในตำแหน่งกรรมการของสมาคม ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน เช่น คุณวิทยา เวชชาชีวะ อธิบดีปลัดกระทรวงการต่างประเทศ รับตำแหน่งอุปนายก ดร.วิโรจน์ รามางกูร ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเทศลาวแสดงความยินดีร่วมงานของสมาคมโดยรับตำแหน่งเลขานุการ และผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ ทั้งทางธุรกิจและวิชาการร่วมเป็นกรรมการ บุคคลเหล่านี้มีภาระหน้าที่งานรัดตัวมากมาย แต่ก็ได้เสียสละมาทำงานด้วยวัตถุประสงค์เดียวกันคือ อยากเห็นความสัมพันธ์อันดีระหว่างพี่น้องไทยกับลาวอยากเห็นลาวเจริญก้าวหน้าร่วมกับไทย

การประชุมและพบหารือระหว่างสมาคมไทย – ลาว กับสมาคมมิตรภาพลาว – ไทยมีอยู่ประจำ สมาคมทั้งสองมีแผนงานร่วมกัน 2 ปี กำหนดแนวทางและกรอบของกิจกรรมความร่วมมือที่จะร่วมกันดำเนินการ วัตถุประสงค์หลักคือเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างประชาชนทั้งสองฝ่ายในทั้งด้านการศึกษา วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

กิจกรรมบางประการที่ได้กระทำกันไปแล้วมี อาทิ การทอดผ้าป่าที่วัดแสนสุขาราม หลวงพระบาง และร่วมงานบุญวัดพระธาตุหลวง ที่นครเวียงจันทน์ของสมาคมไทย – ลาว และการเชิญสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย มาร่วมนมัสการพระธาตุศรีสองรัก จังหวัดเลย

ด้านเศรษฐกิจ สมาคมฯ มีโครงการที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับภาคเอกชนในการดำเนินธุรกิจกับลาว เช่น การจัดคณะสันถวไมตรีทางเศรษฐกิจเยือนซึ่งกันและกันเพื่อเปิดโอกาสให้เอกชนทั้งสองฝ่ายหารือหาช่องทางความเป็นไปได้ทางธุรกิจ ซึ่งในเดือนตุลาคม 2537 สมาคมไทย – ลาว ได้จัดคณะสันถวไมตรีทางเศรษฐกิจระดับสูงจำนวนกว่า 50 คน นำโดย ฯพณฯ นายอานันท์ ปันยารชุน ในฐานะที่ปรึกษาและสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสมาคมฯ เดินทางเยือนลาว

หลังจากนั้น เมื่อปี 2539 ท่านเพ้า บุนนะพน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ขนส่งไปรษณีย์และก่อสร้างของลาว ในฐานะนายกสมาคมมิตรภาพลาว-ไทย ก็ได้นำคณะสันถวไมตรีทางเศรษฐกิจมาเยือนไทยเป็นการตอบแทน นอกจากนี้สมาคมฯ ยังสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลลาวของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการจัดทำระบบฐานข้อมูลลาวด้านการค้าและการ

ลงทุน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเปิดหลักสูตรสอนภาษาลาวที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้การจัดฝึกอบรมแก่ภาคเอกชนลาวทางด้านธุรกิจในโครงการต่างๆ เช่น การฝึกอบรมด้านการจัดการศึกษา (International Management Educational Training-IMET)

คณะกรรมการสมาคมชุดปัจจุบัน (2543-2545)

ฯพณฯ ท่านอาสา สารสิน	นายกสมาคม
คุณวิทยา เวชชาชีวะ	อุปนายก
คุณวีรพงษ์ รามางกูร	เลขาธิการ
ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์	กรรมการ
นายชวาล ชวณิษฐ์	กรรมการ
อธิบดีกรมเศรษฐกิจ	กรรมการ
คุณदनัย คุณละลัมพะ	กรรมการ
คุณโฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์	กรรมการ
ศาสตราจารย์วันชัย วัฒนศัพท์	กรรมการ
คุณสมชาย กรุสวนสมบัติ	กรรมการ
คุณไพโรจน์ ลำซ่า	กรรมการ
คุณวิจิตร สุพินิจ	กรรมการ
คุณชาติเชื้อ วรรณสูต	กรรมการ
นายพรรคชัย บุญปาน	กรรมการ
นายศุภฤกษ์ โพธิ์ทอง	กรรมการ
ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
อธิบดีกรมเอเชียตะวันออก	กรรมการ
ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล	กรรมการ
คุณชนินทร์ ว่องกุศลกิจ	กรรมการ
คุณศิวัช งานทวี	กรรมการ
คุณชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์	กรรมการ
นายธาดา เสถียรฤกษ์	กรรมการ
นายมงคล ศิริรัตนรังษี	กรรมการ
นายสมบัติ สุวรรณลีลา	กรรมการ
นายนิคม ตัญญาโณภิญญ	กรรมการ
นายพรชัย ไชยพจน์พานิช	กรรมการ
อธิบดีกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการและนายทะเบียน

ผู้อำนวยการกองคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กรรมการและเหรัญญิก

รายชื่อที่ปรึกษาสมาคมไทย – ลาว ชุดปัจจุบัน (2543 - 2545)

1. ศพณฯอนันท์ ปันยารชุน
2. นายวงศ์ พลนิกร
3. เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
4. นายสุธี สิงห์เสน่ห์
5. เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
6. เอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ กระทรวงการต่างประเทศ
7. รักษาการกงสุลใหญ่ ณ สหวัณนะเขต กระทรวงการต่างประเทศ
8. อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
9. พล.ต.เสรีรัตน์ ถิ่นรัตน์
10. นายสุกร ปราดเปรื่อง
11. ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
12. ประธานหอการค้าแห่งประเทศไทย
13. ประธานสมาคมธนาคารไทย
14. นายวิสุทธ์ บุรณากาญจน์

วัตถุประสงค์

1. กระชับและเพิ่มพูนความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนไทย-ลาวอันที่ญาติพี่น้อง โดยเสริมสร้างการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-ลาว ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการติดต่อและสร้างความเข้าใจระหว่างกัน
2. ส่งเสริมความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวิชาการ และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม
3. ศึกษาหรือค้นคว้าเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีระหว่างกัน
4. เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศทั้งสอง ทั้งทางด้านการเมืองเศรษฐกิจ วิชาการ สังคมและวัฒนธรรม
5. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างกัน
6. เป็นศูนย์ของฝ่ายไทย ในการติดต่อประสานในการดำเนินกิจกรรม ข้างต้น ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับองค์กรที่เกี่ยวข้องของฝ่ายลาว

การดำเนินงานของสมาคมไทย-ลาว

ตามข้อบังคับสมาคมไทย-ลาว (ฉบับแก้ไข 2 ตุลาคม 2542) สมาคมฯ ดำเนินกิจกรรม โดยคณะกรรมการไม่เกิน 20 คน ทำหน้าที่บริหารสมาคม โดยกระทรวงการต่างประเทศ เสนอรายชื่อคณะกรรมการให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง

คณะกรรมการชุดใหม่ของสมาคมไทย - ลาว ได้รับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2542 นอกจากนี้ กรรมการสมาคมได้แต่งตั้งที่ปรึกษาจำนวนหนึ่งเพื่อให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาคมไทย - ลาว นับตั้งแต่จัดตั้งสมาคมฯ เมื่อปี 2537 จนถึงปัจจุบัน สมาคมฯ ได้ดำเนินงานมาเป็นปีที่ 7 โดยในช่วงเวลาดังกล่าวสมาคมฯ ได้ร่วมกับสมาคมมิตรภาพลาว - ไทย ดำเนินโครงการประจำปี และดำเนินกิจกรรมว่าด้วยความร่วมมือในสาขาต่างๆ ได้แก่

- การประชุมร่วมประจำปีระหว่างสองสมาคมโดยผลัดกันเป็นเจ้าภาพ การประชุมดังกล่าวมีขึ้นเพื่อทั้ง 2 ฝ่ายจะได้มีโอกาสทบทวนกิจกรรมความร่วมมือที่ผ่านมา และเพื่อหารือเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะดำเนินการร่วมกันในอนาคต การประชุมร่วมระหว่างสองสมาคมประจำปี 2544 ที่โพนทอง แขวงเชียงขวาง สปป.ลาว ในเดือนมีนาคม 2544 เพื่อพิจารณาแผนงานปี 2544 โดยจะเน้นความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนไทยใน สปป.ลาว และการร่วมมือด้านการกีฬาระหว่างกัน
- ด้านวัฒนธรรม ทั้งสองสมาคมได้เข้าร่วมงานบุญสำคัญของทั้งสองประเทศ เช่น งานบุญพระธาตุศรีสองรัก จังหวัดเลย งานบุญธาตุหลวง เวียงจันทน์ งานบุญพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม และการแลกเปลี่ยนทางศิลปะและวัฒนธรรมระหว่างกัน เช่น ฝ่ายลาวได้นำคณะศิลปินลาวมาแสดงในงานบุญพระธาตุพนม เมื่อมกราคม 2542 และฝ่ายไทยได้นำศิลปินล้านนาไปแสดงที่หลวงพระบาง เมื่อเมษายน 2542 และเมื่อเมษายน 2543 ฝ่ายลาวได้นำคณะศิลปินมาแสดงที่ศูนย์วัฒนธรรมไทย - ลาว และตามจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย โดยการสนับสนุนจากสมาคมไทย - ลาว นอกจากนี้ สมาคมฯ ยังได้สนับสนุนโครงการจัดสอนภาษาลาวที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกด้วย
- ด้านข้อมูล สมาคมฯ ได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของ “ศูนย์ข้อมูลลาว” มหาวิทยาลัยขอนแก่น กับ “ศูนย์ศึกษาลาว” มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยศูนย์ข้อมูลลาวได้จัดตั้ง Homepage เพื่อให้ข้อมูลแก่สาธารณชนทั่วไปแล้ว ได้แก่ www.kku.ac.th/~lao/ ส่วน ศูนย์ศึกษาลาว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กำลังดำเนินการ นอกจากนี้สมาคมฯ ยังได้สนับสนุนการจัดพิมพ์วารสารมิตรภาพไทย - ลาว ซึ่งมีข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย - ลาว ในทุกๆ ด้าน
- ด้านเศรษฐกิจ ทั้ง 2 สมาคม ได้แลกเปลี่ยนคณะสันตวไมตรีทางเศรษฐกิจระหว่างกัน ในโอกาสต่าง ๆ เช่น ในโอกาสการประชุมร่วมประจำปีระหว่างสมาคม เมื่อเมษายน 2542 สมาคมฯ ได้นำคณะนักธุรกิจไทยสาขาการท่องเที่ยวและโรงแรมไปพบปะหารือกับภาครัฐ

และเอกชนของลาวที่เมืองหลวงพระบาง เพื่อส่งเสริมปีการท่องเที่ยวของลาว (ปี 2542 - 2543) และสนับสนุนความร่วมมือทางธุรกิจด้านการท่องเที่ยวระหว่างกัน ได้จัดสัมมนาเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางการค้า การลงทุนระหว่างไทย - ลาว ได้สนับสนุนการจัดพิมพ์คู่มือการลงทุนใน สปป.ลาว และเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการค้า - การลงทุนใน สปป.ลาว ได้จัดสัมมนาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย - ลาว ในสหัสวรรษหน้า ที่จังหวัดหนองคาย จัดพิมพ์กฎหมายธุรกิจเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและเป็นคู่มือในการทำธุรกิจใน สปป.ลาว และในเดือนกุมภาพันธ์ 2544 ได้จัดสัมมนาเกี่ยวกับการสร้างความรู้ความเข้าใจไทย - ลาว ที่จังหวัดอุบลราชธานี

- ด้านสื่อมวลชน ทั้งสองสมาคมได้ผลักดันกันเป็นเจ้าภาพจัดการสัมมนาสื่อมวลชนไทย - ลาว เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และได้เผยแพร่กิจกรรมของสองสมาคมผ่านสถานีวิทยุสารานุกรมและเครือข่ายวิทยุชายแดนของไทย
- ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สมาคมไทย - ลาว ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรชาวลาในสาขาต่างๆ โดยได้สนับสนุนการจัดการฝึกอบรมแรงงานลาวในสาขาต่างๆ

นอกจากนี้ อนาคตอันใกล้ สมาคมฯ จะจัดพิมพ์หนังสือแสดงผลงานภาพวาดของนางสมบุรณ์ พวงดอกไม้ภายใต้โครงการ “จิตรกรไทยในเมืองหลวงพระบาง” เพื่อเผยแพร่แก่สมาชิกสมาคมฯ และผู้สนใจทั่วไป และเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว และจัดพิมพ์ปทานุกรมคำศัพท์ไทย - ลาว ที่มักก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ส่วนที่เกี่ยวกับสมาชิกสมาคมฯ กำลังขยายการรับสมาชิกเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการขยายเครือข่ายคนที่ จะเข้าร่วมมือกันในการเสริมสร้างความเข้าใจไทย - ลาว

สรุปกิจกรรมของสมาคมไทย-ลาวระหว่างปี 2537 - 2543

ปี พ.ศ.2537

1. นายกสมาคมไทย - ลาว พร้อมด้วยเลขานุการสมาคมฯ เดินทางไปหาหรืออย่างไม่เป็นทางการกับนายคำผาย บุนผา ประธานสมาคมมิตรภาพลาว - ไทย และ ดร.สีโห บันนะวง รองประธานฯ เกี่ยวกับกิจกรรมของสองสมาคมเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง
2. นายกสมาคมไทย - ลาว และเลขานุการสมาคมฯ เป็นตัวแทนสมาคมไทย - ลาว เข้าร่วมพิธีเปิดสะพานมิตรภาพไทย - ลาว เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2537
3. นายกสมาคมไทย - ลาว พร้อมด้วยคณะเดินทางเยือน สปป.ลาว อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 9 - 12 พฤษภาคม 2537 ตามคำเชิญของท่านคำผาย บุนผา ประธานสมาคม

- มิตรภาพลาว – ไทย ได้ปรึกษาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานะความสัมพันธ์ไทย – ลาว ในระยะที่ผ่านมา รวมทั้งทิศทางความร่วมมือของสมาคมทั้งสองในอนาคต
4. สนับสนุนการก่อตั้งศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น และศูนย์ฯ ได้เริ่มดำเนินงานเมื่อเดือนกรกฎาคม 2537
 5. จัดโครงการ “รายการพบพูด” โดยจัดให้มีการสนทนากับเอกอัครราชทูตลาว ที่โรงแรมอิมพีเรียล เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2537
 6. นายกสมาคมไทย – ลาว นำคณะกรรมการสมาคมไทย – ลาว เข้าเยี่ยมคารวะ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2537 ณ ตึกไทยคู่ฟ้า เพื่อแนะนำ คณะกรรมการ และรายงานสรุปผลการดำเนินงานของสมาคมฯ
 7. คณะสันถวะไมตรีทางด้านเศรษฐกิจระดับสูงเยือน สปป.ลาว ระหว่างวันที่ 18 – 19 ตุลาคม 2537 โดยมีนักธุรกิจระดับสูงสาขาต่าง ๆ ร่วมด้วยเป็นจำนวนมาก
 8. สมาคมไทย – ลาว ได้บริจาคเงินให้กับสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย จำนวน 500,000 บาท
 9. สนับสนุนสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการจัดพิมพ์สารมิตรภาพไทย – ลาว เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยและลาว รวมทั้งเผยแพร่งิจกรรมของสมาคมฯ
 10. สมาคมมิตรภาพลาว – ไทย เดินทางเยือนไทยระหว่างวันที่ 28 พฤศจิกายน 2537 ที่จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างการเยือนนายกสมาคมไทย – ลาว และเลขาธิการสมาคมฯ ได้นำฝ่ายสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย เข้าเยี่ยมคารวะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2537

ปี พ.ศ.2538

1. คณะกรรมการสมาคมไทย – ลาว มอบหมายให้เลขาธิการสมาคมฯ เป็นผู้แทนสมาคมฯ เข้าร่วมพิธีต้อนรับ ฯพณฯ หนุฮัก พุมสะหวัน ประธานประเทศลาว และภริยา ที่เดินทางมาเยือนไทยในฐานะราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ระหว่างวันที่ 14 – 19 กุมภาพันธ์ 2538
2. ร่วมกับสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย เข้าร่วมงานนมัสการพระธาตุศรีสองรัก อำเภอด่านซ้ายจังหวัดเลย ระหว่างวันที่ 12 – 14 พฤษภาคม 2538 โดยสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย ได้นำคณะศิลปินลาวมาร่วมงานด้วย
3. คณะกรรมการสมาคมไทย – ลาว เข้าร่วมงานสโมสรสันนิบาต วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2538
4. ร่วมกับกรมศิลปากรจัดทัศนศึกษางานด้านการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ ในประเทศไทยให้แก่เจ้าหน้าที่จาก สปป.ลาว 6 วัน ระหว่างวันที่ 14 – 19 กันยายน

2538 เพื่อเป็นการทำศนศึกษาด้านการอนุรักษ์โบราณสถานและพิพิธภัณฑต่าง ๆ ใน กรุงเทพมหานคร และจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีเจ้าหน้าที่ลาวเข้าร่วม 5 คน โดยสมาคมไทย – ลาว เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

5. สนับสนุนโครงการให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาโทแก่นักศึกษาลาว ที่สถาบัน บัณฑิตพัฒน-บริหารศาสตร์ (NIDA) โดยกรมวิเทศสหการจะเป็นผู้ให้ทุนการศึกษา จำนวน 4 ทุน เป็นพนักงานบริษัทเอกชน 3 ราย และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล 1 ราย เริ่ม ศึกษาเมื่อเดือนมิถุนายน 2538
6. จัดทอดผ้าป่าที่เมืองหลวงพระบาง สปป.ลาว ระหว่างวันที่ 24 – 25 พฤศจิกายน 2538 นำโดย ฯพณฯอนันต์ ปันยารชุน โดยมีผู้เข้าร่วมคณะ 80 คน
7. ประชุมร่วมระหว่างสมาคมไทย – ลาว และสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย ประจำปี 2538 ในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2538 ที่หลวงพระบาง
8. สนับสนุนศิลปินไทย – ลาว ที่ร่วมกันประพันธ์ ขับร้อง เพื่อบันทึกเทปออกจำหน่าย และมอบรายได้ให้สมาคมไทย – ลาว และสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย
9. สนับสนุนโครงการเผยแพร่บทกวี และศิลปวัฒนธรรมไทย – ลาว
10. จัดพิมพ์หนังสือ “การค้าและการลงทุนใน สปป.ลาว” เพื่อเผยแพร่ให้ผู้ที่สนใจด้าน การค้าการลงทุนของลาว และได้้นำทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีด้วย
11. สนับสนุนการจัดพิมพ์สารมิตรภาพไทย – ลาว ปีที่ 2
12. สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 2

ปี พ.ศ.2539

1. นำคณะนักธุรกิจญี่ปุ่น ซึ่งนำโดยประธานหอการค้าญี่ปุ่น จำนวน 16 คน เยือน สปป. ลาวเมื่อวันที่ 6 – 8 มีนาคม 2539
2. สนับสนุนสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการวิจัยสาเหตุที่ทำให้เกิด ความเข้าใจผิดระหว่างไทย – ลาว และพิมพ์หนังสือ “สายใยไทย - ลาว” ซึ่งเป็นผลจาก การวิจัยดังกล่าว
3. สนับสนุนโครงการสอนภาษาลาวที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เริ่มเปิดสอนในภาคการศึกษาที่ 2 ปี 2539 โครงการมีระยะเวลา 3 ปี
4. จัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2539 เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2539 ที่กระทรวงการ ต่างประเทศ เพื่อให้กรรมการ ที่ปรึกษา และสมาชิกสมาคมฯ ได้มีโอกาสพบปะหารือ และรับทราบการดำเนินงานของสมาคมฯ ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา

5. สมาคมมิตรภาพลาว - ไทย และคณะสันถวไมตรีทางด้านเศรษฐกิจลาวเยือนไทย ระหว่างวันที่ 14 - 19 พฤษภาคม 2539 รวมทั้งมีการพบปะหารือกับผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ประธานหอการค้าจังหวัดน่าน และประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย
6. ประชุมร่วมสองสมาคม ประจำปี 2539 เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2539 ที่จังหวัดน่าน
7. ร่วมงานสัมมนา “โครงการสัมมนาผู้ดำเนินรายการวิทยุ โทรทัศน์ ตามจังหวัดชายแดน ไทย - ลาว” เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2539 จัดโดยกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ที่จังหวัดอุดรธานี
8. สนับสนุนการจัดประชุมทางวิชาการในหัวข้อ “การพัฒนาเศรษฐกิจกับการจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำโขง” ระหว่างวันที่ 2 - 6 พฤศจิกายน 2539 ที่เวียงจันทน์ และหลวงพระบาง
9. เข้าร่วมงานบุญวัดพระธาตุหลวง เมื่อวันที่ 24 - 25 พฤศจิกายน 2539 ณ เวียงจันทน์
10. สนับสนุนการจัดพิมพ์ “สารมิตรภาพไทย - ลาว” เป็นปีที่ 3 โดยศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินการจัดพิมพ์ สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 3

ปี พ.ศ.2540

1. ร่วมการประชุมประจำปีกับสมาคมมิตรภาพลาว - ไทย ที่เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก ระหว่างวันที่ 14 - 16 มีนาคม 2540 โดยมีคณะสันถวไมตรีทางเศรษฐกิจร่วมเดินทางไปด้วย มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับนักธุรกิจลาว
2. ร่วมกับสมาคมมิตรภาพลาว - ไทย เข้าร่วมงานสมโภชพระธาตุศรีสองรัก ประจำปี 2540 ที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ระหว่างวันที่ 19 - 21 พฤษภาคม 2540
3. ร่วมงานสัมมนา “สื่อมวลชนไทย - ลาว กับบทบาทการเสริมสร้างความสัมพันธ์ ไทย - ลาว” จัดโดยกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ระหว่างวันที่ 28 - 29 สิงหาคม 2540 ที่จังหวัดอุดรธานี
4. เลขานุการสมาคมไทย - ลาว ได้นำคณะกรรมการ ที่ปรึกษา และสมาชิกสมาคมไทย - ลาว ร่วมงานบุญพระธาตุหลวง ที่เวียงจันทน์ ประจำปี 2540 ระหว่างวันที่ 13 - 14 พฤศจิกายน 2540
5. จัดทำโครงการจิตรกรไทยในเมืองหลวงพระบาง โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้ นางสมบุรณ์ พวงดอกไม้ จิตรกรสีน้ำของไทยไปวาดภาพชีวิตความเป็นอยู่ และศิลปกรรมเมืองหลวงพระบางระหว่างเดือนธันวาคม 2540 - เมษายน 2541
6. สนับสนุนโครงการจ้างผู้เชี่ยวชาญลาว เพื่อสอนภาษาลาว ที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 1

7. สนับสนุนการจัดพิมพ์ “สารมิตรภาพไทย – ลาว” เป็นปีที่ 4
8. สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 4

ปี พ.ศ.2541

1. นายกสมาคมไทย – ลาว เดินทางไปร่วมทำบุญที่วัดแสนสุขารามฯ หลวงพระบาง สปป.ลาว ระหว่างวันที่ 13 – 15 มกราคม 2541 โดยประธานสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย เจ้าแขวงหลวงพระบาง และข้าราชการแขวงหลวงพระบาง ได้เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก สมาคมไทย-ลาว ได้บริจาคเงินเพื่อการศึกษาและสาธารณประโยชน์ในโอกาสดังกล่าวด้วย
2. ให้การสนับสนุนด้านการเงิน ในการจัดโครงการฝึกอบรมสัมมนา เรื่อง “การบริหารจัดการในสถานะเศรษฐกิจถดถอย” ระหว่างวันที่ 22 – 29 สิงหาคม 2541 ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีนักธุรกิจลาวเข้าร่วมจำนวน 15 คน
3. ประชุมร่วมระหว่างสมาคมไทย – ลาว และสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย ประจำปี 2541 ระหว่างวันที่ 29 – 31 พฤษภาคม 2541 ที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. ร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ และสถานเอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทย จัดนิทรรศการแสดงผลงานด้านน้ำ ภายใต้ชื่อ “จิตรกรไทยในเมืองหลวงพระบาง” ณ อาคารรังนกการ ระหว่างวันที่ 3 – 16 สิงหาคม 2541 โดยสมาคมฯ ได้กราบทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเป็นประธานในพิธีเปิดงานนิทรรศการ ในวันที่ 31 สิงหาคม 2541
5. สนับสนุนโครงการจ้างผู้เชี่ยวชาญลาว เพื่อสอนภาษาลาว ที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 2
6. ประชุมสามัญประจำปีของสมาคมไทย – ลาว และจัดเสวนาเรื่อง “ภาวะเศรษฐกิจลาวในปัจจุบัน : โอกาสและสู่ทางการลงทุนใน สปป.ลาว” ที่กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2541
7. ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจัดพิมพ์หนังสือ “คู่มือการลงทุนใน สปป.ลาว”
8. สนับสนุนการจัดพิมพ์ “สารมิตรภาพไทย – ลาว” เป็นปีที่ 5
9. สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 5

ปี พ.ศ.2542

1. สมาคมไทย – ลาว นำโดยนายอาสา สารสิน นายกสมาคมฯ ร่วมงานนมัสการพระธาตุพนมกับสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย ซึ่งนำโดย นายเพ้า บุญนะพน ประธานสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย ระหว่างวันที่ 25 – 27 มกราคม 2542 อ.เมือง จ.นครพนม

2. นายกสมาคมไทย – ลาว และเลขาธิการสมาคมฯ พร้อมคณะกรรมการและสมาชิกจำนวนหนึ่งเข้าเยี่ยมชมการเพาะปลูกเอกลีสะหวาด แก้วบุณพัน นายกรัฐมนตรีลาว เมื่อ 4 มีนาคม 2542 ที่โรงแรมคูลิตธานี ในโอกาสเดินทางเยือนไทยอย่างเป็นทางการระหว่างวันที่ 4 – 6 มีนาคม 2542
3. ประชุมร่วมระหว่างสมาคมไทย – ลาว และสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย ประจำปี 2542 ระหว่างวันที่ 13 – 15 เมษายน 2542 ที่เมืองหลวงพระบาง
4. นำคณะสันถวไมตรีทางด้านเศรษฐกิจ สาขาการท่องเที่ยวไปเยือนเมืองหลวงพระบาง ระหว่าง 13 – 15 เมษายน 2542
5. ได้นำคณะนาฏศิลป์จากเชียงใหม่ นำโดยนายจรัล มโนเพชร ไปแสดงที่เมืองหลวงพระบาง ระหว่าง 13 – 15 เมษายน 2542
6. ให้การสนับสนุนทางการเงินแก่สถาบันการศึกษาความมั่นคงนานาชาติ (ISIS) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดสัมมนาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย – ลาว ร่วมกับสถาบันการต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อ 3 – 6 พฤษภาคม 2542 ที่จังหวัดอุตรธานี
7. สนับสนุนโครงการจ้างผู้เชี่ยวชาญลาว เพื่อสอนภาษาลาว ที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 3
8. สนับสนุนการจัดพิมพ์ “สารมิตรภาพไทย – ลาว” เป็นปีที่ 6
9. สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 6
10. สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ศึกษาลาว คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยให้ศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น แลกเปลี่ยนและสนับสนุนข้อมูลกับศูนย์ศึกษาลาว
11. คณะกรรมการและที่ปรึกษาสมาคมฯ เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวันอังคารที่ 9 พฤศจิกายน 2542 ณ อาคารชัยพัฒนา สวนจิตรลดาเพื่อถวายรายงานการดำเนินการของสมาคมฯ และขอพระราชทานพระราโชวาทเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงานของสมาคมฯ ในอนาคต
12. จัดพิมพ์หนังสือ “กฎหมายธุรกิจลาว” เพื่อเผยแพร่ให้กับสมาชิกและผู้สนใจทั่วไป
13. จัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2542 ที่จังหวัดหนองคาย ในวันที่ 22 ธันวาคม 2542
14. ร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ จัดสัมมนาเรื่อง “สู่สหภาพใหม่ของความร่วมมือไทย – ลาว” ที่จังหวัดหนองคาย เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542

ปี พ.ศ. 2543

1. สมาคมไทย – ลาว นำโดยนายวิโรพงษ์ รามางกูร เลขาธิการสมาคมฯ ร่วมงานบุญวัดพุทธเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สปป.ลาว ร่วมกับสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย ซึ่งนำโดย

- ดร.สีโท บันนะวง เลขานุการสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย ระหว่างวันที่ 17 – 20 กุมภาพันธ์ 2543
2. ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตลาว จัดการแสดงกายกรรมของ สปป.ลาว ที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และที่ จ.นครราชสีมา, จ.ร้อยเอ็ด, จ.มหาสารคาม, จ.อุบลราชธานี ระหว่างวันที่ 23 เมษายน – 4 พฤษภาคม 2543
 3. มอบหมายให้เลขานุการสมาคมไทย – ลาว เป็นผู้แทนเข้าร่วมงานนิทรรศการผลงานด้านจิตรกรรมประติมากรรมและการแสดงของศิลปินลาว – ไทยอีสาน ที่เวียงจันทน์ ระหว่างวันที่ 3 – 5 พฤษภาคม 2543
 4. ประชุมร่วมระหว่างสมาคมไทย – ลาว และสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย ประจำปี 2543 ณ จังหวัดกระบี่ ระหว่างวันที่ 10 – 12 พฤษภาคม 2543
 5. สมาคมไทย – ลาว นำโดยนายวีรพงษ์ รามางกูร เลขานุการสมาคมฯ ร่วมกับหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี จัดโครงการ “จักรยานมิตรภาพสายสัมพันธ์ไทย – ลาว” เมื่อวันที่ 16 – 17 สิงหาคม 2543
 6. มอบเงินสนับสนุนกิจกรรมของสมาคมมิตรภาพลาว – ไทย จำนวน 300,000 บาท
 7. มอบหนังสือ “กฎหมายธุรกิจลาว” ให้กับหน่วยราชการ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยเอกชน และสถาบันราชภัฏภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 8. สนับสนุนการจัดพิมพ์ “สารมิตรภาพไทย – ลาว” เป็นปีที่ 7
 9. สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลลาว มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 7
 10. มอบหมายให้บริษัท Asia Horizons Books จัดพิมพ์หนังสือจิตรกรไทยในหลวงพระบาง
 11. จัดทำบัตรสมาชิกสมาคมไทย – ลาว ให้แก่สมาชิก

การสมัครเป็นสมาชิก

การสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาคม กระทำโดยให้ผู้ประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกยื่นใบสมัครตามแบบของสมาคมต่อเลขานุการ โดยมีสมาชิกสามัญรับรองอย่างน้อย 1 คน เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการหรือกรรมการที่คณะกรรมการมอบหมาย เพื่อพิจารณาอนุมัติว่าจะรับหรือไม่เข้าเป็นสมาชิกของสมาคม ในการนี้ผู้สมัครต้องชำระเงินค่าลงทะเบียนและค่าบำรุงสมาคมโดยสมาชิกภาพของผู้สมัครให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้สมัครได้ชำระเงิน ค่าลงทะเบียนและค่าบำรุงสมาคมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่ถ้าผู้สมัครไม่ได้รับอนุมัติให้เข้าเป็นสมาชิกของสมาคมก็ให้ถือว่าการสมัครเวลานั้นเป็นอันยกเลิก และให้เลขานุการคืนเงินค่าลงทะเบียนและค่าบำรุงสมาคมที่ผู้สมัครนั้นได้ชำระไว้ดังกล่าวโดยทันที

คุณสมบัติของสมาชิก

1. เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยหรือลาว
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว
3. เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย
4. ไม่เป็นโรคที่สังกมรังเกียจ
5. ไม่ต้องคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถหรือต้องโทษจำคุกยกเว้น ความผิดฐานประมาทหรือลหุโทษการต้องคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดในกรณี ดังกล่าวจะต้องเป็นในขณะที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกหรือในระหว่างที่เป็นสมาชิกของสมาคมเท่านั้น
6. สำหรับนิติบุคคลต้องเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย

สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

1. มีสิทธิเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของสมาคมต่อคณะกรรมการ
2. มีสิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ของสมาคม
3. สมาชิกมีสิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุมใหญ่ได้คนละคะแนนเสียง
4. มีสิทธิลงชื่อรวมกันอย่างน้อย 1 ใน 5 ของสมาชิกทั้งหมด/หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า 100 คน ทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการให้จัดประชุมใหญ่วิสามัญได้
5. มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติและข้อบังคับของสมาคมโดยเคร่งครัด
6. มีหน้าที่ประพฤติตนให้สมกับเกียรติที่เป็นสมาชิกของสมาคม
7. มีหน้าที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานกิจการต่างๆ ของสมาคม
8. มีหน้าที่ร่วมกิจกรรมที่สมาคมได้จัดให้มีขึ้น
9. มีหน้าที่ช่วยเผยแพร่ชื่อเสียงของสมาคมให้รู้จัก เป็นที่แพร่หลาย

ค่าลงทะเบียนและค่าบำรุงสมาคม

1. สมาชิกสามัญประเภทบุคคลธรรมดา

เสียค่าลงทะเบียนครั้งแรก	500	บาท
ค่าบำรุงเป็นรายปีๆ ละ	100	บาท
ค่าสมัครสมาชิกตลอดชีพ	1,000	บาท

2. สมาชิกสามัญประเภทนิติบุคคล

เสียค่าลงทะเบียนครั้งแรก	10,000	บาท
ค่าบำรุงเป็นรายปีๆ ละ	2,000	บาท
ค่าสมัครสมาชิกตลอดชีพ	20,000	บาท

ประเภทนิติบุคคลที่เป็นสถาบันการศึกษา

เสียค่าลงทะเบียนครั้งแรก	1,000	บาท
ค่าบำรุงเป็นรายปีๆ ละ	200	บาท
ค่าสมัครสมาชิกตลอดชีพ	2,000	บาท

คณะกรรมการประสานงานเศรษฐกิจและการค้าอินโดจีน (ปศอ.)

Indochina Economic and Trade Cooperation Committee

หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี

Ubon Ratchathani Chamber of Commerce

ที่อยู่

คณะกรรมการประสานงานเศรษฐกิจและการค้าอินโดจีน (ปศอ.)

หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี

23 ถนนพรหมเทพ

อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 045-243603 โทรสาร 045-245494

Indochina Economic and Trade Cooperation Committee

Ubon Ratchathani Chamber of Commerce

23 Prommatep Rd., Maung District

Ubon Ratchathani 34000

Tel: 66-45-243603 Fax: 66-45-245494

หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วย หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี เห็นควรให้มีคณะกรรมการประสานงานเศรษฐกิจและการค้าอินโดจีน (ปศอ.) เพื่อประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีน ในด้านเศรษฐกิจและการค้า ตลอดจนการปรึกษาหารือ และศึกษาในรายละเอียดข้อมูลวิธีการ และการร่วมกันพิจารณาเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ การค้า และการท่องเที่ยวระหว่างกัน หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี มีประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ดังกล่าวเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2541

คณะกรรมการ

คณะกรรมการประสานงานเศรษฐกิจและการค้าอินโดจีน (ปศอ.) หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

1. นายสมบัติ สุวรรณลีลา	ประธานกรรมการ
2. นายบัณฑิต เชาวกุล	รองประธานกรรมการ*
3. นายสมชาย สุรพัฒน์	กรรมการ
4. นายชวลิต องควานิช	กรรมการ

* ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว

5. นายสุขสันต์ สามพวยวรกิจ	กรรมการ
6. นายนิมิต สิทธิไตรย์	กรรมการและเลขานุการ
7. นายเทพพนม อมตธรรม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บทบาทและหน้าที่

หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ชุดนี้ไว้ว่า มีสิทธิและหน้าที่ในการติดต่อประสานงาน และดำเนินการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่หอการค้าอุบลราชธานีกำหนด

เครือข่ายแม่น้ำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(South East Asia Rivers Network -SEARIN)

ที่อยู่

78 หมู่ 10 ถนนสุเทพ
ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทร. 053-278334, 280712 โทรสาร 053-283609
South East Asia Rivers Network –SEARIN
78 Moo 10, Suthep Rd.,
Suthep Subdistrict, Maung District
Chiang Mai 50200 THAILAND
Email : searin@chmai.loxinfo.co.th
<http://www.searin.org>

ความเป็นมา

เครือข่ายแม่น้ำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia Rivers Network - SEARIN) ก่อตั้งเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2542 ซึ่งตรงกับ วันหยุด เชื้อนโลกเพื่อปกป้อง แม่น้ำและชีวิต

เครือข่ายแม่น้ำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งโดยนักวิชาการและนักพัฒนาเอกชนที่มีประสบการณ์ ในการ ทำงานด้าน สังคมและ สิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมานานหลายสิบปี เนื่องจากการตระหนักถึงปัญหา ผลกระทบจากการสร้างเขื่อนและโครงการผันน้ำใน อนุภูมิภาค อุซาคเนย์ ที่มีต่อสังคม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และผลกระทบต่อวิถีชีวิตของ ประชาชนที่อาศัยแม่น้ำใน อนุภูมิภาค นี้โดยเฉพาะชนพื้นถิ่น

เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์

เป้าหมายสำคัญของเครือข่ายแม่น้ำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ การปกป้องแม่น้ำตาม ธรรมชาติ และปกป้องสิทธิและวิถีชีวิตของ พวก ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อน ทั้งในประเทศไทย และแม่น้ำในประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะแม่น้ำโขงและ สาละวิน ซึ่งเป็น แม่น้ำสายหลักของอนุภูมิภาค

ปัจจุบันเครือข่ายแม่น้ำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำงานกับกลุ่มชาวบ้านที่เดือดร้อนจาก การสร้างเขื่อนในสมัชชาคนจน โดยเฉพาะ เขื่อนราษีไศล และเขื่อน ปากมูล การทำงานกับ ชาวบ้านเพื่ออนุรักษ์ลุ่มน้ำอิงที่จะได้รับผลกระทบจาก โครงการผันน้ำกก-อิง-น่าน และการ ทำงานกับเครือข่าย เพื่อปกป้องแม่น้ำสาละวิน (Salween Watch)

การนำความจริงของเขื่อนมาเผยแพร่ในสังคม คือภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ดังนั้นเครือข่ายแม่น้ำเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ จึงเน้นไปที่การทำการศึกษาผลกระทบของเขื่อนเพื่อณรงค์เผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยว ข้องกับเขื่อน ต่อสังคมในวงกว้าง เครือข่ายแม่น้ำตระหนักดีว่า เขื่อนในอนุภูมิภาคอุษาคเนย์คือมรดกของจักรวรรดินิยม และที่มาของเขื่อน เกิดจากแรงผลักดันของ รัฐบาลจากประเทศโลกที่หนึ่งและองค์กรเหนือรัฐอย่าง ธนาคารโลก (World Bank) และธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียหรือเอดีบี (Asian Development Bank – ADB) รวมทั้ง นักการเมือง และบรรดาอำนาจท้องถิ่น ที่มีผลประโยชน์อยู่เบื้องหลังมหาศาล ดังนั้นการที่จะหยุด โครงการเขื่อนและผันน้ำจึงจำเป็นที่จะต้องสร้างเครือข่ายต่างๆ ทั้งในระดับประเทศ และระดับโลก ปัจจุบันเครือข่ายแม่น้ำเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ จึงทำงานกับองค์กรพันธมิตรทั้งในระดับพื้นที่และ ระดับประเทศ ขณะที่ในระดับนานาชาติก็ได้ทำงานร่วมกับองค์กรต่างๆ ที่ตระหนักถึงปัญหาการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ที่ไม่ได้ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและไม่เคารพต่อสิทธิของประชาชนและคนพื้นถิ่นในอนุภูมิภาคนี้

คณะที่ปรึกษา

ศ.ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์
 ดร.ชยันต์ วรรธนะภูติ
 ดร.ชูศักดิ์ วิทยากัค
 รศ.ศรีศักร วัลลิโภดม
 รศ.สุริชัย หวันแก้ว

คณะทำงาน

ผู้อำนวยการ

ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ

เจ้าหน้าที่รณรงค์

สมภาร คินดี
 สมเกียรติ เขื่อนเชียงสา
 สุภาพร นิภานนท์
 วีระพงศ์ โพธิ์มัน

อาสาสมัคร

ผกากรอง มากพันธ์
 ชลธิชา สุจริตพิณีจ
 ธีมล บัวงาม

โครงการฟื้นฟูนิเวศวิทยาในภูมิภาคอินโดจีนและพม่า
(Towards Ecological Recovery and Regional Alliance – TERRA)
มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ
Foundation for Ecological Recovery

ที่ตั้ง

โครงการฟื้นฟูนิเวศวิทยาในภูมิภาคอินโดจีนและพม่า
มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ
409 ซอยโรหิตสุข ถนนประชาราษฎร์บำเพ็ญ
ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320
โทรศัพท์ 02-6910718-20 โทรสาร 02-691-0714
Towards Ecological Recovery and Regional Alliance – TERRA
Foundation for Ecological Recovery:
409 Soi Rohitsuk, Pracharatbampen Rd.,
Huaykwang, Bangkok 10320
Tel. 66-2-6910718 - 20
Fax. 66-2-6910714
email : terra@terraper.org;terraper@comnet.ksc.net.th
http://www.terraper.org

วัตถุประสงค์

1. สนับสนุนกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของประชาชนในภูมิภาค
2. สนับสนุนเครือข่ายขององค์กรภาคเอกชน (NGOs) และองค์กรประชาชนในประเทศพม่า เขมร ลาว เวียดนาม และไทย

กิจกรรม

1. ดำเนินการให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในแต่ละประเด็นระหว่างกลุ่มต่างๆ
2. สนับสนุนด้านข่าวสารข้อมูล

การเผยแพร่ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่สำคัญประการหนึ่งขององค์กรนี้ ก็คือการเผยแพร่ข้อมูลซึ่งผลงานเด่นๆ มีอยู่ด้วยกัน 2
อย่างคือ

1. การเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ชื่อ <http://www.terraper.org> เว็บไซต์นี้เป็นเว็บไซต์ที่ผลิตขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่ได้จากการทำงานทางด้านสิ่งแวดล้อมในแนวนิเวศวิทยาการเมือง จะมีข้อมูลวิชาการ บทความ ข่าวสารและทางเลือกในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ไปจนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์ในด้านที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของประเทศที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์และชุมชน ทั้งในท้องถิ่นห่างไกลและในเมืองใหญ่ ซึ่งล้วนแล้วแต่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติจากแหล่งที่มาเดียวกัน โดยในส่วนของข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษ จะมีข้อมูลทางด้านนิเวศวิทยาการเมืองที่เกี่ยวข้องกับประเทศในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ศึกษาผลกระทบจากนโยบายและการเมืองระหว่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง รวมทั้งการเสนอทางออกที่ยั่งยืนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ บนฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น

2. วารสารภาษาอังกฤษ “Watershed: People's Forum on Ecology” ซึ่งเป็นวารสารที่มีเนื้อหาด้านนิเวศวิทยา วิธีการดำรงชีวิต และการพัฒนาในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ตีพิมพ์ 3 ฉบับต่อปีโดย TERRA ตั้งแต่ปี 2538 (1995) ภายในเล่มจะประกอบด้วยบทความ บทสัมภาษณ์ชาวบ้านในท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรให้ทุน รายงานเกี่ยวกับโครงการ นโยบายของเจ้าของโครงการและรัฐบาล ข่าวคราวความเคลื่อนไหวที่เป็นปัจจุบันด้านการพัฒนาในภูมิภาค

Watershed ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ แต่บทความบางอันก็ถูกแปลเป็นภาษาต่างๆ เช่น ไทย ญี่ปุ่น เขมร ลาว และกะเหรี่ยง

พื้นที่ปฏิบัติงาน

ประเทศในกลุ่มอินโดจีนและพม่า

แหล่งเงินทุน

NOVIB และอื่นๆ

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

Social Sciences and Humanity Sciences Textbooks Foundation

ที่อยู่ :

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

413/38 ถนนอรุณอมรินทร์

บางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์ 02-4338713, 02-4245768

โทรสาร 02-4338713

Social Sciences and Humanity Sciences Textbooks Foundation

413/38 Arun-Amarin Rd.,

Bangkok Noi, Bangkok 10700 THAILAND

Tel: 66-2-4338713, 66-2-4245768

Fax: 66-2-4338713

ความเป็นมา

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เดิมคือ “โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์” ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2509 ด้วยความร่วมมือร่วมใจกันเองเป็นส่วนบุคคลในหมู่ผู้มีความรักในภารกิจบริการศึกษาจากสถาบันต่างๆ เมื่อเริ่มดำเนินงาน โครงการตำราฯ มีฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทยก่อนที่จะมีฐานะเป็นมูลนิธิเมื่อต้นปี พ.ศ. 2521 ทั้งนี้ โดยได้รับความร่วมมือด้านทุนทรัพย์จากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ (Rocky Feller Foundation) เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานขั้นต้น เป้าหมายเบื้องต้นของมูลนิธิโครงการตำราฯ ก็คือ ส่งเสริมให้มีหนังสือตำราภาษาไทยที่มีคุณภาพดี โดยเฉพาะในทางวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งนี้เพราะต่างก็เห็นพ้องต้องกันในระบุนั้นว่า คุณภาพของหนังสือตำราภาษาไทยระดับอุดมศึกษาแขนงวิชาดังกล่าวยังไม่สูงพอ ถ้าส่งเสริมให้มีหนังสือเช่นนี้เพิ่มขึ้น ย่อมมีส่วนช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาในชั้นมหาวิทยาลัยไปโดยปริยาย อีกทั้งยังอาจช่วยการสร้างสรรค์ปัญญา ความคิดริเริ่ม และความเข้าใจอันถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองโดยส่วนรวม

พร้อมกันนี้มูลนิธิโครงการตำราฯ ก็มีเจตนารมณ์อันแน่วแน่ที่จะทำหน้าที่เป็นแหล่งชุมนุมงานเขียนของนักวิชาการต่างๆ ทั้งในและนอกสถาบัน เพื่อให้ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพได้เป็นที่รู้จักและเผยแพร่ออกไปโดยทั่วถึงทั้งในหมู่ผู้สอน ผู้เรียน และผู้สนใจงานวิชาการ การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการตำราฯ มุ่งขยายความเข้าใจและความร่วมมือของบรรดานักวิชาการออกไปในวงกว้างยิ่งๆ ขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านกำหนดนโยบาย สร้างตำรา

การเขียน การแปล และการใช้ตำราอื่นๆ ซึ่งจะเป็นเครื่องส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์อันพึงปรารถนา ตลอดจนความเข้าใจอันดีต่อกันในวงวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

นโยบายพื้นฐานของมูลนิธิโครงการตำราฯ คือ ส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการจัดพิมพ์หนังสือตำราทุกประเภททั้งที่เป็นงานแปลโดยตรง งานแปล-เรียบเรียง งานถอดความ งานรวบรวม งานแต่ง และงานวิจัย ในช่วงแรกๆ ได้เน้นส่งเสริมงานแปลเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็ได้ส่งเสริมให้มีการจัดพิมพ์ตำราประเภทอื่นๆ ด้วย นับแต่ได้ก่อตั้งโครงการตำราฯ มาจนถึงปัจจุบัน โดยความร่วมมืออย่างดียิ่งของนักวิชาการหลายสถาบัน สามารถส่งเสริม กลั่นกรอง ตรวจสอบ และจัดพิมพ์หนังสือตำราภาษาไทยระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพตามเป้าหมายเจตนารมณ์ และนโยบายได้ครบทุกประเภท และมีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ ถึง 8 สาขา ดังต่อไปนี้คือ

- 1) สาขาวิชาภูมิศาสตร์
- 2) สาขาวิชาประวัติศาสตร์
- 3) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- 4) สาขาวิชารัฐศาสตร์
- 5) สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
- 6) สาขาวิชาปรัชญา
- 7) สาขาวิชาจิตวิทยา
- 8) สาขาวิชาภาษาและวรรณคดี

นอกจากนี้มูลนิธิฯ ยังมีโครงการผลิตตำราสาขาวิชาอื่นๆ เพิ่มขึ้นด้วย เช่น สาขาศิลปะ ซึ่งกำลังอยู่ในขั้นดำเนินงาน และยังได้ขยายงานให้มีการแต่งตำราเป็น "ชุด" ต่อ ซึ่งมีเนื้อหาคาบเกี่ยวระหว่างหลายสาขาวิชา เช่น "ชุดชีวิตและงาน" ของบุคคลที่น่าสนใจ ดังที่ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ไปแล้วบางเล่ม

หนังสือและตำราที่สำคัญๆ ด้านอินโดจีนศึกษา

มูลนิธิฯ ได้จัดพิมพ์หนังสือและตำราที่แปลเป็นภาษาไทยที่เกี่ยวกับอินโดจีนศึกษาไปแล้วหลายเล่ม เช่น *ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (A History of South-East Asia)* ของ D.G.E.Hall, *ชนชาติต่างๆ ในแหลมอินโดจีน* ของ George Coedes *ไทย พม่า ลาว และกัมพูชา* ของ John E. Eady , *ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้สมัยใหม่ : ลัทธิชาตินิยม ลัทธิอาณานิคม และการสลายตัวของลัทธิอาณานิคม* ของ John Bastin และ Harry J Benda *ประวัติศาสตร์การเมืองเวียดนาม* ของ Joseph Bullinger *นครวัด* ของ George Coedes *ประวัติศาสตร์กัมพูชา* ของ David Chandler เป็นต้น

นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ก็ยังได้จัดพิมพ์หนังสือและตำราที่เขียนหรือทำวิจัยโดยนักวิชาการไทยอีกหลายท่าน เช่น *ประวัติศาสตร์ลาว* ของ เต็ม วิชาภัยพจนกิจ *เวียดนามหลัง 1975* ของ ชีระ นุชเปี่ยม เป็นต้น และที่สำคัญก็คือการทำโครงการหนังสือชุด "ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้" จำนวน 20 เรื่อง โดยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุน

สนับสนุนการวิจัย (สกว.) ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2539 ซึ่งเป็นการเลือกสรรผลงานวิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ในระดับปริญญาโทของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะที่จะตีพิมพ์เป็นหนังสือเพื่อใช้ในการเรียนการสอน หรือสำหรับบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในด้านนี้ เฉพาะหนังสือที่เกี่ยวข้องกับอินโดจีนศึกษามีดังนี้

1. เชิดเกียรติ อรรถากร เรื่อง *ขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนาม*
2. นภดลชาติประเสริฐ เรื่อง *เจ้าหน้าโรดม สีหนุกับนโยบายความเป็นกลางของกัมพูชา*
3. ทวีเกียรติ เจนประจักษ์ เรื่อง *ข้อพิพาทเขตแดนไทย-ลาว*
4. ผุสดี จันทวิมล เรื่อง *เวียดนามในเมืองไทย*
5. บังอร ปิยะพันธ์ เรื่อง *ลาวในกรุงรัตนโกสินทร์*
6. อรอนงค์ น้อยวงศ์ เรื่อง *กัมพูชา : นโยบายต่างประเทศสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์*
7. ชนิตา ตั้งถาวรสิริกุล เรื่อง *สี่สัญลักษณ์ผ้าลาวเวียงจันทน์*
8. กัญญรัตน์ เวชชศาสตร์ เรื่อง *ศรีธนญชัยในอุษาคเนย์*